

Tbülten 31

TEKFEN GRUP ŞİRKETLERİ BÜLTENİ, Temmuz-Eylül 2015

- FUTBOL AŞKI TEKFEN'İ SARDI
- BORU HATLARININ HİKÂYESİ
- 45 YILDIR ÇELİĞE HAYAT VEREN ŞİRKET
- TARİH VE TARIMIN BULUŞTUĞU YER: EGE

Kuzey Ege'den gezi notları
“Katırtırnağı ve söğüş domates”

İçindekiler

45 YILDIR ÇELİĞE HAYAT VERENLER

Tekfen İmalat, bundan 45 yıl önce, Tekfen'in henüz Türkiye'de büyük petrol ve petrokimya tesislerinin inşasında yeni yeni adını duyurmaya başladığı yıllarda kuruldu. Amaç, Tekfen'in bu tür inşaat işlerinde komple teklif verebilen bir ana müteahhit olmasıydı. Tekfen İmalat, 45 yıldır çeliğe hayat vererek hedeflerini hep daha yükseğe taşıyor.

Tekfen Grup Şirketleri Bülteni / Temmuz-Eylül 2015 / Sayı 31

Tekfen Holding A.Ş. adına sahibi
Ahmet İpekçi
Genel Yayın Yönetmeni (sorumlu)
Dorottya Maria Kiss Kalafat (Tekfen Holding)
Yayın Koordinatörü
Esra Tüzgiray Kılıç (Tekfen Holding)
Organizasyon
Nilüfer Özönder (Tekfen Holding)
Katkıda bulunanlar
Turgay Çabalar (Tekfen İnşaat); Ebru Asal (Toros Tarım)
Fotoğraflar
Mahmut Ceylan, Gülnur Sözmen

Yönetim yeri
Tekfen Holding A.Ş.
Kültür Mahallesi, Tekfen Sitesi, Budak Sokak,
A Blok, No. 7 Ulus
Beşiktaş - İstanbul
Tel: (212) 359 33 00
Yayına hazırlayan
Kurumsal Yayınlar Araştırma, Danışmanlık,
Tanıtım ve Organizasyon Hizmetleri Ltd. Şti.
Ortaklar Caddesi Sonu, Pehlivan Sokak, Nasuh
Bey Apt., No. 35/B, D. 2 Mecidiyeköy
Şişli - İstanbul
Tel: (212) 211 23 79
Basım
Ofset Yapımevi
Şair Sokak, No. 4 Çağlayan Mahallesi,
Kâğıthane - İstanbul
Tel: (212) 295 86 01

© Üç ayda bir yayımlanır. Tekfen Holding'in ücretsiz iletişim bültenidir.
Yazı ve görsellerin her türlü telif hakları Tekfen Holding'e aittir.

Haberler

- 4 TAİK'İN 30. YILINDA TEKFEN'E ÖDÜL
- 4 NİHAT GÖKYİĞİT'E "YAŞAM BOYU BAŞARI ÖDÜLÜ"
- 5 TEKFEN VAKFI GENÇ GİRİŞİMCİLERİN YANINDA
- 6 "HAYATIMIN EVİ" YÜKSELMEYE BAŞLIYOR
- 7 BAKÜ OLİMPİYAT STADI'NDA HEYECAN DORUK YAPTI
- 8 TEKFEN İNŞAAT FORTUNE 500'ÜN İLK 50'SİNDE
- 8 TOROS TARIM YİNE SANAYİNİN DEVLERİ ARASINDA
- 8 TRAMMO GROUP İLE TEDARİK ANLAŞMASI
- 9 İFA KONFERANSI ÜÇÜNCÜ KEZ İSTANBUL'DA
- 12 FUTBOL AŞKI TEKFEN'İ SARDI
- 18 ST. PETERSBURG'DA BEYAZ GECELER
- 20 BORU HATLARININ HİKÂYESİ
- 24 45 YILDIR ÇELİĞE HAYAT VEREN ŞİRKET

Gezi

- 30 KATIRTIRNAĞI VE SÖĞÜŞ DOMATES

Dosya

- 36 TARİH VE TARIMIN BULUŞTUĞU YER: EGE

Sosyal Sorumluluk

- 47 EMEKLERİN SEVİNCE DÖNÜŞTÜĞÜ GÜN

İnsan Kaynakları

- 48 YAŞLANMADAN BÜYÜYENLERİN GECESİ
- 50 50 YILLIK BİR TEKFEN ÇINARI: DEHŞAN AĞABEY

Anılarda Kalanlar

- 52 VEDA

DOSTLUK KAZANDI

Futbolda atmak da var, yemek de... Ama bu yıl ilki düzenlenen Tekfen Futbol Turnuvası'nda atanlar da, yiyenler de sahadan memnun ayrıldılar. Hani, "Dostluk kazansın" derler ya! Son derece çekişmeli geçen turnuvada sonuçta kazanan dostluk, arkadaşlık oldu.

Yaza merhaba

Bu sayımız, yıldönümlerinin sayısı oldu. Şirket köklü, çalışanlar vefalı olunca, kutlanacak çok şey var.

Artık "Metal Terzileri" lakabıyla anacağımız Tekfen İmalat Mühendislik A.Ş. (bu lakap kesinlikle çok yakıştı) 45. yılını devirdi. Bu 45 yıl içerisinde, 19 ülkede, 181 işverene, 855 iş yapılıp teslim etmiş. Medarı iftiharımız TİMAŞ ailesi ile gurur duyuyor ve neyi nasıl yapıyorlarsa, daha uzun yıllar aynı şekilde devam etmelerini temenni ediyoruz.

Ancak tabii bu senenin yıldızı, Tekfen'de yarım asrı deviren Sayın Dehşan Çöme Başbuğ'dur. Dehşan Ağabeyimiz Japon değil, has Bartın doğumludur. Babam yaşında olan Dehşan Ağabey, yeni başladığımız TANAP projesinde bugün hâlâ genel formen olarak kendine emanet edilmiş tüm sahayı idare ediyor. Dehşan Ağabey, önünde saygıyla eğiliyoruz.

TANAP, uzun süredir hasret kaldığımız, en iyi bildiğimiz boru hattı müteahhitliğimizi nihayet memleket toprağında konuşturacağımız bir projedir. Biz de bültenimizde TANAP'ın yakın takipçisi olacağız. Şantiyelerin kurulup projenin hız almasını beklerken, bu sayıda boru hattı müteahhitliğini tanıtan bir girizgâh ile başlıyoruz.

Geçtiğimiz sayıda bir koşu takımı kurduğumuzu duyurmuştuk. İlkbaharda faaliyete geçen bir diğer oluşum ise koromuzdur. Çiçeği burnunda bu koro, ilk konserini İstanbul'da düzenlenen Kıdem Ödül Töreni'nde verdi. Koro deyince akla gelen en önemli isimlerden Gökçen Koray hocamız yönetiminde, başlangıç olarak üç şarkı seslendiren arkadaşlarımızı hem gösterdikleri medeni cesaret, hem de törene kattıkları neşe için kutlamak gerek. Dinletinin sonunda aldıkları alkış sayesinde artan heves ve gelen yorumlara bakacak olursak, Ekim ayında çalışmalarına genişleyen bir kadro ile devam edecekler.

Şantiye ve fabrikalara imrenerek, İstanbul'da bir futbol turnuvası düzenledik. Adını, Tekfen'de her girişimin uzun ömürlü olduğuna güvenerek, 1. Geleneksel Tekfen Halı Saha Futbol Turnuvası koyduk. 6 takım, toplam 72 erkeğin katıldığı bu müsabakayı 5 kadın olarak tertiplemek, hele ki fikstürü oluşturmak epeyce eğlenceli oldu. Bütçemiz şaşıtırsa, Robert Kolej sahasından Boğaz'ın serin sularına kadar yuvarlanan toplar nedeniyle şaşmıştır. Tükettiğimiz 20 top için seneye sponsor arayışına çıkacağız.

Toros Tarım ile Anadolu turuna Ege ile devam ediyoruz. Ben de Mayıs sonunda kısa bir Ege kaçamağı yapınca, ilaç gibi gelen dört günlük tatilde gördüklerimi, yediklerimi sizlerle paylaşmak istedim.

Güzel bir yaz dileğiyle, hepinize iyi tatiller!

Dori Kiss Kalafat
dori@tekfен.com.tr

Duyduk duymadık demeyin!

Tekfen Vakfı, burs başvurularını 7-20 Eylül tarihleri arasında www.tekfенburs.org adresi üzerinden kabul edecektir. Burs başvurusu ile ilgili gerekli tüm bilgiler Ağustos ayı içerisinde web sitesinde yer alacak olup, adaylar ve devam eden bursiyerlere e-posta yoluyla herhangi bir hatırlatmada bulunulmayacaktır. Başvuru ve kayıt yenilemenin eksiksiz ve zamanında yapılması tümüyle adayların sorumluluğundadır. Eksik ya da zamanında yapılmayan başvurular kabul edilmeyecektir.

Türk-Amerikan İş Konseyi'nin 30. yılında **Tekfen'e ödül**

1985 yılında Türkiye'nin ilk iş konseyi olarak kurularak Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu'nun (DEİK) temelini oluşturan Türk-Amerikan İş Konseyi (TAİK), kuruluşunun 30. yılını 4 Haziran günü, Rahmi M. Koç Müzesi'nde düzenlenen gala gecesiyle kutladı.

Gecede TAİK Başkanı Şerif Egeli, DEİK Başkanı Ömer Cihad Vardan ve TAİK'e 7 yıl başkanlık yapmış olan Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı Mustafa Koç tarafından geçmiş 30 yıla dair anılar paylaşıldı ve değerlendirmelerde bulunuldu.

Gecenin önemine istinaden, TAİK'e 1985 yılında üye olmuş ve üyeliği 30 yıldır kesintisiz devam eden Tekfen Holding, Koç Holding, Eczacıbaşı Holding, Sabancı Holding, Best Enerji, Gama Holding, ENKA, MNG Holding ve Türkiye Sınai Kalkınma Bankası temsilcilerine ödül takdim edildi. Yıldönümü kutlamasına, Tekfen Holding'i temsilen Yönetim Kurulu Başkanı Murat Gigin katıldı. Gigin, Tekfen'in ödülünü DEİK Başkanı Ömer Cihad Vardan ve TAİK Başkanı Şerif Egeli'nin elinden aldı. ■

FEYPAZ BERKER VE NİHAT GÖKYİĞİT'İN DEİK'E KATKILARI

Türk-Amerikan İş Konseyi TAİK'in temelleri, Başbakan Turgut Özal'ın 2 Nisan 1985 tarihinde ABD Başkanı Ronald Reagan'la bir araya geldiği toplantıda atıldı. İki ülke arasında ortak yatırım alanlarını belirleyip hükümetlere öneriler götürmesi beklenen iş konseyinin ilk Yürütme Kurulu Başkanı Feyyaz Berker'di.

TAİK'in çalışmalarına her dönemde yoğun destek veren ve DEİK'in kurulmasına önyak olan Berker gibi, Nihat Gökyiğit de DEİK bünyesinde ilk günden itibaren önce Türk-Sovyet İş Konseyi'ne, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra da Türk-BDT İş Konseyi'ne uzun yıllar başkanlık yaptı.

Nihat Gökyiğit'e "Yaşam Boyu Başarı Ödülü"

Forum İstanbul 2015, "Kritik Eşik: Açılım ve Dönüşüm Zamanı" başlığıyla 27-28 Nisan 2015 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirildi. Türkiye'den ve dünyadan çok sayıda konuşmacının katıldığı konferansta, Ali Nihat Gökyiğit'e de "Yaşam Boyu Başarı Ödülü" verildi. Toplum, iş âlemini, akademik ve bürokratik çevreleri Türkiye'nin bugünü ve yarını ile ilgili düşünmeye yönlendirmeyi amaçlayan Forum İstanbul, çeşitli konu başlıkları altında öneriler geliştirmek ve çözüm arayışlarını teşvik etmek üzere uluslararası bir platform oluşturuyor. Toplantının paralelinde, Forum İstanbul Yönetim Kurulu üyelerinin önerileri doğrultusunda belirlenen isimlere, gerçekleştirdikleri değerli çalışmalar ve ülkeye yararları nedeniyle "Yaşam Boyu Başarı Ödülleri" veriliyor.

Bu yıl, 27 Nisan gecesi düzenlenen törende, TEMA'nın Kurucu Onursal Başkanı Ali Nihat Gökyiğit ve İstanbul Bilgi Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Profesörü İlder Turan, "Yaşam Boyu Başarı Ödülü"nü sahibi oldular. 2005 yılından bu yana verilen Yaşam Boyu Başarı Ödülü'ne daha önce layık görülenler arasında ekonomi ve uluslararası ilişkiler alanında isim yapmış pek çok akademisyen ve yazarın yanı sıra başarılı bürokratlar, köşe yazarları, sanatçılar ve iş insanları da bulunuyor.

Sayın Nihat Gökyiğit'i aldığı ödülünden dolayı kutluyor, "Yaşam Boyu Başarı"larının devamını diliyoruz. ■

Tekfen Vakfı

genç girişimcilerin yanında

Tekfen Vakfı, Boğaziçi Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Kulübü tarafından düzenlenen girişimcilik yarışması EnterPrize'in gümüş sponsoru oldu.

Boğaziçi Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Kulübü'nün (BÜİK) organize ettiği girişimcilik yarışması EnterPrize, "Bir iş fikrim var!" diyen üniversiteli gençlere hayalleri ile fırsatlar arasında bir köprü kurmayı hedefliyor. İlk kez 2014 yılında gerçekleştirilen yarışmada dereceye giren proje sahiplerine, para ödülleri yanı sıra projelerini geliştirip hayata geçirebilecekleri çeşitli olanaklar da sunuluyor.

Tekfen Vakfı, bu yıl ikincisi düzenlenen EnterPrize yarışmasının gümüş sponsorları arasında yer aldı. Yarışmaya, Türkiye'nin farklı üniversitelerinden 296 fikir başvurusu oldu. Geçtiğimiz 20 Aralık'ta düzenlenen Girişimcilik Zirvesi'nin ardından yapılan ilk değerlendirmeye göre 26 proje ikinci tura geçmeye hak kazandı. Bu etapta temel girişimcilik eğitimleri alan adaylar arasından seçilen 10 proje ise finale kaldı.

Saha çalışmaları ve workshop'larla dolu bir maratonun ardından final aşamasına ulaşan genç girişimciler, 4 Mayıs günü projelerinin son sunumlarını gerçekleştirdiler. Üyeleri arasında Tekfen Holding

Stratejik Planlama ve Raporlama Koordinatörü Dr. Ahmet Burak Emel'in de bulunduğu jürinin yaptığı değerlendirme sonucunda seçilen ilk 3 proje, finalde toplam 50.000 TL nakit ödülünün sahibi oldu.

Yarışmada, raylı sistemlerde arıza bulma ve oluşabilecek tren kazalarına karşı önlem oluşturmayı amaçlayan "Raylı Sistemlerde Vibrasyon Analizi" projesi birinciliği kazandı. Buzağıdan elde edilen parametrik verileri inceleyerek, en uygun beslenme açısı ve mama sıcaklığını ayarlayan ve böylece hayvan zayıflarının önüne geçilmesini sağlayan araç projesiyle "Smart Mom" ikincilik ödülünü kazanırken, mıknaatılar yoluyla birleştirilebilen ve mühendis olmayan insanların da elektronik etkileşimleri kullanabilmesini sağlayan elektronik yapı bloku kütüphanesi "Makey" üçüncülük ödülüne layık görüldü.

Yarışmayı kazanan genç girişimciler, para ödülleri ek olarak Kaliforniya'da Silikon Vadisi'ne giderek yatırımcılar karşısında sunum yapma fırsatını da elde ettiler. ■

YARATICI FİKİRLER MARATONU

EnterPrize yarışmasına Türkiye'deki her üniversiteden öğrenciler katılabilir. Yarışmaya başvurular 5 ana kategoride alınıyor: Yüksek Teknoloji; Finansal Teknoloji; Sağlık ve Yaşam Bilimleri; Akıllı Şehircilik Teknoloji ve Çözümleri; Yiyecek, Eğlence ve Oyun. Genç girişimcilerin fikirlerinin etik değerler, pazar potansiyeli, finansal getiri, sürdürülebilirlik, sosyal etki, yenilikçilik ve katma değer gibi kriterlere göre değerlendirildiği 3 etaplı yarışma, yaklaşık 8 aylık bir süreci kapsıyor.

“Hayatımın Evi” yükselmeye başlıyor

Tekfen Emlak Geliştirme'nin bugüne kadar gerçekleştirdiği en büyük proje olan HEP İstanbul'un temeli 14 Mayıs günü törenle atıldı.

HEP İstanbul'un temeli (soldan sağa) Tekfen Emlak Geliştirme Genel Müdürü Ömer Egesel, Esenyurt Belediye Başkanı Necmi Kadioğlu, Esenyurt Kaymakamı Ekrem İnci ve Tekfen Grup Şirketler Başkanı Osman Birgili tarafından atıldı.

Geçtiğimiz Ekim ayında lansmanı gerçekleştirilen ve bugüne dek yüzde 50'lik satış oranına ulaşan HEP İstanbul “Hayatımın Evi Projesi”nde inşaat çalışmalarına başlandı. 14 Mayıs günü Esenyurt Kaymakamı Ekrem İnci ve Esenyurt Belediye Başkanı Necmi Kadioğlu'nun da katılımıyla gerçekleştirilen temel atma töreninde konuşan Tekfen Grup Şirketler Başkanı Osman Birgili, 1.424 konuttan oluşan ve 500 milyon lirayı aşan proje değerine sahip HEP İstanbul'un, hızla gelişen ve geliştikçe değeri artan Esenyurt ilçesine önemli bir ivme kazandıracığını söyledi. Birgili, HEP İstanbul'un yapım aşamasında sağlayacağı istihdama ek olarak, tamamlandığında 5 bine yakın insana ev sahipliği yapacak olmasından mutluluk duyduklarını dile getirdi.

Törende söz alan Tekfen Emlak Geliştirme Genel Müdürü Ömer Egesel de, projenin lansmanının geçtiğimiz Ekim ayında yapıldığını hatırlatarak, satış grafiğinin çok başarılı devam ettiğini söyledi. Egesel, “Tekfen Emlak Geliştirme'nin temel değerleri arasında yer alan çevreye duyarlı, sürdürülebilir, kaliteli ve insana değer veren yaşam alanları üretme anlayışımız HEP İstanbul'da hayat buluyor,” şeklinde konuştu. Bültenimizin yayın tarihinde 1.424 dairenin yarısının satılmış olması, bölgenin yükselen değeri kadar, Tekfen'e duyulan güveni de somut bir şekilde gösteriyor. ■

HEP İSTANBUL'DAN EĞİTİME DESTEK

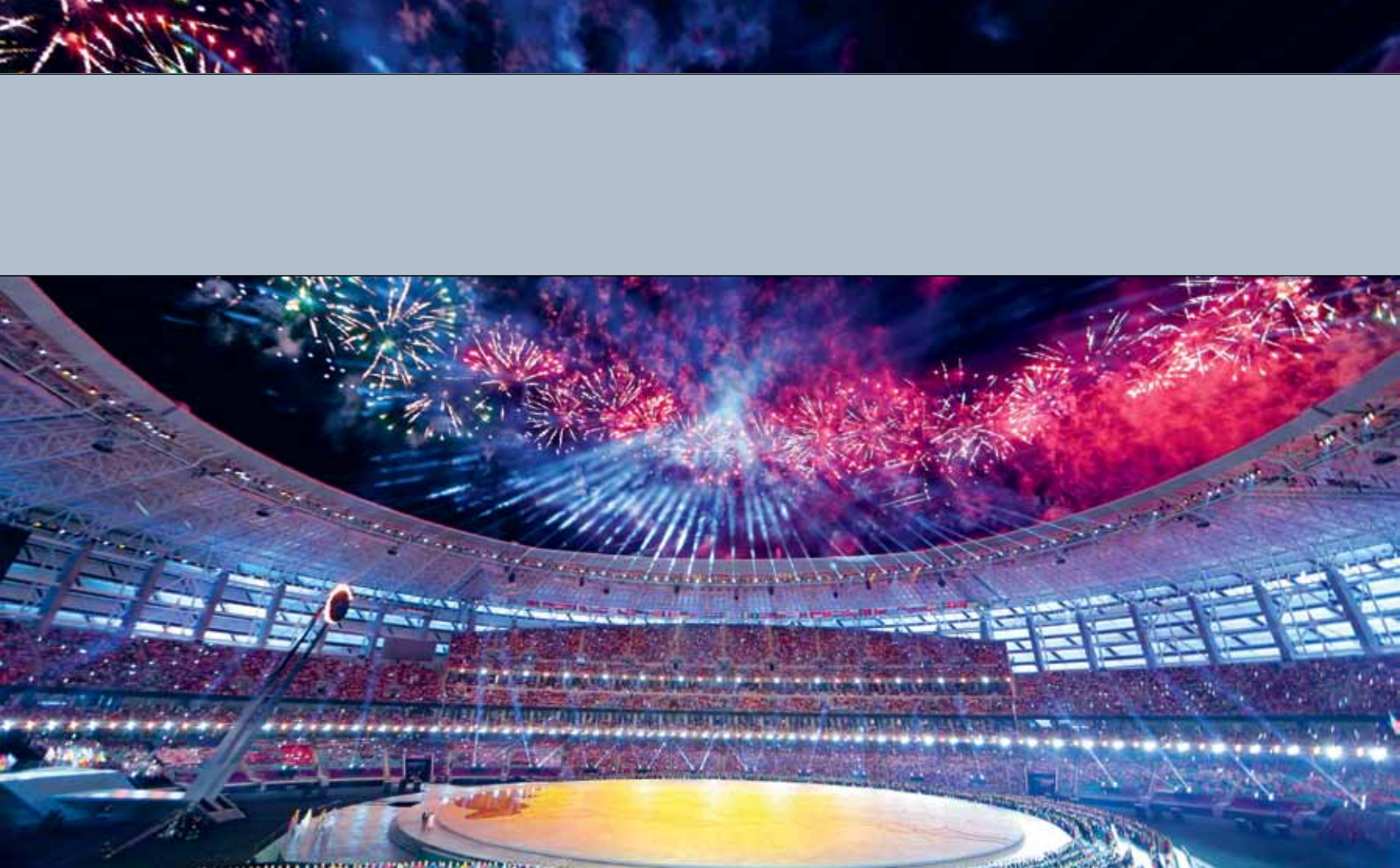
HEP İstanbul'un temel atma töreninde Osman Birgili, katılımcılara yeni bir okul müjdesi verdi. İş yaptığı çevrelere katkı sağlamanın bir Tekfen geleneği olduğunu belirten Birgili, belediyenin de desteğiyle Esenyurt ilçesinde Milli Eğitim Bakanlığı'na teslim etmek üzere bir ilköğretim okulu kurulacağını açıkladı.

Bu açıklamadan çok kısa bir süre sonra okulun temeli, AKP Adıyaman Milletvekili Mehmet Metiner, Esenyurt Kaymakamı Ekrem İnci, Esenyurt Belediye Başkanı Necmi Kadioğlu ve Esenyurt İlçe Milli Eğitim Müdürü Hasan Dal'ın katılımıyla 26 Mayıs tarihinde atıldı.

HEP İSTANBUL'UN ARTIK BİR DERGİSİ VAR

HEP İstanbul'la bütünleşen “Hayatımın Evi” sloganı, ilk sayısı geçtiğimiz günlerde yayımlanan bir dergiye de ismini verdi. Yaz sayısı okurlarına merhaba diyen “Hayatımın Evi” dergisi, HEP İstanbul'un felsefesi paralelinde tasarım, dekorasyon, peyzaj, yemek ve sağlıklı yaşam gibi renkli konular ekseninde “iyi yaşam” konusunu işliyor. Yılda iki kez yayımlanacak olan dergi, HEP İstanbul'da ev sahibi olanlar kadar, bölgede yaşayan ve yeni bir ev arayışı içinde olanlara da hitap ediyor.

Bakû Olimpiyat Stadı'nda heyecan doruk yaptı

Avrupa'nın ilk kıtasal olimpiik spor organizasyonu olan Avrupa Oyunları, 12-28 Haziran tarihleri arasında Azerbaycan'ın başkenti Bakû'da gerçekleştirildi. 42 ülkeden 6 bini aşkın sporcunun mücadele ettiği dev organizasyonun açılış ve kapanış törenleri, Tekfen tarafından inşa edilen Bakû Olimpiyat Stadı'nda yapıldı. 68 bin kişinin doldurduğu stadyum coşkulu ve görkemli törenlere sahne oldu.

Açılış törenine yerel sanatçılar ve yüzlerce gönüllüden oluşan dans grubunun gösterisi damgasını vurdu. Bakû'daki tarihi Ateşgâh Anıtı'nda Cumhurbaşkanı İlham Aliyev tarafından 26 Nisan'da yakılan Avrupa Oyunları meşalesi, 5 bin 500 kilometrelik ülke turunun ardından Azeri paralimpik şampiyonu İlham Zekiyev tarafından stada getirilerek oyunların başlangıcı yapıldı. Açılış seremonisini, oyunlara katılan ülke milli takımlarının geçişleri izledi. Olimpiyatların ilk kez düzenlendiği ülke olması sebebiyle Yunanistan kafilesiyle başlayan geçit sırasında, seyirciler Türkiye Olimpiyat Takımı'nı coşkuyla ayakta alkışladı.

Törende dünyaca ünlü Amerikalı şarkıcı Lady Gaga da, John Lennon'ın "Imagine" şarkısı ile tüm stadı büyüledi. Yaklaşık 15 devlet başkanı ve liderle yaklaşık 40 üst düzey devlet yöneticisinin onur konuğu olarak katıldığı törende, Türkiye'yi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan temsil etti. Tören, Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev'in oyunların başladığını resmen ilan etmesinden sonra dans, ışık, sahne ve havai fişek gösterileriyle son buldu.

Açılıшта Tekfen İnşaat yönetimi geniş bir ekiple hazır bulundu. Yönetim Kurulu Başkanı Ümit Özdemir, Yönetim Kurulu Üyesi ve Genel Müdür Levent Kafkaslı, Genel Müdür Yardımcısı Cahit Oklap, Genel Müdür Yardımcısı Celal Erbil, Proje Müdürü Cem İlgün ve ekibi katılanlar arasındaydı.

1. Avrupa Oyunları'nda 42 ülkeden yaklaşık 6 bin sporcu, 30 branşta yarıştı. Türk sporcular 6 altın, 4 gümüş ve 19 bronz olmak üzere toplam 29 madalya kazanarak genel sıralamada 14. oldu. Türkiye Olimpiyat Takımı, yarışmalardaki 10 branştan madalya çıkardı. Türkiye'nin en fazla madalya elde ettiği branşlar karate ve güreş oldu. Takım olarak kazanılan tek altın ise kadın voleybol takımımızdan geldi.

Oyunlar, 28 Haziran günü yine Bakû Olimpiyat Stadı'nda gerçekleştirilen kapanış töreniyle sona erdi. Geleneksel ve çağdaş Azerbaycan kültürünün harmanlandığı koreografi gösterilerinin sunulduğu törende, yarışan sporcular da ülkelerinin bayraklarıyla yerlerini aldılar. Yaklaşık 6 bin kişinin görev aldığı seremoninin sanat yönetmenliğini ABD'li gösteri yönetmeni James Hadley yaptı. Gösteride, 10 bin havai fişek, 2 binden fazla aydınlatma malzemesi kullanıldı. ■

Tekfen İnşaat

Fortune 500'ün ilk 50'sinde

Türkiye'nin en büyük 500 şirketini belirleyen Fortune 500'ün 2015 sıralaması açıklandı. TÜPRAŞ'ın ilk sırada yer aldığı listede, Tekfen İnşaat bu sene 41. sırada bulunuyor.

Akademik çalışmalar ve iş dünyası için önemli bir referans olarak kabul edilen Fortune 500, Türkiye'de bu konuda yapılan en kapsamlı çalışma. *Fortune* dergisi tarafından gerçekleştirilen araştırma, finansal kurumlar ve holdingler hariç tüm

sektörleri kapsıyor. Sıralama, satış hacmine göre listeye girmeye aday 3 bini aşkın şirketin verileri karşılaştırılarak oluşturuluyor.

Sadece üretici firmaların değil, hizmet, ticaret ve inşaat sektöründen de şirketlerin yer aldığı Fortune 500'de 2014 yılında 31 inşaat şirketi yer aldı (2013'te bu sayı 25 idi). Bu şirketlerin 47 milyar lira tutarındaki net satışları, toplam içinde yüzde 5,94 paya sahip bulunuyor. 500 şirketin net satışlarının toplamı ise 791 milyar TL'ye ulaşıyor. Bu rakam, Türkiye milli gelirinin, cari olarak bakıldığında yüzde 40-45'ine tekabül ediyor. ■

Toros Tarım

yine sanayinin devleri arasında

İstanbul Sanayi Odası tarafından 1968 yılından bu yana sürdürülen "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" raporunun 2014 sonuçları açıklandı. Bu sene 52 yeni firmanın girdiği listede 1.412.403.105 TL satışla Toros Tarım 61. sırada yer aldı.

1968 yılından bu yana yayımlanan "Türkiye'nin 500 Büyük Sanayi Kuruluşu" raporu, Türkiye ekonomisine ayna tutan önemli bir çalışma. Sıralamada temel kriter olarak, kuruluşların kendi üretmiş olduğu ürünlerden yaptığı satışlar alınıyor. Bunun yanı sıra satış hasılatı, brüt katma değer, özkaynak, aktif toplamı, vergi öncesi dönem kâr ve zarar toplamı, ihracat ve ortalama çalışan sayısı büyüklükleri gibi analizlere de çalışmada yer veriliyor. Toros Tarım, 1980'li yıllardan bu yana ilk 100 içerisindeki yerini koruyor. ■

Trammo Group ile tedarik anlaşması

Hammadde güvenliğini sağlama konusunda son yıllarda önemli adımlar atan Toros Tarım, ABD'li Trammo Group ile 5 yıllık amonyak tedarik anlaşması imzaladı.

Toros Tarım, üretiminin önemli bir kısmını teşkil eden Amonyum Nitrat (AN), Kalsiyum Amonyum Nitrat (CAN) ve Diamonyum Fosfat (DAP) gibi üst gübreleme ürünlerinin temel hammaddelerinden biri olan amonyak ihtiyacını karşılamak üzere Trammo Grup'la bir tedarik anlaşması imzaladı. Bu anlaşma ile Toros Tarım, hammadde güvenliğini sağlama yolunda önemli bir adım daha attı.

Kimyevi gübre ve gübre hammaddeleri ticareti alanında dünyanın önde gelen şirketlerinden biri olan Trammo, Amerika'da 1965 yılında Transammonia adıyla kuruldu. 2013 yılında isim değişikliğiyle Trammo Group adını alan şirket, Avrupa, Asya, Kuzey Amerika, Güney Amerika ve Afrika olmak üzere beş kıtada faaliyet gösteriyor. ■

IFA Konferansı

üçüncü kez İstanbul'da

Başkanlığını 2 yıldır Tekfen Holding Tarımsal Grubu CEO'su Esin Mete'nin üstlendiği Uluslararası Gübre Sanayi Birliği (IFA) 83. Yıllık Konferansı 25-27 Mayıs tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirildi. Konferansa, IFA'daki başkanlık görevini yeni dönem başkanına devreden Esin Mete ev sahipliği yaptı.

Dünyada gübre sektörünü temsil eden tek kuruluş olarak, küresel gıda güvenliğinin sağlanmasına yönelik dengeli ve yeterli bitki beslenmesini temin üzere çalışmalar yapmak, politikalar üretmek ve bunları yaymak amacıyla faaliyet gösteren IFA'nın 83. Yıllık Konferansı İstanbul'da gerçekleştirildi. Böylece İstanbul, 1994 ve 2007 yıllarından sonra IFA Yıllık Konferansı'na üçüncü kez ev sahipliği yapmış oldu.

72 ülkeden 1.381 katılımcının iştirak ettiği ve uluslararası basının da yakından izlediği konferansın ana gündem konusu, sürdürülebilir gıda üretimi için sağlıklı toprak, gıda güvenliği, açlık ve kötü bes-

lenme ile mücadele ve gübrenin insan sağlığına katkılarıydı. 2015'in Birleşmiş Milletler tarafından "Toprak Yılı" ilan edilmesi vesilesiyle konferansın açılışına, dünyanın en önemli toprak bilimi uzmanlarından biri olan Kolombiya Üniversitesi, Yer Bilimleri Enstitüsü, Tarım ve Gıda Güvenliği Merkezi Direktörü Dr. Pedro A. Sanchez de konuşmacı olarak katıldı.

ÖNCE GIDA GÜVENLİĞİ

Son iki yıldır IFA'da başarılı bir başkanlık dönemi geçiren Esin Mete, konferansın açılış konuşmasına, bu toplantıya engin bir

DR. PEDRO A. SANCHEZ: "GÜBRE KULLANIMI TOPRAĞIN BAĞIŞIKLIK SİSTEMİNİ GÜÇLENDİRİYOR"

IFA'nın İstanbul'da düzenlediği 83. Yıllık Konferans'ın özel konuğu olan dünyanın en önemli toprak uzmanlarından Dr. Pedro A. Sanchez, yaptığı konuşmada toprak sağlığında gübrenin önemini sektör ve gıda güvenliği açısından değerlendirdi. Sanchez, "Bitkilerin gübre yoluyla beslenmesi toprağın bağışıklık sistemini güçlendirerek aynı insan vücudunda olduğu gibi enfeksiyonlarla mücadele gücünü artırıyor. Doğru uygulanan, dengeli bir bitki beslemesi, bitkinin büyümesi için gerekli olan besin

kaynağını sağlarken verimliliği artırarak ekonomik getiriye de yükseltiyor. Önemli olan bilinçli kullanım, bunun için de toprak analizinin iyi yapılması ve bitki beslemesi için uygun ürünlerin kullanılması gerekiyor," şeklinde konuştu.

Kolombiya Üniversitesi, Yer Bilimleri Enstitüsü, Tarım ve Gıda Güvenliği Merkezi Direktörü Dr. Pedro Sanchez, 1991-2001 yılları arasında merkezi Kenya Nairobi'de bulunan Dünya Agroforestry Merkezi'nin direktörlüğünü ve Birleşmiş Milletler Milenyum Projesi Açlık Görev Gücü eşbaşkanlığını yürüttü. Sanchez, Kuzey Karolina ve Kaliforniya Üniversitelerinde de misafir öğretim üyesi yaptı.

2015

ULUSLARARASI TOPRAK YILI

Esin Mete:

Sağlıklı topraklar, gıda güvenliği ve ekonomik kalkınma için büyük önem taşıyor ve bu konu çoğu zaman gözden kaçırılıyor. Birleşmiş Milletler de ilk kez herkesin kabul ettiği bu gerçeği görerek 2015'i "Toprak Yılı" ilan etti.

tarihe sahip, iki kıtanın birleştiği İstanbul'da ev sahipliği yapmaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederek başladı. Konferansın, yeni ve dinamik formatı ile sürdürülebilir gıda üretimi için yeniden düşünme ve harekete geçme fırsatı yaratacağını belirten Esin Mete, bunun dünyanın geleceği ve sağlıklı nesillerin yetiştirilmesi açısından büyük önem taşıdığını, gübre sektörünün de küresel çapta gıda üretiminin sürdürülebilirliğine yardımcı olmayı hedeflediğini belirtti. Bu açıdan gübre sanayisinin kendisini tarım sektörünün bir parçası olarak konumlandığını söyleyen Mete, IFA'nın son dönemde Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile gerçekleştirdiği yakın çalışma ve işbirliğini bu duruma örnek gösterdi.

Esin Mete, 2 yıllık başkanlık döneminde bu konulara birçok platformda değinerek farkındalık yaratmaya çaba gösterdiğini belirtti. Mete, IFA olarak insan refahının ve sürdürülebilir gelişmenin en önemli unsuru olan gıda güvenliği konusuna kamuoyunun ve karar erklerinin dikkatini çekmeyi amaçlayan birçok etkinlik ve projeyi hayata geçirdiklerini söyledi.

2015 TOPRAK YILI

Konuşmasında sağlıklı toprağın gıda güvenliği, ekonomik kalkınma ve insan yaşamı için önemine de değinen Esin Mete, bu konunun çoğu zaman gözden kaçırıldığını, IFA üyelerinin bu nedenle sağlıklı toprakları rehabilite etmeyi, sağlıklı toprakları ise korumayı ve sürdürülebilir bir şekilde yönetmeyi kendileri için hedef olarak belirlediklerini söyledi. Toprak sağlığının artık her platformda gündeme gelmeye başladığını ifade eden Esin Mete, Birleşmiş Milletler'in 2015'i "Toprak Yılı" olarak ilan etmesinin de bunun bir sonucu olduğunu belirtti. Mete, gübre endüstrisinin de bu konudaki etkinlik ve bilinçlendirme çalışmalarına katılmayı taahhüt eden ilk özel sektör girişimi olduğuna dikkat çekti.

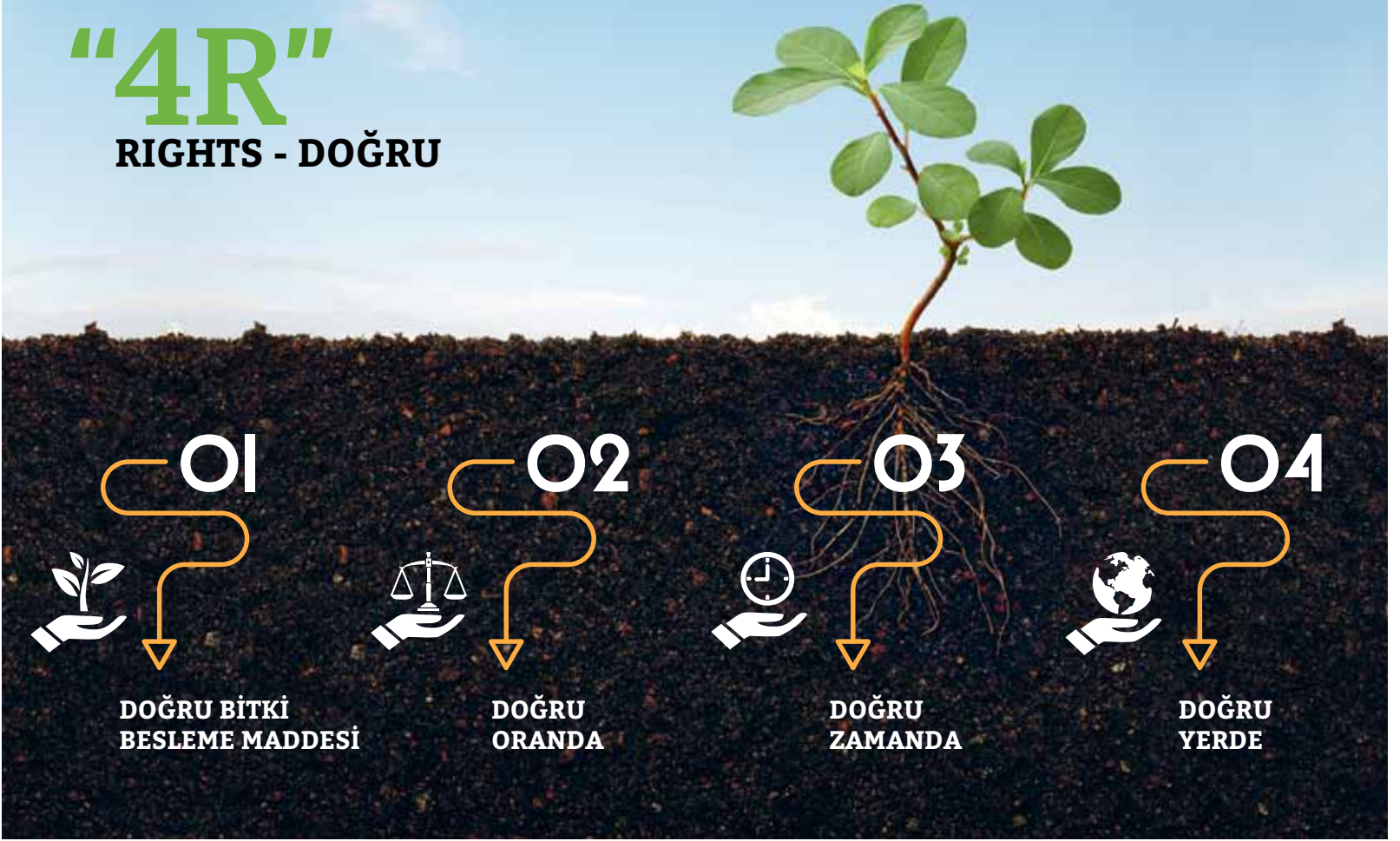
4R (4 RIGHTS - 4 DOĞRU)

Esin Mete, konuşmasında, başkanlık ettiği dönemde IFA'nın faaliyet programının temelini "nutrient stewardship" olarak ifade edilen "doğru ve dengeli bitki besleme" konusunun teşkil ettiğini ve "4R" (4 Rights - 4 Doğru) başlığıyla yürütülen bilinçlendirme kampanyaları ile "doğru bitki besleme maddesinin doğru oranda, doğru zamanda ve doğru yerde" kullanılmasının verimi nasıl artırdığının gösterilmeye çalışıldığını anlattı.

Başkanlığı döneminde üzerinde önemle durdukları projelerden bir diğerinin de bitki besin maddelerinin mikroelementlerle zenginleştirilmesi olduğunu belirten Esin Mete, toprağa gübre yoluyla verilen azot, fosfor ve potasyum gibi mikroelementlerin hem verimliliği

"4R"

RIGHTS - DOĞRU

artırdığını, hem de insanlarda bu maddelerin eksikliğinden kaynaklanan sağlık sorunlarının giderilmesine önemli katkı sağladığını söyledi. Mete, endüstriyel anlamda ilk kez Toros Tarım'ın öncülüğünde başlatılan çinko katkılı gübre üretiminin, bir başarı öyküsü olarak tüm dünyada ses getirmiş ve birçok ülke için örnek teşkil etmiş olmasından dolayı gurur duyduğunu da sözlerine ekledi.

KÜRESEL EKONOMİDE YENİ BİR DÖNEM

Konuşmasında geleceğe dair mesajlar da veren Esin Mete, "2015'te küresel ekonomide yeni bir dönem başlıyor. Ortaya çıkan yeni durum, sürdürülebilirlik ve sorumlu iş yapış biçimlerinin daha görünür ve uygulanır olduğu bir döneme işaret ediyor. Bu yüzden endüstri olarak sergilediğimiz yönetim biçimini güçlendirmeli, yerel ve küresel işbirliklerini geliştirmeliyiz. Tabii ki Toprak Yılı, IFA için 2015 ile sınırlı değil. IFA üyeleri, dünyanın her tarafında sağlıklı toprakların önemini anlatmaya devam edecek. Bu konuda karar verici konumunda olan tüm aktörlere gıda güvenliğinde gübrenin oynadığı rolü anlatmayı sürdüreceğiz," dedi.

IFA'NIN YENİ BAŞKANI SEÇİLDİ

IFA Yıllık Konferansı, aynı zamanda bir bayrak devrine de sahne oldu. Esin Mete, 2 yıldır sürdürdüğü başkanlık görevini, Bahreynli Gulf Petrochemical Industries Company (GPIC) ve Arap Gübre Birliği (AFA) Başkanı Dr. Abdulrahman Jawahery'ye devretti. Konferansın son gününde yaptığı konuşmada Jawahery ile 2010 yılından bu yana IFA'nın yönetiminde birlikte çalıştıklarını ifade eden Esin Mete, görevini emin ellere emanet ettiğini bilmenin rahatlığı ile ayrıldığını ve halefi Abdulrahman Jawahery'nin gemiyi doğru yere yönlendirerek karşılaşacağı her fırtınayı göğüsleyeceğine inandığını belirtti.

Esin Mete, veda konuşmasında, sektörü başkan olarak dünya çapında temsil etmenin kendisi için bir onur olduğunu dile getirdi. Mete ayrıca, IFA bünyesinde kadınların genel müdür ve başkan olarak önemli noktalarda görev yapma konusundaki olumlu gelişmelerin devam etmesini ve önümüzdeki 10 yıl içerisinde IFA'da yeni bir kadın başkan görmeyi umduğunu da sözlerine ekledi. ■

IFA Yıllık Konferansı'nda Esin Mete, iki yıldır sürdürdüğü başkanlık görevini devretti. Esin Mete'ye armağan edilen "Iron Lady" posterini konu oldu.

Futbol aşkı **TEKFEN'İ SARDI**

Birinci Tekfen Halı Saha Futbol Turnuvası, organizasyona katılan grup şirketleri arasında heyecan rüzgârları estirdi. Kıran kırana geçen maçlar sonucunda mutlu sona Tekfen İmalat Derince Fabrikası'nı temsil eden "Metal Terzileri" ulaştı. Turnuvadan geriye, çimler üzerinde yankılanan "Goooool" sesleri ile yeni kurulan dostluklar kaldı.

İstanbul ve yakınındaki Tekfen Grup Şirketleri arasında bu sene ilki düzenlenen Tekfen Halı Saha Futbol Turnuvası tamamlandı. Mayıs ayında iki hafta boyunca keyifle, hayli iddialı ve kıran kırana geçen turnuvaya 7'si asıl, 5'i yedek 12'şer kişiden oluşan 6 takım katıldı. Takımlar turnuva boyunca hem fizik, hem de teknik becerilerini sahaya yansıttılar.

Futbolun bir takım oyunu olduğu gerçeği turnuvada bir kez daha kendini gösterdi. Tekfen İmalat'ın Derince fabrikasından gelen "Metal Terzileri", en organize takım görüntüsüyle turnuvayı namağlup tamamlayarak mutlu sona ulaştı. Şampiyon takıma kupayı, Tekfen İmalat Genel Müdür Yardımcısı Malik Arun ve Tekfen İmalat Derince Fabrika Müdürü Mehmet E. Bilgin takdim etti.

Turnuvada genel sıralama şu şekilde oluştu:

1. Metal Terzileri / Tekfen İmalat Derince Fabrikası
2. Marvel Heroes / Tekfen Mühendislik
3. Kule Gücü / Titaş-Timaş-Tekfen Holding-Tekfen Tower ISS karma takımı
4. HEP İstanbul / Tekfen Emlak Geliştirme
5. DC Heroes / Tekfen Mühendislik
6. United Services / Tekfen Turizm

Turnuvaya katılan tüm takımları gönülden kutluyor, bundan sonra da devam edecek olan turnuvalarımıza katılacak takımların şimdiden kadrolarını oluşturup antrenmana başlamalarını şiddetle tavsiye ediyoruz.

KAHRAMAN KAPTAN'DAN ŞAMPİYONLUK TÜYOLARI

Bize takımınızı tanıtabilir misiniz?

Derince'de faaliyet gösteren Tekfen İmalat ve Mühendislik fabrikasında çalışıyoruz. Takım arkadaşlarımızın çoğuyla 10 yıllık bir beraberliğimiz var. Aynı işyerinde sabahtan akşama kadar birlikte çalışıyoruz. Arkadaşlığımız zaten buradan başlıyor. Aramızdaki dostluk tabii maçlarda da kendini hissettiriyor. Her şeyden önce birbirimizi çok iyi tanıyoruz. Futbolun takım ruhu işimize, işin getirdiği disiplin ve arkadaşlık da futbola yansıyor. Fabrikada özellikle yaz aylarında, cuma akşamları ve hafta sonları halı saha maçlarımız oluyor. Yeni katılan arkadaşlarımız da takıma girmek isterlerse, aralarında ufak bir seçme yapıyoruz. Takımımızı bu şekilde oluşturuyoruz. Turnuvalara katıldığımız için takımımızı güçlü tutmamız gerekiyor. Güzel bir takım olduğumuzu düşünüyoruz.

Tekfen'in düzenlediği turnuvaya nasıl hazırlandınız?

Biz zaten uzun zamandır beraber oynadığımız için kimin ne zaman, nerede, ne yapacağını çok iyi biliyoruz. Bol bol paslaşarak, hem bizim zevk alacağımız, hem de izleyicilere güzel bir futbol izlettirecek bir anlayış içerisinde oynamaya çalıştık. Daha önceden katıldığımız turnuvalardan edindiğimiz tecrübeden de yararlandık tabii. Ama onun dışında özel bir hazırlık yapmadık. Aslında biraz da aniden oldu. Turnuvayı ilk duyduğumuzda çok hoşumuza gitti, çünkü takım olarak Tekfen'in de kendi turnusunu düzenlemesini her zaman istiyorduk. Sonunda böyle bir organizasyon yapıldığı için çok sevindik.

Başka hangi turnuvalara katılıyorsunuz?

İzmit, Kocaeli'ndeki fabrikalar arasında Turkuaz Futbol Turnusu düzenleniyor. Biz de dört-beş senedir katılıyoruz. Dördüncülük, beşincilik derecelerimiz var bu turnuvada.

Sizin için turnuvanın en unutulmaz anı hangisiydi?

İlk kez düzenlenen bir turnuvanın şampiyonu olmak bizim için en büyük gurur kaynağı oldu. İkincisi, kolumu kırmış olmam talihsiz ve unutulmaz bir olaydı. İlk defa böyle bir sakatlık başıma geldi. Bu turnuva, özellikle diğer Tekfen çalışanlarıyla tanışmak için çok güzel bir vesile oldu. Gerçekten çok keyifliydi. Ufak tefek aksaklıklar olmadı değil, ama ilk turnuva olduğu için bunların normal olduğunu düşünüyorum. Devamı gelirse, her seferinde daha iyi olacağından eminim. Ben Tekfen Holding'e ve emeği geçen tüm arkadaşlara teşekkür ediyorum, bize sunduğu olanaklar ve böyle güzel bir organizasyon düzenledikleri için.

Her şeyden önce birbirimizi çok iyi tanıyoruz. Futbolun takım ruhu işimize, işin getirdiği disiplin ve arkadaşlık da futbola yansıyor.

"İşte Şampiyonlar"

GÖNÜLLERİN ŞAMPİYONLARI

METAL TERZİLERİ

KAHRAMAN TAŞGIN (GOL KRALI)

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Santrafor
Fenerbahçe
Real Madrid
Fernando Torres

MURAT USLU

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Orta saha
Beşiktaş
Barcelona
Del Piero

MERCAN DULUNDU

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Sol açık
Kocaelispor
Barcelona
Lionel Messi

SEYFETTİN TUĞRAL

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Defans
Kocaelispor
Barcelona
Cristiano Ronaldo

FATİH ACAR

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Defans
Fenerbahçe
Bayern Münih
Arjen Robben

ENES AĞAÇ

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Orta saha
Fenerbahçe
Real Madrid
Cristiano Ronaldo

SERCAN KARADUMAN

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Orta saha
Fenerbahçe
Barcelona
Lionel Messi

MUSTAFA USLU

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Forvet - Orta saha
Beşiktaş
Real Madrid
Ricardo Quaresma

MURAT ÇAKIR

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Defans
Kocaelispor
Arsenal
Hakan Çalhanoğlu

KADİR SARKIN

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Sol açık
Galatasaray
Real Madrid
Cristiano Ronaldo

MEHMET GÖKSEL (EN İYİ DEFANS)

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Defans
Fenerbahçe
Barcelona
Lionel Messi

RECEP TOY

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Kaleci
Beşiktaş
Real Madrid
Gianluigi Buffon

TURNUVANIN "EN"LERİ

EN İYİ KALECİ / KENAN KAVAS

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Kaleci
Fenerbahçe
Barcelona
Lionel Messi

EN İYİ GOL / ALİ UĞUR UTUŞ

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Santrafor
Galatasaray
Barcelona
Gheorghe Hagi

EN CENTİLMEN OYUNCU / MEHMET ZEKİ YILDIRIM

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Orta saha
Beşiktaş
Bayern München
Cristiano Ronaldo

EN İYİ ASİST / FATİH BALTACI

Hangi mevkide oynuyorsunuz?
Türkiye'de hangi takımı tutuyorsunuz?
Dünyada en beğendiğiniz takım?
En çok beğendiğiniz oyuncu?

Forvet arkası
Fenerbahçe
Chelsea
Luis Suarez

TURNUVANIN YILDIZLARI

En iyi defans oyuncusu
Mehmet Göksel
(Metal Terzileri)

En iyi asist
Fatih Baltacı
(Kule Gücü)

Gol kralı
Kahraman Taşgın
(Metal Terzileri)

En güzel gol
Ali Uğur Utuş
(Kule Gücü)

En iyi kaleci
Kenan Kavas
(HEP İstanbul)

En centilmen oyuncu
Mehmet Zeki Yıldırım
(Kule Gücü)

En centilmen takım: DC Heroes

TURNUVANIN GLADYATÖRLERİ

METAL TERZİLERİ

Şirket

Tekfen İmalat Derince Fabrikası

Oyuncular

- Kahraman Taşgın (kaptan), Enes Ağaç, Fatih Acar, Kadir Sarkın, Mehmet Göksel, Mertcan Dulundu, Murat Uslu, Murat Çakır, Mustafa Uslu, Recep Toy, Sercan Karaduman, Seyfettin Tuğral

Maç Skorları

Metal Terzileri 7 - 2 Marvel Heroes
Metal Terzileri 15 - 3 United Services
Metal Terzileri 2 - 0 Marvel Heroes (1'incilik maçı)

MARVEL HEROES

Şirket

Tekfen Mühendislik

Oyuncular

- Özgür Hünce (kaptan), Can Aktürk, Erkin Palaz, Ertan Sarı, İsmail Asi, Kemal Volkan Çavdar, Mehmet Deniz Özdemir, Nizamettin Serkan Gündüz, Sadık Çiftçi, Semih Özsağiroğlu, Serhat Pişen, Yunus Emre Kurşun

Maç Skorları

Marvel Heroes 2 - 7 Metal Terzileri
Marvel Heroes 6 - 2 United Services
Marvel Heroes 0 - 2 Metal Terzileri (1'incilik maçı)

KULE GÜCÜ

Şirket

Titaş-Timaş-Tekfen Holding-Tekfen Tower ISS
karma takımı

Oyuncular

İlkay Atamer (kaptan), Ali Utuş, Alican Yeşilyurt, Fatih Baltacı, Hüseyin Sağlam, İlker Bayraktar, Mehmet Çolakoğlu, Mehmet Zeki Yıldırım, Ömer Okan Otçu, Sarp Tolga, Sezer Karaören, Yavuzhan Canlı

Maç Skorları

Kule Gücü 7 - 2 DC Heroes
Kule Gücü 12 - 3 HEP İstanbul
Kule Gücü 7 - 2 HEP İstanbul (3'üncülük maçı)

HEP İSTANBUL

Şirket

Tekfen Emlak Geliştirme

Oyuncular

Efe Candaş Silin (kaptan), Anıl Cem Şahinbaş, Cengiz Nişli, Ebubekir Muhammet Özcan, Emre Bölükbaşı, Ertan Özcan, Fatih Güney, Hakan Aslan, Kenan Kavas, Ömer Coşkun, Özcan Gümüş, Öztunç Şahinbaş

Maç Skorları

HEP İstanbul 5 - 2 DC Heroes
HEP İstanbul 3 - 12 Kule Gücü
HEP İstanbul 2 - 7 Kule Gücü (3'üncülük maçı)

DC HEROES

Şirket

Tekfen Mühendislik

Oyuncular

Mesut Baykal (kaptan), Ahmet Kanbur, Burak Tüzüner, Cem Çorapçioğlu, Cihan Atbaş, Eren Yalın, Erhan Özsağiroğlu, Güngör Örenici, Okan Karabuğa, Salih Bulca, Salih Kapar, Seçkin Gençer Kurt

Maç Skorları

DC Heroes 2 - 5 HEP İstanbul
DC Heroes 2 - 7 Kule Gücü
DC Heroes 5 - 3 United Services (5'incilik maçı)

UNITED SERVICES

Şirket

Tekfen Turizm

Oyuncular

Mustafa Işıksal (kaptan), Ahmet Çelik, Aykut Çamoğlu, Emre Parlar, Halim Akçaoğlu, Hasan Özyürek, Levent Şenol, Osman Kurt, Serdar Arslanoğlu, Şahin Güzel, Şerif Çağıl, Yüksel Işık

Maç Skorları

United Services 2 - 6 Marvel Heroes
United Services 3 - 15 Metal Terzileri
United Services 3 - 5 DC Heroes (5'incilik maçı)

TOROS BAYİLERİ DÜNYAYI GEZMEYE DEVAM EDİYOR

ST. PETERSBURG'DA BEYAZ GECELER

Toros Tarım, bayilere yönelik ikinci yurtdışı gezisini Rusya'nın St. Petersburg kentine yaptı. 9-13 Haziran 2015 tarihleri arasında gerçekleştirilen geziye toplam 53 kişilik bir grup katıldı. Bayiler, gezi boyunca dünyanın en güzel kentlerinden biri sayılan St. Petersburg'un ihtişamlı mimarisini, canlı sosyal hayatını ve kültürel zenginliklerini yerinde tanıma şansını buldular.

Neva Nehri'nin Finlandiya Körfezi'ne döküldüğü delta üzerinde kurulmuş olan St. Petersburg, tarih boyunca Rusya'nın Batı'ya açılan kapısı oldu. 1703 yılında Çar I. Petro tarafından kurulduğundan, kent önce Petrograd adıyla anıldı. Bolşevik devriminden sonra adı Leningrad olarak değiştirilen kente, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra St. Petersburg adı verildi. Tarih boyunca bir kültür ve sanat merkezi olan St. Petersburg, Dostoyevski, Puşkin, Gogol, Çaykovski ve Rimski-Korsakov gibi dünyaca ünlü sanatçılara ev sahipliği yaptı; Dostoyevski'nin birçok eserine esin kaynağı oldu.

500'ü aşkın köprüyle birbirine bağlanan 42 ada üzerine kurulan kent, 200 yıl boyunca Rus Çarlığı'nın başkentliğini yaptı. Bu dönemde yapılan saray ve katedraller, o dönemin görkemini bugün de yansıtmaya devam ediyor. British Museum ve Louvre'dan sonra dünyanın üçüncü büyük müzesi olan Hermitage Müzesi de, bu saraylardan 5'inin birleştirilmesiyle kurulmuş. Müzede, 3 milyondan fazla eser sergileniyor.

Toros gezisinin "Beyaz Geceler" dönemine rastlaması gezinin ilginçliğini daha da artırdı. St. Petersburg'un kutup bölgesine yakınlığı nedeniyle Mayıs ayının ortalarından Temmuz ortasına kadar kentte güneş 24.00'te batıp sabah 03.00'te doğduğundan bu döneme "Beyaz Geceler" deniyor. Kentin sunduğu güzelliklerin yanı sıra kültürel zenginliği, geziye katılan bayiler arasında büyük memnuniyet yarattı. St. Petersburg gezisi, Türkiye'nin farklı bölgelerinden gelen bayiler arasındaki diyalog ve dostluk ortamının gelişmesine de büyük katkı sağladı.

GEZİNİN ARDINDAN

St. Petersburg seyahatine katılmaktan büyük onur duydum. Seyahat sürecinde farklı bir coğrafyada, farklı mimari yapıların bir arada olduğu bu güzel şehrin tarihini derinliklerinde dolaşmaktan memnun kaldım. Tüm yetkililere ayrı ayrı teşekkürü borç bilirim.

Adnan Kaya (Antalya)

St. Petersburg gezisi bizlere şirketimizin gücünü ve farklılığını bir kez daha görme, diğer bölgelerdeki bayi arkadaşlarımızı ve Toros çalışanlarını tanıma fırsatı sağlamıştır. Hep birlikte güçlü yarınlara doğru ilerlemeye devam edelim.

Zekeriya Tekin (Batman)

Gezi beklediğimizin üzerinde güzel geçti. Bu seyahatte bizlerin en büyük kazanımı, Toros personeli ve bayiler arasında oluşan dostluk ve arkadaşlıklardır.

Mehmet Tiryaki (Korkuteli, Antalya)

Düzenlemiş olduğunuz bu güzel yurtdışı gezisine ve bize göstermiş olduğunuz misafirperverliğe teşekkür etmek isterim. Bu gezinin zihinlerimizde en güzel anılar arasında yer almasını sağladınız. En kısa zamanda tekrar buluşmak üzere.

Selçuk Esen (Seydikemer, Muğla)

St. Petersburg seyahati sırasında görevli olan arkadaşlarımızın bizlere olan yaklaşımlarından dolayı teşekkür eder, bu tür seyahatlerin devamını temenni ederim.

Kadir Satıcı (Şanlıurfa)

St. Petersburg gezisi için öncelikle emeği geçen herkese çok teşekkür ederim. Her şey mükemmeldi. Bizlere, ileride paylaşabileceğimiz bir anı bıraktı. Kısa bir süre de olsa iş stresinden uzak olmak güzeldi. Gezilerin devamını istiyoruz.

Muammer Kula (Alanya, Antalya)

Gezdiğimiz gördüğümüz kültürel ve tarihi zenginlikler, bizlere de zenginlik katmış ve çok faydalı olmuştur. Zor rekabet koşullarında ticari hayatın verdiği stres ve yoğunluktan biraz uzaklaşıp işimize daha iyi konsantre olma imkânı bulduk. Bu güzel ortamı yarattığı için emeği geçen herkese minnettarız.

Okan Dilek (Menemen, İzmir)

Toros Tarım'ın bizlere yaşattığı St. Petersburg gezisi bizlere Toros ailesinin bir parçası olduğumuzu bir kez daha göstermiş oldu. Bayisine her zaman değer veren ve desteğini esirgemeyen Toros Tarım'a sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Adil Polat (Şanlıurfa)

Toros Tarım'a yurtdışına tertip etmiş oldukları turistik gezi daveti için sonsuz şükranlarımızı iletir, bundan sonra yapılacak olan sosyal gezi ve aktivitelere iştirakimizi büyük bir zevkle bekler, teşekkürlerimizi sunarız.

Mehmet Bedir (Diyarbakır)

Öncelikle Toros Tarım ailesinde olduğumuz için çok mutluyum. İnşallah güzel bir organizasyon idi. Birçok yeni arkadaşlıklar ve dostluklar oluştu. Emeği geçen herkese ayrı ayrı teşekkür ederim.

Soner Yalçın (Kepez, Antalya)

Toros Tarım bayisi olmanın guru ru ve sevincini bir kez daha yaşadığımı belirtmek isterim. Bayilerin önemsendiğini hissetmesi güzel bir duygu. Özellikle seyahat esnasında bölgemizdeki diğer bayiler ile kaynaşma ve arkadaşlık kurma fırsatı bulduk. Gezide emeği geçen herkese çok teşekkür ederim.

Ramazan Gülsoy (Yalvaç, Isparta)

Bizim için düzenlenen yurtdışı seyahati için Toros Tarım'a ve Tekfen camiasına teşekkürlerimizi sunarız.

Mehmet Sait Güntekin (Silvan, Diyarbakır)

St. Petersburg bayi gezisi bizler adına çok faydalı bir etkinlik olmuştur. Buradaki amaç bence birlik ve beraberliğimizin farkına varmaktır. Sonuçta biz Toros Tarım olarak bir aileyiz. St. Petersburg gezisi bunların hepsini kapsayan, hatta bizlere amaçlanandan fazlasını kazandıran bir organizasyon olmuştur. Toros Tarım bayisi olmaktan gurur ve mutluluk duyuyorum.

Veli Kula (Döşemealtı, Antalya)

Böylesine geniş organizasyona imza atarak bizlere yurtdışı seyahat olanağı sağlayan değerli Toros Tarım yöneticilerine ve seyahat sırasında bizlere yardımcı olan tüm ekibe teşekkür ederim.

Eşref Türe (Diyarbakır)

Boru hatlarının hikâyesi

Türkiye'yi bir uçtan diğerine geçecek dev boru hattı projesi TANAP'taki çalışmalar başlarken, bu sayımızda boru hattı müteahhitliğine genel bir giriş yapmak istedik. Boru hattı nedir? Bu işin incelikleri, yöntemleri nelerdir? Bilenlere sorduk, yanıtlarını sizin için derledik.

Tekfen, 1956 yılında kurulduktan kısa bir süre sonra ilk boru hattı işlerini, NATO müteahhitlerinden Williams Brothers'ın taşeronu olarak gerçekleştirdi. Tekfen'in üstlendiği ilk işler arasında NATO havaalanlarında yakıt tanklarının inşası ile, bu tankları birbirine bağlayan 45 km uzunluğunda boru hatları bulunuyordu. Küçük çaplı projeler olmasına rağmen şirkete önemli deneyim kazandıran bu işlere ek olarak, 1961-62 yıllarında İstanbul Boğazı'nın altına döşenen 6 inçlik iki adet akaryakıt boru hattı, Tekfen'in bu alandaki vizyonunu genişleten sıra dışı projelerden biriydi.

İlk yıllarda genellikle yeni inşa edilen havaalanı ve askeri tesislerin yakıt ikmalini sağlayan küçük çaplı bağlantılardan oluşan boru hattı projeleri, 1960'lı yıllarda petrol çıkarma, rafineri ve petrokimya sektörlerinde yaşanan gelişmelere bağlı olarak daha farklı bir niteliğe büründü. Bulgurdağı'nda Mobil tarafından açılan petrol kuyularını birbirine

bağlayan toplama hatları ile Kürkan-Pirinçlik, Batman-Garzan, Adıyaman-Sarıl petrol boru hatları, bu gelişmenin sonuçlarıydı. Sapanca Gölü'nden İpraş Rafinerisi'ne su taşıyacak olan 40 km uzunluğundaki boru hattı da, aynı dönemde Tekfen'in referansları arasına giren projelerden biriydi.

Tekfen'in 1960'lı yıllarda üstlendiği önemli boru hattı projelerinden biri de, 1965 yılında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı tarafından ihale edilen Batman-İskenderun Ham Petrol Boru hattıydı. 493 km uzunluğundaki bu proje, aynı zamanda Türkiye'de inşa edilen ilk petrol boru hattıydı. Bu çapta bir proje için tek başına yeterlilik alamayan Tekfen, ihaleye Fransız Entrepose ve İtalyan Techint firmalarıyla birlikte girmişti. Tekfen, boru hatları alanında bebek adımlarıyla başlayan büyümesini istikrarlı bir şekilde sürdürüyordu. Hat, 1967 yılında dönemin Cumhurbaşkanı Cevdet Sunay tarafından hizmete açıldı.

Tekfen'in boru hatlarındaki asıl sıçrama noktası ise 1975 yılında gerçekleştirilen Irak-Türkiye Ham Petrol Boru Hattı'ydı. Birçok kişi için Tekfen'in "sınıf atladığı", "rüşünü ispat ettiği" ve "küçük müteahhitlikten büyük müteahhitliğe adım attığı" bu proje, Irak petrolünü Ceyhan'a taşıyacak 40 inç çapında ve 986 km uzunluğunda bir boru hattının inşasını kapsıyordu. Tekfen, bu dev projenin Türkiye tarafındaki 84 ve 70 km'lik iki ayrı parçası ile, Ceyhan'daki tank sahasının ve deniz terminalinin yapımını üstlenmişti.

Bu önemli projeyi, içerdiği zorluklar nedeniyle Tekfen'in boru hattı konusundaki ustalığını göstermek için gerçek bir sınav niteliğinde olan ve şirketin kendi başına hareket edebilme yeterliliğini ortaya koyan Yumurtalık-Kırıkkale Ham Petrol Boru Hattı izledi. 24 inç çapındaki ve 457 km uzunluğundaki bu hat ile Tekfen, ilk kez büyük bir boru hattı işini tek başına, hem de mühendislik, tedarik ve inşaat işlerinin tümünü kapsayacak şekilde üstleniyordu. Bu bakımdan proje son derece öğretici ve geliştiriciydi. Toros Dağları'nı aşan boru hattının bazı kısımları son derece engebeliydi; hatta uçurum gibi yamaçların aşılmasını gerektiriyordu. Bu zorluğu aşmak için geliştirilen yöntem ise Türkiye'de ilk kez uygulanıyordu: Boruları teleferik benzeri bir sistemle taşımak!

1983-86 yılları arasında gerçekleştirilen bu zorlu projenin ardından, Tekfen'in bu kez çok daha büyük bir payla yer aldığı İkinci Irak Ham Petrol Boru Hattı gündeme geldi. Proje süresinin kısaltılmasına rağmen Tekfen'in bu projede sorumluluklarını tam zamanında ve eksiksiz bir şekilde yerine getirmesi, ona uluslararası çapta saygınlık kazandırdığı gibi Ortadoğu'nun da kapılarını açtı.

Tekfen bu tarihten sonra Ortadoğu bölgesinde çok sayıda boru hattı projesi gerçekleştirdi. Suudi Arabistan'da inşa edilen 375 km'lik Cuba-il-Riyad Su İletim Hattı (1989); 55 km'lik Hawiyah Bölgesi Doğalgaz Boru Hattı (1993); 164 km'lik Batı Bölgesi Su İletim Sistemi (2001); 127 km'lik Doğu Bölgesi Su İletim Sistemi (2002); 625 km'lik Harad Gaz ve Kondensat Boru Hatları (2003); 115 km uzunluğundaki Ain Dar ve Shedgum Su İletim Hatları ile Katar'da gerçekleştirilen 137 km'lik Ras Laffan-Mesaieed Etan Gazı İletim Sistemi (2008) ve 80 km'lik Umm Bab-Mesaieed Petrol Boru Hattı (2009) bu projelerden bazılarıydı.

1990'lı yıllardan itibaren Tekfen'e önemli boru hattı projeleri kazandıran bir başka pazar da, 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlıklarını kazanan Orta Asya cumhuriyetleriydi. Kazakistan'da gerçekleştirilen 88 km uzunluğundaki Saztube-Yelemez-Aporni Petrol Boru Hattı (1997); Azerbaycan'da gerçekleştirilen 444 km uzunluğundaki Bakü-Supsa Petrol Boru Hattı (1999) ile 87 km uzunluğundaki Apşeron Yarımadası Yüksek Basıncılı Doğalgaz Boru Hattı (2003) ve son olarak Türkmenistan'da gerçekleştirilen 100 km uzunluğundaki Galkynysh Gaz İhraç Boru Hattı (2013), Tekfen'in bu coğrafyada üstlendiği önemli boru hattı projeleriydi.

Tekfen, Azeri petrolünü Ceyhan'a taşıyan BTC Ham Petrol Boru Hattı'nın inşasında yer almadıysa da, boru hattının her iki ucundaki kara ve deniz terminallerini inşa etti. 2007 yılından itibaren de boru hattının tamir ve iyileştirme projesini üstlendi.

Tekfen, Kuzey Afrika'da ise iki örnek projeye imza attı. Bunlardan birincisi, Fas'ta fosfat madenini çamur halinde Khouribga'dan Jorf

Türkmenistan'dan Fas'a sayısız boru hattı

Tekfen bugüne kadar dünyanın farklı yerlerinde 5.600 km'den fazla boru hattı döşedi. Libya'da dev borular çalışma alanına taşınıyor (solda); Galkynysh Doğalgaz Sahası Geliştirme Projesi, Türkmenistan (üstte); BTC Boru Hattı Onarım ve İyileştirme Projesi, Türkiye (altta).

Lasfar Terminali'ne taşımak için inşa edilen 231 km uzunluğundaki boru hattıydı. Diğeri ise Libya'da, MMRA (The Man Made River Authority) tarafından ihale edilen bir mega su taşıma hattı projesiydi. Proje, Libya'nın çöllerle kaplı iç kısımlarındaki yeraltı sularının çıkarılarak ülkenin sahil bölgesindeki yerleşimlere taşınmasını içeriyordu. Tekfen, 7,5 m uzunluğa, 4 m'lik çapa ve 72 ton ağırlığa sahip beton borularla inşa edilen hattın 380 km'lik kısmını üstlenmişti. Ancak 2006 yılında başlayan proje, 2011 yılında Libya'da baş gösteren ayaklanma ve toplumsal karışıklıklar nedeniyle tamamlanamadı.

TANAP, bugüne kadar dünyanın birçok ülkesinde ve en zor koşullarda binlerce kilometrelik boru hattı döşemiş olan Tekfen için bir nevi eve dönüş anlamına geliyor. Türkiye'deki en son boru hattı projesini bundan neredeyse 30 yıl önce gerçekleştiren Tekfen'in bu uzun aradan sonra evinde yine dev bir projeye imza atacak olması hepimiz için bir sevinç kaynağı. T-Bülten olarak biz de bundan sonraki sayılarımızda bu önemli projedeki gelişmeleri sık sık duyurmaya çalışacağız. »

Tipik bir boru hattı nasıl döşenir?

1 Keşif ve güzergâh tespiti

Hattın geçeceği en uygun güzergâhın tespit edilmesi için arazi keşfi gerçekleştirilir, ölçümler yapılır ve proje hazırlanır.

2 Güzergâhın temizlenmesi

Güzergâh üzerindeki engeller kaldırılır.

3 İnşaat alanının hazırlanması

Boru hattının geçeceği arazi düzeltilir ve hat boyunca servis yolu açılır.

4 Üst toprağın ayrılması

Özellikle tarımsal arazilerde toprağın üst katmanı yeniden kullanılmak üzere ayrılır.

5 Hattın işaretlenmesi

Açılacak kanalın merkez hattı kazıklarla yeniden işaretlenir.

6 Kanalın açılması

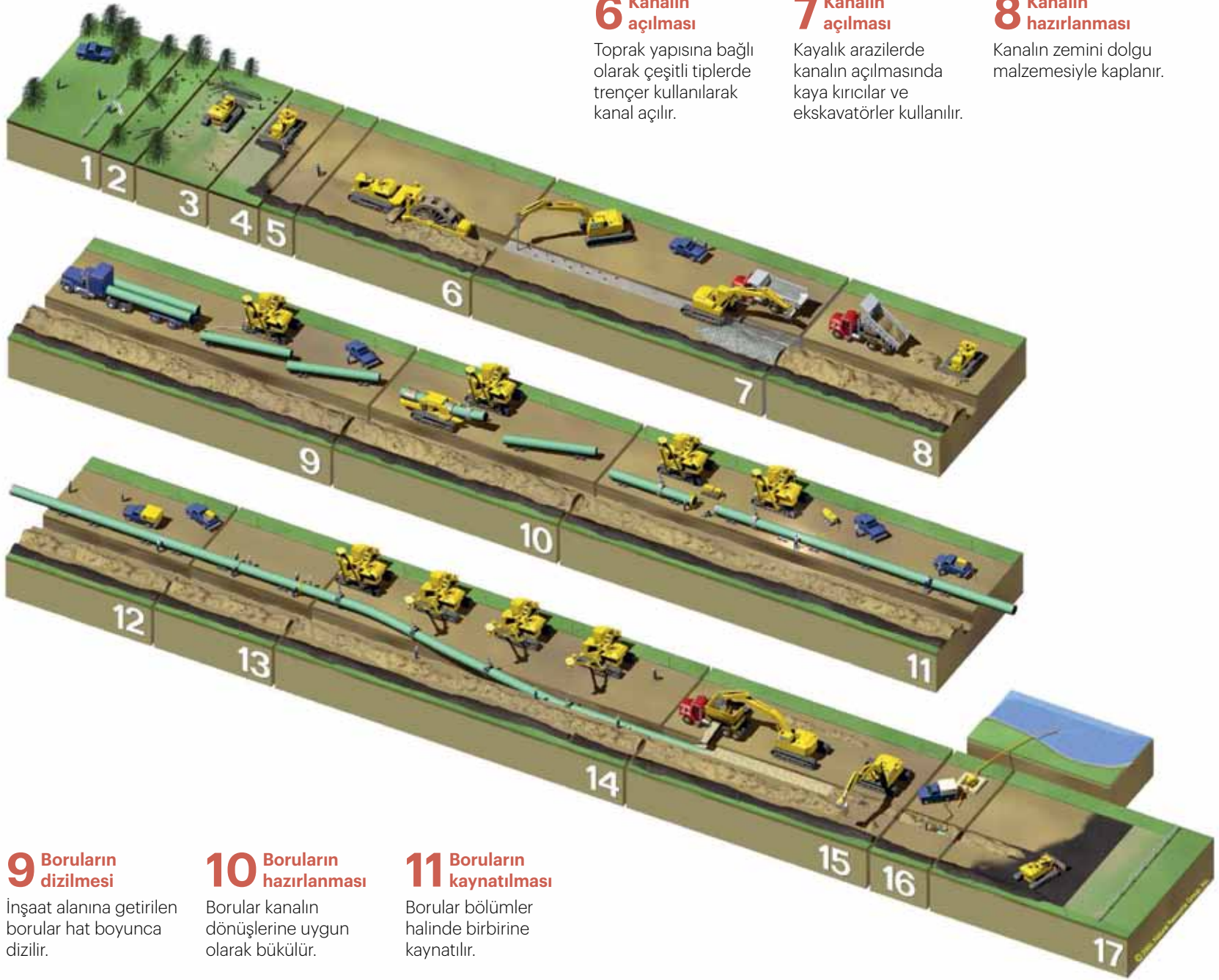
Toprak yapısına bağlı olarak çeşitli tiplerde trençer kullanılarak kanal açılır.

7 Kanalın açılması

Kayalık arazilerde kanalın açılmasında kaya kırıcılar ve ekskavatörler kullanılır.

8 Kanalın hazırlanması

Kanalın zemini dolgu malzemesiyle kaplanır.

9 Boruların dizilmesi

İnşaat alanına getirilen borular hat boyunca dizilir.

10 Boruların hazırlanması

Borular kanalın dönüşlerine uygun olarak bükülür.

11 Boruların kaynatılması

Borular bölümler halinde birbirine kaynatılır.

12 Kaynakların kontrolü

Yapılan kaynakların uygunluğu röntgen veya ultrason cihazıyla kontrol edilir.

13 Kaynakların izolasyonu

Kaynak yerleri izole edilir.

14 Kanala indirme

Borular özel araçlarla kısım kısım kanala indirilir.

15 Üstünü kapatma

Boru hattının çevresi dolgu malzemesiyle doldurulur ve kanalın üstü kapatılır.

16 Hidrostatik test

Boru hattına su verilerek test edilir.

17 Çalışmayı sonuçlandırma

Çalışma alanı üst toprağıyla kaplanır ve çevre eski haline getirilir.

Tekfen İnşaat Kıdemli Genel Müdür Yardımcısı Alpaslan Sümer anlatıyor:

“Yaptığımız iş hep doğayla mücadele”

Bir boru hattı projesinin aşamaları nelerdir?

Öncelikle işveren, en ekonomik şekilde boru hattının yapımına izin verecek bir güzergâh belirler. Bu güzergâhın belirlenmesinde lojistik merkezlere yakın olması, minimum istimlak gerektirmesi, enerji kaynaklarına yakın olması gibi kriterler aranır. Ardından çevresel etki raporları hazırlanır. Bu raporlar, güzergâh üzerinde bulunabilecek endemik bitkilerin ya da hayvanların nasıl korunması gerektiğine ilişkin bilgileri içerir. Bu yöndeki çalışmalar belli bir noktaya ulaştıktan sonra fiziksel olarak istimlaklara ve detay mühendislik çalışmalarına başlanır. Projenin hidrolik profili çıkarılır. Aktarılabilecek ürüne göre borunun çapı ve hattın bütün parametreleri belirlenir. Bu çalışmaları, işveren isterse biz de yapabiliriz. Ardından, 1-2 km’lik kesimler halinde “alignment sheet”leri hazırlanarak onaylatılır. Boru hattının koordinatları ve ne kadar derine gömüleceği, oradaki zeminin yapısına göre, dere geçişleri veya yol geçişleri gibi özel durumlara göre bu paftalar üzerine işaretlenir. Sonra boru hattının mobilizasyonu başlar. Nerelere kamp kurulacağı tespit edilir, kaynakçılar hazırlanır. Kaynakçıların mutlaka sertifikalı olması gerekir. Bu aşamada seçilen boruya göre hazırlanan kaynak prosedürü tanımlanır. O prosedüre uygun olarak yapılan kaynak laboratuvara gönderilir ve birtakım testlere tabi tutulur. Testler olumlu ise devam kararı verilir. Kaynakçılar da bu malzemeye göre eğitime alınır. Bizim Ceyhan’daki kaynak okulumuzun rolü çok önemli bu noktada. Tüm bunlar tamamlandıktan sonra boru hattına başlanabilir. Tabii daha onlarca detay var. Güzergâh kayalık bir bölgeden geçiyorsa dinamit nasıl kullanılacak, nasıl depolanacak, vs. gibi birçok idari detay söz konusu.

Sahadaki çalışma nasıl yürüyor?

Bir boru hattının 10-13 aktivitesi vardır. Önce pist, sonra kanal açılır. Bazen kanal, kaynaktan sonra da açılabilir. Borunun altına dolgu malzemesi yerleştirilir. Ardından borular kanal boyunca kenara dizilir. Borular kanalın eğimine göre bükülerek teker teker hazırlanır. Sonra kaynak ekibi devreye girer. Kaynağı yapılan boruların izolasyonu yapılır. Ondan sonra da boru döşeme araçları gelir ve kaynatılan boruları 1-1,5 kilometrelik bölümler halinde kanalın içerisine yerleştirir. Çelik boruların belli bir esneme payı vardır. Bu tolerans dahilinde bir kerede 100-150 metrelik bir bölüm kaldırılır. Boru döşeme araçları bir uçtan boruyu kanala indirip yürümeye başlarlar. Böylece boruyu bırakarak giderler. Her seferinde 1-1,5 km’lik boru kanal içine yerleştirilir. İndirme işi tamamlandıktan sonra ayrı bir ekip gelir ve el kaynağıyla kanalın içinde bölümleri birbirine ekler. Birleşme noktalarının da izolasyonu yapıldıktan sonra borunun etrafı taş içermeyen dolgu malzemesiyle doldurulur ve kazılan malzemeyle üstü kapatılır. Bütün çalışmalar tamamlandıktan sonra güzergâh eski haline getirilir. Tabii güzergâh üzerinde bazı yollar, demiryolu ve nehir geçişleri bulunabilir. Bu gibi yerlerin geçiş prosedürü özeldir. Örneğin nehirleri geçmek için son 10 yıldır “yatay sondaj” adı verilen bir teknik kullanılıyor. Aynen petrol kuyularını açan burgular gibi, yatay yönde çalışan bir sondaj makinesi 1-1,5 kilometrelik bir tünel açıyor. Hazırladığımız boru bir kılavuzla tünel içerisine çekiliyor. Bu yöntem yokken başka yöntemler kullanılıyordu. Nehrin tabanında bir kanal açılıp borular ya çekilerek, ya da dubalarla yüzdürülüp batırılarak kanalın içine yerleştiriliyordu.

Bugüne kadarki boru hatları arasında en zor olanı hangisiydi?

Bence Yumurtalık-Kırıkkale hattı. Orada Toroslar geçildi. Özel bir teleferik sistemi kuruldu ve borular, toprak, her şey teleferikle taşındı. Makineler dağları tırmandılar. Orada çalışırken tüm makineler birbirine, en arkadaki de koca koca ağaçlara bağlandı. Yani coğrafya neyse ona göre bir yöntem geliştiriyorsunuz. Oraya giden ekip günlerce çadırda yattı. Toros geçişi, belki de dünyada yapılmış en zor işlerden biridir.

Boru hattı bittikten sonra nasıl işletmeye alınır?

Testler, daha boru hattı yapılırken başlar. Her kaynak kontrol edilir. Eskiden x-ray kullanılırdı bunun için. Şimdi otomatik ultrason cihazları çıktı. Çok daha hızlı ve anında sonuç veriyorlar. Kaynak ekibinin arkasından o gelir, bir hata görüldüğü anda hemen tamiri yapılır. Ardından borunun içine, üzerinde elektronik sensörler bulunan bir cihaz bırakılır. O giderken size hat boyunca ne varsa gösterir. Mesela bir taş gelmiştir veya bir yerde ovalleşmiştir boru. Bütün bunları size kilometre kilometre gösterir. Bu noktalar tamir edildikten sonra hidrostatik test yapılır. Eğer hiçbir problem yoksa boru hattı artık işletmeye alınabilir. Fakat petrolü öyle doğrudan basamazsınız. Borunun içine önce skreyperler yerleştirilir ve petrol bunların arkasından basılır. Skreyperler giderken öndeki havayı iter ve petrolle havanın karışmasını önler. Gaz hatlarında da benzer bir durum vardır. İçeride hiç oksijen olmaması lazım, çünkü reaksiyonla patlar. Onun için hatta önce nitrojen enjekte edilir, ardından gaz basılır. Bu aşamadaki işler standart değildir. İşverenin ve hattın özelliklerine göre farklılık gösterebilir.

Standart olarak kaç kilometrede bir kamp kurulumu?

İdeali 70 kilometreye bir kamptır. Yani kamp, iki yönlü 35 kilometreye hizmet edebilmelidir. Ama bu her zaman mümkün olmayabilir. Çünkü elektrik ve su lazım. TANAP projesinde idare verdi kampları. Bir tane Polatlı’da, bir tane de Yozgat’a yakın bir yerde. Buralar demiryolu istasyonlarına yakın. Borular trenle taşınacak. İki kamp arası yaklaşık 300 kilometre, yani çok uzak. Ama arada birçok yerleşim birimi var. Bu gibi durumlarda otel tutmak veya boş bir iki apartmanı çevirmek kamp kurmaktan çok daha hızlı ve pratik oluyor. Biz, daha çok böyle çözümlere gideceğiz sanırım TANAP’ta. Ama gerekirse kamp da kurabiliriz.

Bir günde kaç kilometre boru hattı döşenebilir?

Tamamen programa bağlı. Otomatik kaynak kullanıyoruz biz daha çok. İstasyon adetlerini artırarak günde yaklaşık 1.200 metreye çıkartabilirsiniz. Ama sadece boruları kaynatmak yetmiyor. Aynı zamanda o miktarda boruyu da her gün indirmeniz lazım. Tüm aktivitelerin bu hıza ulaşması lazım. Olur mu? Olur, ama kolay iş değil. TANAP’taki gibi çap 56 inç olunca günlük iş miktarları ciddi boyutlara ulaşır.

Boru hattı işinin en zor kısmı nedir?

Dünyanın en büyük inşaat şirketi bile olsa, eğer daha önce boru hattı yapmadıysa mutlaka bocalar. Nedeni ise lojistik zorluklardır. Bu, şirket kültürü gerektiren bir iştir. Mesela TANAP.. 509 km dendiği zaman, o 509 km’yi hayal edebilmeli insan. Arabayla gitmeye benzemez. Dağ tepe, yol yok, iz yok. Bunun her noktasına her an ulaşabilmeniz lazım. Mesela geçmişte bizi en çok zorlayan işlerden biri –ki küçük bir hattır– Kazakistan’da yaptığımız Saztube-Aporni hattıdır. Oraya ulaşmak bile başlı başına bir sorundu. Önce Aktau’ya gidiyorsun, oradan trene biniyorsun, 11 saat 15 dakika. Aporni’de sadece 2 dakika duruyor tren. Telefon yok, internet yok, su yok. Hiçbir şey yok. Dışimizi bile gazlı suyla fırçalıyorduk. Hava şartları son derece değişkendi. Kışın aynı ay içinde -20’yi de görüyorsunuz, +4’ü de. Bir hafta hava çok soğuk gidiyor, sonra bir yağmur bastırıyor, bir anda cam gibi buz kaplanıyor her yer. Yürümek mümkün değil. Bazen de gece borunun üstü buz tutuyordu. Onu eritip boruyu normal bir ısıya getirmeden hiçbir şey yapamazsınız. O zaman bir çözüm bulduk, ikinci bir boru yaptık. Bizim boru onun içine giriyor. İçine mazot basıp yakınca, iki dakikada bir kilometreyi ısıtıyorduk. Öte yandan Arabistan’a ilk gittiğimizde ortalık yanıyordu; 56 derece! Bir yer gösterdiler, kamp yeri diye. Tuvalet yok, su yok. Yaptığımız iş hep doğayla mücadeledir. Boru hatlarının en tipik zorluğu, iş yapılan yerin sürekli değişmesidir. O nedenle de hep ortama ayak uydurmayı gerektirir. Yapılan işi bir ordunun zırhlı harekâtına benzetirsek yanlış olmaz. ■

TEKFEN İMALAT VE MÜHENDİSLİK

Tekfen tarihinde kısa bir geriye dönüş yapalım... 1960'lı yılların sonu. Henüz çok genç bir şirket olan Tekfen İnşaat, kuruluşundan 11 yıl sonra 1967'de İstanbul'a taşınmış. Tekfen ampul fabrikası kurulalı henüz birkaç yıl olmuş. İstanbul'la birlikte hedefler de büyümüş ve şirket yeniden yapılandırılmış. Ama eldeki işler, henüz bugünküyle karşılaştırılamayacak kadar küçük. Şirketin mevcuttaki en büyük işi, Samsun'da Etibank'a ait 6 milyon dolarlık bir bakır tesisi.

Fakat Tekfen'in, İpraş, Petkim ve Türkiye Petrolleri gibi Türkiye'nin önde gelen kamu kuruluşlarıyla geçmiş yıllarda başlayan ilişkisi gün geçtikçe geliyor. Tekfen, bu kuruluşlar için yaptığı boru hatları ve tank işlerinde kendini gösterme imkânı bulmuş. Bu şirketlerin takdirini kazanmış ve her seferinde daha büyük bir işin kapısını aralamış.

1960'lı yılların sonuna yaklaşıldığında, petrokimya tesislerinin Tekfen'in yaptığı işler arasında ağırlığı giderek artmış. Nitekim 1969-70 iş programına bakıldığında, petrol tankları, LPG küre tankları, amonyak tanklarının şirketin elindeki işler arasında en önemli yeri tuttuğu görülüyor.

Buna karşın söz konusu yıllar, Türkiye'nin imalat işlerinde büyük sıkıntılar çektiği yıllar. İnşaat malzemesi bulmak zor; yetişmiş işgücü bulmak daha da zor. Türkiye, en basit petrol tankını yapmak için bile yabancılara muhtaç. Tekfen, birçok tank işinde Fransız firmalarının taşeronu olarak çalışıyor. Tankın parçaları yurtdışında imal edildikten sonra Türkiye'ye taşınıyor ve montajı gerçekleştiriliyor. Müteahhitler yabancı, montörler yabancı, kaynakçılar yabancı; Tekfen ise kaynak yardımcılarını temin edip sadece montaj işlerine destek veriyor.

Ama bu ceket, artık Tekfen'e dar geliyor. Şirketin kurucuları, firmanın basit taşeronluk işlerinden ana üretici durumuna gelme vaktinin çoktan geldiğine inanıyor. O güne kadar hep zor yolu tercih edip Türkiye'de kimsenin girmedığı alanlara girme cesaretini gösteren kurucular, "Eğer piyasada kaynakçı yoksa, kendi kaynakçımızı yetiştiririz. Eğer bu tankları yapacak imkânlar Türkiye'de yoksa, biz o imkânları yaratırız," diye düşünüyorlar. İyi yetişmiş üç mühendis, büyük bir özgüven ve kararlılıkla, artık çelik imalatları konusunda ellerini taşın altına koymaya karar veriyorlar.

İşte, Tekfen İmalat ve Mühendislik A.Ş.'nin, kısa adıyla TİMAŞ'ın 1970 yılında kuruluşuna giden yolun taşları böyle döşendi.

TİMAŞ, inşa edilecek sanayi tesislerinin, özellikle de petrokimya ve gaz tesislerinin metal aksamlarının mühendislik, üretim ve montaj işlerini Tekfen'in kendi başına yapabilmesi bakımından önemli bir boşluğu doldurmayı hedefliyordu. O güne kadar hep yurtdışından karşılanan bu ihtiyacın artık Tekfen'in kendi çatısı altında giderilecek olması, uzun vadeli hedefler açısından stratejik bir karardı. Çünkü Tekfen'in daha büyük projelerde kendi ayakları üzerinde bağımsız hareket edebilmesi, tümüyle kendi mühendislik ve üretim yeteneklerini geliştirmesine bağlıydı.

Bu bakışla TİMAŞ, 1970 yılında, Derince limanı yakınlarında kurulan tesiste faaliyete geçti. Fabrika için bu bölgenin seçilmesi bir tesadüf değildi. O yıllarda İzmit'te körfez boyunca birçok sanayi kuruluşu inşa halindeydi. TİMAŞ, bu tesislerin basınçlı kap, proses kolon ve reaktör-

leri, silindirik ve küresel depolama tankları, ısı eşanjörleri, kondenseler, buhar kazanları, basınçlı boru devreleri ve ağır çelik konstrüksiyon ihtiyaçlarını kısa bir mesafe içinde karşılamayı amaçlıyordu. Yüksek mühendislik gerektiren imalatlar, Tekfen'in önceki yıllarda taşeron olarak da hizmet verdiği Fransız Constructions Métalliques de Provence firması ile Alman Deutsche Babcock & Wilcox firmasının lisansı ile gerçekleştiriliyordu.

Girişimin başını, daha önce İpraş'ta proje müdürü olarak çalışan Hayri Adanalı çekiyordu. Tesis ilk kurulduğunda 2 bin metrekare kapalı alanda, yılda 5 bin ton çelik işleyebilecek kapasiteye sahipti. Gün geçtikçe uzmanlığını geliştirerek müşteri kitlesini geliştiren TİMAŞ, kısa süre sonra yurtdışına da açılarak İran, Suriye, Lübnan, Libya, Suudi Arabistan, Kuveyt, Ürdün, Irak, Pakistan, Sudan, Fas, Tunus, Senegal, Rusya, Kazakistan, Türkmenistan ve Azerbaycan gibi ülkelere de ihracat yapmaya başladı. Şirket, petrol, petrokimya, kimya ve gübre endüstrileri ile gaz, demir-çelik tesisleri ve kuvvet santralleri gibi endüstriyel tesislere başarıyla mühendislik, imalat ve montaj hizmetleri verdi.

İstikrarlı ve güvenli bir şekilde büyüyen TİMAŞ, bugün 19.250 metrekare kapalı alan olmak üzere, toplam 48.500 metrekarelik bir alanda 206 çalışanıyla faaliyet gösteriyor. Tekfen felsefesine uygun olarak, ilk günden itibaren kaliteden asla ödün vermeden ve kendini sürekli geliştirerek sektöründe güçlü bir marka haline gelmiş olan TİMAŞ, bu yıl 40. kıdem yılını kutlayan Tunç Şarman'ın yönetiminde yarınlara koşuyor.

Tüm TİMAŞ ailesinin 45. yılı kutlu olsun. »

BENCE TİMAŞ...

ALİ NİHAT GÖKYİĞİT

Tekfen Holding / Kurucu ve Onursal Başkan

Tekfen İnşaat, 1970'ten itibaren sınıai tesislere teklif vermeye başladı. Ekipman ve teçhizat dahil komple teklif verebilen ana müteahhit olma hedefine yönelmiştik. Bu maksatla Tekfen İmalat ve Mühendislik şirketini (TİMAŞ) kurduk. İmalat yeri olarak Derince'yi seçmemizde, ilk petrol ve petrokimya tesislerinin bu bölgede kurulmaya başlamış olması amil olmuştur.

Tunç Şarman, 1991 yılında yardımcısı olduğu Hayri Adanalı'dan devraldığı genel müdürlük görevini sebat ve liyakatla ifa etmektedir. TİMAŞ, 45 yıldan beri finansal sorun yaşamadan, yeterli iş hacmi ile güvenilir bir imalat merkezi olarak büyümeye devam etmektedir. Kalite hiç bir zaman ihmal edilmedi. Tunç Şarman'dan 17 yıl önce, TİMAŞ'ın son yıllarda aldığı kalite belgelerini istemiştik. Kalitenin adresi TİMAŞ olduğu için, 45. yılında ilk aklıma gelen gururla muhafaza ettiğim bu belgeleri ortaya çıkarmak oldu.

Kurucular bir arada

Tekfen İmalat ve Mühendislik A.Ş.'nin kuruluş günlerine ait bir fotoğraf (soldan sağa): Günay Ünlüsoy, Nihat Gökyiğit, Feyyaz Berker ve şirketin ilk Genel Müdürü Hayri Adanalı.

MURAT GİĞİN

Tekfen Holding / Yönetim Kurulu Başkanı

TİMAŞ bence kendi konusunda Türkiye'de en uzman kuruluşlardan biri; bu çerçevede de TEKNİK ve FEN isimlerinin hakkını verebilmiş bir nadide kuruluşumuz. TİMAŞ kuruluşundan bu yana yatırımlarını kendi gelirleri ile gerçekleştirirken, ülkemizde sektöründe birçok ilki başarmış, Tekfen Grup Şirketleri içerisinde de Afrika kıtasında Titaş'dan sonra iş alan/yapan ikinci şirketimiz.

ERHAN ÖNER

Tekfen Holding / Yönetim Kurulu Üyesi, Baş Danışman

TİMAŞ kurulduğu günden itibaren mühendislik ve teknoloji gerektiren imalatlar yapan ve siparişlerini zamanında teslim eden, müşteri memnuniyeti çok yüksek bir kuruluştur. Yöneticileri iyi araştırmacı ve planlayıcı, aynı zamanda tedbirli ve mütevazı kişilerdir. Bu sebeptendir ki senelerdir mütevazı bir ciro ile kayda değer kârlılıklarını sürdürübilmişlerdir. Yöneticilerinin bu becerisine güvendiğim için, son on sene içinde tevsi yatırımları konusunda onları hep teşvik etmişimdir. Buna karşılık TİMAŞ da beklenenleri yerine getirmiştir.

OSMAN BİRGİLİ

Tekfen Holding / Grup Şirketler Başkanı

Bence TİMAŞ, grup şirketlerimizden gözbebeğimiz gibi sakınmamız gerekenlerden. Oluşturdukları mühendislik bilgisi, imalat imkânları ve çözüm ortaklığı kabiliyeti ile sadece Türkiye’de değil, Tefencilerin bile ilk olarak ayak bastıkları Sudan olsun, Senegal olsun, birçok ülkede başarıyla Tekfen bayrağını dalgalandırıyor. Kuruluşundan bugüne tüm emeği geçenlere selam olsun.

ÜMIT ÖZDEMİR

TİMAŞ / Yönetim Kurulu Başkanı

TİMAŞ deyince aklımda 1990 öncesi ve sonrası olmak üzere iki ayrı resim şekilleniyor:

1) 1990 yılından önce TİMAŞ, biz genç mühendisler için Hayri (Adanalı) Bey’in gizli bahçesi idi.
2) 1990 yılından sonra ise TİMAŞ’ı daha yakından tanıyınca, kendi yarattığı ve fırsata çevirdiği niş pazar içinde işini çok iyi yapan ve tıkr tıkr işleyen bir şirket tanıdım.

Gerek İstanbul Merkez’de çalışan arkadaşlarımız, gerekse fabrikada çalışan arkadaşlarımız mesleklerine ve şirketlerine son derece bağlı, bilgili ve uyumlu kişilerdir. Her sene iş hacimlerini ve kârlarını artırdılar, üstüne üstlük fabrikasyon alanlarını genişletip, güncel şartlara uygun modernleşmeler yaptılar.

Bence TİMAŞ, kendi işini iyi yapan, fırsatları değerlendiren, grup içinde ana şirketimiz Tekfen İnşaat’a en az bağımlı örnek bir şirkettir.

TUNÇ ŞARMAN

TİMAŞ / Genel Müdür

41 yıldır her kademesinde çalıştığım ve 25 yıldır Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Üyesi olarak hizmet verdiğim TİMAŞ, benim için İLK, TEK ve SON işyerimi, yani kısaca tüm profesyonel hayatımı ifade ediyor.

Tüm bu yıllar boyunca Tekfen’in iş anlayış prensiplerini ve gücünü arkamda hissetmek ve beraber çalıştığım yöneticilerden ve çalışma arkadaşlarımdan gördüğüm büyük destek ve işbirliği bana mutlu, huzurlu ve keyifli bir çalışma ortamı sağladı. Taahhüt işinin hiç düşmeyen temposu ve heyecanı da her gün bir yenilik ve gelişme getirdi.

Biz TİMAŞ’ı butik bir ihtisas şirketi olarak tanımladık ve konusunda Türkiye’nin en iyisi olması, uluslararası alanda da prestijli bir konuma gelmesi için gayret gösterdik. Umarım gelecek dönemlerde de TİMAŞ, grubumuzun iftihar edeceği bir şirket olarak yoluna devam eder. Nice 45 yıllara!

MALİK ARUN

TİMAŞ / Genel Müdür Yardımcısı

45 yıl, inişli çıkışlı bir ekonomiye sahip olan ülkemizde bir şirket için oldukça uzun bir süre. Tekfen İmalat’ı kalıcılıkta öne çıkaran özellik, müşterilerin, tedarikçilerin, iş ortaklarının ve çalışanlarının şirketimize duyduğu güvendir. Bu güvenin, Tekfen Grubu’nun genel ilkeleri ile elde edilmiş olduğuna ve Tekfen İmalat’ın daha da büyüyeceğine, bilgi birikimi ve teknolojik altyapısını güçlendirerek daha uzun yıllar hizmetlerini sürdüreceğine inanıyorum.

Ben Tekfen İmalat’a katılılı 29 yıl oldu. Eğer, iş ve aile hayatı düzenli ise, yaptığı işi severek yapıyor ve bunun da karşılığını aldığına inanıyorsa, zamanın nasıl geçtiğini anlamıyor insan. İş hayatı bakımından Tekfen İmalat’ı en önemli ve değerli tercihim olarak görüyorum.

ŞULE DİNÇSOY

TİMAŞ / Danışman

TİMAŞ benim hayatımda ikinci yuva; hatta birinci denilebilecek bir konumda. 45 yılın 38'inde burada olmak, yaşadığı hayatın yüzde 60'ından fazlasını geçirmek, insana "ben" değil "biz" olgusunu yerleştiriyor. TİMAŞ bütün bu yıllar boyunca beni büyüten, geliştiren, büyük dostluklar kazandıran çok iyi bir okuldu.

Tahsil hayatınız boyunca biriktirdiklerinizle geliyorsunuz, ama gerçek okulun TİMAŞ'ı oluşturan işveren, iş arkadaşlarınız ve çözüm ortaklarınız olduğunu geriye dönüp baktığınızda çok açık bir şekilde görüyorsunuz. İnanıyorum ki bizi yetiştirenlerin emeklerini boşa çıkarmayıp, bizden sonra geleceklere de en iyi şekilde birikimlerimizi aktaracağız ve TİMAŞ daha nice 45 yıllar boyunca ülkemize hizmet vermeye devam edecek.

MEHMET EMİN BİLGİN

TİMAŞ / Fabrika Müdürü

Neredeyse 30 yıldır sabah 06:30-07:00 saatleri arasında evden çıkıp, akşam en erken 20:00 civarında eve döndüğüm TİMAŞ'taki çalışma hayatım benim için bir yaşam biçimi oldu.

TİMAŞ, hem teknik açıdan, hem de çalışma hayatının kurallarını öğrenmek isteyenler için tam bir okuldur. Ben de bu okulun bir öğrencisi olarak çalışma hayatı ile ilgili ilk derslerimi Hayri Adanalı ve Tunç Şarman'dan alırken, Derince Fabrikamızdaki üretim bölümleri ile ilgili neredeyse tüm teknik bilgilerimi fabrika çalışanlarından edindim.

Fabrikada çalışmanın en keyifli yanı, projesi çizilmiş bir ürünün sıfırdan aşama aşama ortaya çıkışına tanık olmaktır diyebilirim. İmalatı tamamlanan ve müşteriye sevk edilmek üzere fabrika kapısından çıkarılan bir eserin (hele o ekipmanın o güne kadar fabrikada imal edilmiş en ağır veya en uzun parça olma gibi bir özelliği varsa) üzerinde az veya çok bir emeğinizi olduğunu bilmek, bir TİMAŞ çalışanı olarak sizi gururlandırıyor.

MESUT İLTER

Tüpraş / Genel Müdür Yardımcısı

Ülkemizde rafinericiliğin teknolojik gelişim yolculuğunda değerli iş ortağımız ve yüklenicimiz TİMAŞ, Tüpraş ve şahsım için emniyetli biçimde, tam zamanında, nitelikli çözüm ve iş sonuçları demektir. İzlenimimizin kaynağı ve güvencemiz de, süreçleri birlikte yönettiğimiz Tunç Şarman ve Malik Arun olmuştur. Yarım yüzyıla yaklaşan kuruluşunuzun yıldönümünü içten dileklerimizle kutlar, birlikte gerçekleştirmeyi ümit ettiğimiz nice başarıları paylaşmayı temenni ederiz.

MOHAMMAD MEHDİ MORTAHEB

Ferdows Machine Co. / CEO (İran)

Şunu belirtmek isterim ki Tekfen ekibi, Chimi Baft, Maroun ve Jam Petrokimya tesisleri için depolama tanklarının başarılı bir şekilde inşa edilerek iş geçmişimizdeki en büyük başarıların hayata geçirilmesinde hep yanımızda olmuştur.

İlk günden bugüne kadar, Malik Arun'dan sanki bir aile üyesiymiş gibi her Nevruz'da son derece dostane ve samimi bir kutlama telefonu almak beni her zaman çok etkilemiştir. Bence aramızdaki ilişki ve güven, basit bir iş ilişkisinin ötesindedir. Ne yazık ki bir süredir ticari sınırlamalar ve güçlükler nedeniyle, planladığımız şekilde birlikte iş yapmayı sürdürmüyoruz. Fakat Tekfen'deki yakın dostlarımıza duyduğumuz güvenle, gelecekte işbirliğimizin devam edeceğini ümit ediyoruz.

Tekfen'deki tüm meslektaşlarıma sağlık ve başarılar diliyor, mutlu bir 45. yıldönümü diliyorum.

PABLO HERNANDO

Tecnicas Reunidas / Site Manager for RUP Project (İspanya)

RUP gibi önemli bir projede TİMAŞ'la birlikte çalışmak bir zevkti. Bizim işimizde büyük önem taşıyan teslimat programına tam uyum gösterdikleri gibi, üretimlerini en yüksek kalite seviyesini muhafaza ederek gerçekleştirdiler. Zorlu hedeflere büyük ortaklarla ulaşılır. TİMAŞ da tam bir profesyonellekle RUP projesinin başarıya ulaşmasına katkı sağlamıştır.

YÜKSEL BİLAL AYDIN

OMV Petrol Ofisi / Tesisler Mühendislik Müdürü

Bence, TİMAŞ mühendislik hayatımın gerçek anlamda başladığı mükemmel bir okuldur. 1986 Şubat'ında daha Genelkurmay'daki yedek subaylığım bitmeden başladığım Kalite Kontrol Mühendisliği görevini, 1990 Eylül ayında Kalite Kontrol Şefi olarak bitirdim.

TİMAŞ'la ilişkimiz ayrıldıktan sonraki ilk 5 yıl boyunca TÜV SÜDWEST-TK Kontrolörü olarak, daha sonra da çalıştığım farklı firmalarda "müşteri" olarak yıllarca sürdü. TİMAŞ'ın deneyimli personeli ile aramızda dostluk derecesinde yakınlık var. Bu, bize birbirimizi daha iyi anlama fırsatı sağlıyor çoğu zaman. Bu yakınlık asla iş profesyonelliğini bozmadı ve bozmayacak. Ancak, iş sorunlarını uzatmadan, işimizi birbirimiz için en iyisini yapmaya önem vererek yürüttüğümüzü bildiğimiz için, gereksiz tartışmalardan ve ısrarlardan kaçınarak, tüm enerjimizi projelerimize verebiliyoruz.

30 yıla yaklaşan beraberliğimizin daha da gelişerek daha uzun yıllar sürmesi dileği ile.

MESUT BÜYÜKÖZER

Toros Tarım / Samsun İşletmesi Genel Müdür Yardımcısı

TİMAŞ deyince Türkiye'nin lideri, dünya standartlarında bir tank projesi ve imalatçısı aklıma geliyor. Teknik personeli ve yöneticileri işinin uzmanı, iletişime ve yardımlaşmaya açık, talep edildiğinde her türlü bilgiyi, yardımı kısa zamanda veren, yetkinlik ve bilgi birikimleri üst seviyede, ama buna karşın oldukça alçakgönüllü bir ekiptir.

MUSTAFA YILMAZ

AKSA / Yönetim Kurulu Üyesi

Türkiye'de sanayinin gelişimini hızlandıracak iki eksik görüyorum. Birincisi, iyi bir mühendislik dosyası hazırlayabilmeyi ve teknoloji yaratabilmeyi sağlayacak ileri araştırma merkezleri; ikincisi ise, hazırlanmış spesifikasyonlara uygun proses ekipmanlarının dünya standartlarında imalatı.

Bizim Tekfen İmalat ile iş ortaklığımız 1980'li yılların sonları ve 1990'lı yılların başlarına dayanıyor diye hatırlıyorum. Tekfen İmalat, birlikte mühendislik çalışmasını yapabildiğimiz seçkin ve güvenilir bir kuruluş; gerçekten, "İyi ki var" dediğimiz bir kuruluş.

Çalışanlarını, başta genel müdürleri ve bizimle temasta olan teklif sunucuları olmak üzere yürekten kutluyor ve başarılar diliyorum.

TİMAŞ'tan Toros Tarım Samsun yatırımına katkı

TİMAŞ, Toros Tarım tarafından Samsun Fabrikası'nda gerçekleştirilen Sülfürik Asit ve Fosforik Asit Tesisi yatırımında da önemli bir rol üstlendi. Bu kapsamda Amerikalı MECS firmasının lisansıyla Özel Zecor 310M paslanmaz malzemenin kullanıldığı HRS (Isı Geri Kazanım Sistemi) kulesi ve pompa haznesi imalatı TİMAŞ tarafından yapıldı. Yine Sülfürik Asit Tesisi için Desmet Ballestra (DBI) tarafından sipariş verilen kükürt kulesi, kükürt fırını, asit pompası tankı, sıcak ve soğuk ara geçiş ısı eşanjörleri malzeme temini ve imalatı TİMAŞ tarafından gerçekleştirildi. Fosforik Asit Tesisi için 18 adet muhtelif büyüklükte basınçlı kap imal edilirken, yine aynı tesis için 11 adet, Sülfürik Asit Tesisi için ise 5 adet muhtelif atmosferik depolama tankı yapıldı. Ayrıca 15.000 tonluk sıvı amonyak tankı ile 15.000 tonluk sülfürik asit depolama tanklarının dizayn, malzeme temini, imalat ve montajı da TİMAŞ tarafından yapıldı.

KUZEY EGE'DEN GEZİ NOTLARI

Dori Kiss Kalafat

Katırtırnağı ve söğüş domates

Günlerden 22 Mayıs, Cuma. Oğlumuzu Fransa'da bir turnuvaya gitmek üzere BJK'nın kulüp binasında uğurladıktan sonra, çok da zorlanmadan İstanbul'u geride bırakmayı başardık. Hesapta olmayan bu dört günlük kısa tatile çok da hazırlık yap(a)madan, fakat ruhen çoktandır hazır bir şekilde yola çıktık.

Tekirdağ'a yaklaşırken, ufak bir kasabada kahvaltı için durduk. Denizi yemyeşil ağaçların arasından görebildiğimiz ufak bir meydana, mavi sandalyeli ve çiçekli örtülü bir kahveyi gözümüze kestirdik. Mutfak henüz açılmamıştı, biz de böylece önce taze demlenmiş birer çay ile tatilimizi resmen başlamış ilan ettik. Ve kaçınılmaz olarak ilk selfie'yi çektik. Daha selfie'lerde güzel çıkan kimseyi görmedim; gıdılar kasılır, kafalar yamulur, ama ne hikmettir yine de çekip dururuz. Ucu ucuna yetiştirdiğimiz Çanakkale feribotundan inince, Trakya'dan Kuzey Ege'ye ayak basmış olduk.

Hava pırl pırl, ama çok da sıcak değil. Gökyüzü masmavi ve yol boyunca her taraf güneş ile yarışan sapsarı katırtırnağı dolu. Doğada görmeyi en çok sevdiğim çiçektir katırtırnağı.

NURAL HANIM'IN YEMEKLERİ

Assos'u 4-5 kilometre geçince, Bektaş köyü var. Oradan sahile doğru 3 km inince, Terra Zoe isminde 6 odalı ufak bir otele geliniyor. Esra (Tüzgiray Kılıç) geçen yıl kalıp anlata anlata bitiremediği için, hiç düşünmeden gidelim dedik. Zoe, 11. yüzyılda yaşamış ve 1028'den 1050 yılındaki ölümüne kadar hüküm sürmüş bir Bizans imparatoriçesi. Oteli 2 yıl önce ilk sahibinden satın alan Amerikalı bir kadının, Sultanahmet'te yıllardır işlettiği Empress Zoe adlı otelinin bir nevi Ege şubesi.

Terra Zoe, altı dönüm kadar, yani bakılabilecek büyüklükte ve eğimli bir arazi üzerinde, dışarıdan hiç gözükmeyecek şekilde tasarlanmış, yeryüzünde ufak bir cennet parçası. Televizyon yok, havuz yok. Lavanta var, ateşböceği var, huzur var. Bir de otelin emanet edildiği Nural Hanım var. Aslen sigortacı olan Nural Hanım emekli olunca, bundan 15 sene önce eşiyile birlikte bu bölgeye yerleşmiş. Ancak bunun, öyle pek çoğumuzun hayal ettiği kadar romantik, hatta hiç de kolay olmadığını hemen belirtiyor. Burası, kışın tümüyle ıssız, sert rüzgârların estiği bir yer. Su ve elektrik ise her daim sorun. Nural Hanım, yemek »

konusunda doğuştan yetenekli. En basit yemeklere bile, kuş kondurmadan, farklı bir lezzet katabiliyor. Fusion yok, öğünler gerçek Ege tat ve hafifliğinde. Otel fiyatına kahvaltı ve akşam yemeği de dahil olunca, 3 kez kahvaltı, 3 kez de akşam yemeği yeme şansımız oldu.

İlk günümüzde, yol yorgunluğu ve bir anda serinleyen hava nedeniyle denize girmek yerine, dinlenip saati gelince akşam yemeği için terasa indik. Yemekte o gün Nural Hanım ne pişirdiyse onu yiyorsun. İnce kıyılmış yeşillik ve Ege otlarından kocaman bir salata (kocaman dediysem gerçekten de kocaman), zeytinyağlı patlıcan salatası, hafif sarımsaklı ve yoğurtlu havuç salatası, ipince dilimlenmiş ve taze soğanla ta-

vada kızartılmış patates eşliğinde deniz levreği ve tatlı olarak da kendi tarifi bir dilim ıslak pasta, günün mөнüsüydü. Balığın yanına seçtiğimiz Umurbey 2012 yılı Sauvignon Blanc, ilk yudumda doğru seçim olduğunu kanıtladı. Zor beğenen kocam yemekte, “Böyle güzel bir yere geleceğimizi hiç tahmin etmiyordum,” deyip bir kez daha kadeh kaldırdı. O akşam, yemekleri sildik süpürdük. Sonra da sivrisineklere inat, Midilli Adası’nın titrek köy ışıklarını karşımıza alıp öylece oturduk. Temiz havadan olsa gerek, sabah uyandıığımızda yine açtık.

Cumartesi günü rotamızı Küçükkuuyu sahili üzerinden, Zeus Altarı’nın bulunduğu Adatepe köyüne çevirdik. Assos’tan başlayarak yaklaşık

20 kilometre boyunca, denize sıfır zeytinlikler arasından geçen yol üzerinde onlarca plaj, kamping ve dinlenme tesisi olsa da, Mayıs’ın son günlerinde henüz hiçbiri açılmamıştı. Birbirinden davetkâr bu “beach club”ların girişinde, dudaklarından sarkan sigara ve beyaz atletleriyle çit ve şezlong boyayan işçilerin, “kış günü” denize mi girilirmiş manasındaki bakışlarına maruz kaldık. Güneş, deniz ve kum hayallerimizi öğleden sonraya erteleyip, zeytinleri geride bırakarak önce çam ormanının gölgesinde Zeus Altarı’na tırmandık.

Küçükkuuyu, eski adıyla Gargara, sırtını denizden aniden yükselen zeytin ağaçlarıyla süslenmiş Gargaran tepesine dayıyor. Gargaran

Homeros’un İda Dağı tarifi

(Zeus) koştı arabaya iki atını,
uçup giden, tunç ayaklı,
altın yeleli.
Altınlar kuşandı kendisi de,
Aldı işlenmiş altın kamçısını,
Bindi arabaya, şaklattı
sürdü,
Toprakla yıldızlı gök
arasında
Uçtu atlar seve seve.
Vardılar hayvanların anası,
kaynağı bol İda’ya,

Gargaron’daydı Zeus’un
tapınağı, kokulu sunağı.
İnsanların, tanrıların babası
durdurdu atları.
Çözüp sardı koyu bir
dumanla,
Göz kamaştırır çalımıyla
oturdu doruğuna,
Troia’yı, Akhaların gemilerini
süzdü.

tepesi de, eski Yunan kültürüne göre tanrılarına kurbanlar sunmak üzere yapılmış bulunan Zeus Altarı'na ev sahipliği yapıyor. Bu dev kaya kütleleri, Truva'yı gün yüzüne çıkartan Alman maceraperest ve amatör arkeolog Heinrich Schliemann ve arkeolog Walther Judeich tarafından İda Zeus Altarı (Sunağı) olarak tanımlanmıştır.

Eski Yunanlılar, savaşlarda galip gelmek, kuraklık ve hastalıklardan kurtulmak, bereketli ürün almak ve felaketlerden korunmak için tanrılara kurban vermeyi adet haline getirmişlerdi. Bugün Kaz Dağları olarak anılan, Yunan mitolojisinde ise İda Dağı olarak geçen tepelerin eteklerinde bulunan bu yerin, tanrıların tanrısı Zeus'un karısı Hera'ya aşık olduğu yer olduğu da rivayet edilir.

Manzara büyüleyici! Homeros'un yazdığı gibi tüm Ege kıyısı ve deniz ayaklarınızın altında. Yalnız mümkün olduğunca ufuğa doğru bakmanızı tavsiye ederim, yoksa gözünüzü aşağıya doğru çevirdiğinizde, sahil ve iç kısımlar bildiğiniz şekilsiz, şuursuz yapılaşmayla ne yazık ki tam bir hayal kırıklığı.

Altarı çevreleyen ağaç ve çalılara bağlanan binlerce renkli kurdela ile dilek tutma geleneği bugün de devam ediyor. Biz kurdela bağlamadık, ama annemden geçme bir aile geleneğimiz olarak, en ulu çamın gövdesine sarılıp gücünden, bilgeliğinden az da olsa beslendim. Zirveye tırmanmış olmanın verdiği zafer ve yorgunlukla, karşı yamaç üzerine serpilmiş taş evleriyle bizi bekleyen Adatepe köyünde mola verdik.

FELSEFE DERSLERİ VERİLEN KÖY

Adatepe köyünün bulunduğu bölge Troia, Midilli, Pers, Atina, Roma, Selçuklu, Osmanlı hâkimiyetleri görmüş ve bunların izlerini taşıyor. Cumhuriyet öncesinde Rumlar ve Türklerin bir arada yaşadığı köyden, mübadele sonrasında Rumlar ayrılmış. Köy, mimari ola-

rak taş yapı geleneğini sürdürüyor. Evlerin taşları çevredeki taş ocaklarından sağlanıp, geleneksel taş işçiliğini devam ettiren ustalar tarafından işleniyor. Bugün köydeki en eski yapı yaklaşık 250 yıllıkmiş.

Gelenleri, meydana dev ağaçların gölgesinde bir kır kahvesi ve etrafında el işi satan ufak tezgâhlar karşılıyor. Biz hemen meydana durmayıp, daracık sokaklardan biraz daha yukarı çıkıyor, solmuş kiremit çatıların üzerinden vadi manzaralı, ikinci bir meydancıkta soluklanıyoruz. Başta kimse üstünüze atlamıyor, etrafa alışmanızı, gezmenizi bekliyor. Kahvenin sahibi, ağaç ve üzüm sarmaşığının gölgesinde akşam yemeği için patlıcan ve havuç soyuyor. Sonra sohbet başlıyor, "Akşama kalırsanız çok güzel suşi de yaparım," diyor. Yan masa sohbete karışıyor: "Ne balığından? Yaparsan ben sana balık getiririm." Sohbet sırasında, köyde ciddi su sıkıntısı olduğunu da öğreniyoruz. Tazyık, suyu yamaçtaki evlere çıkartmaya yeterli değilmiş; yazın büyük sorun yaratıyormuş. Buz gibi soda ve köpüklü kahvemizi içip, binanın içindeki fotoğraf sergisini de geziyor ve Hüseyin Meral'in ürettiği yarım litrelik zeytin sütünü alıp vedalaşıyoruz.

Adatepe İlkokulu'nun restorasyonu ile oluşturulan Adatepe Taş Mektep'te felsefe üzerine verilen dersler de, yörenin sıra dışı aktivitelerinden. Ünlü düşünür ve yazarlarımız burada tarih, felsefe, edebiyat, fotoğraf, sanat ve sanat tarihi alanlarında seminerler veriyor; ayrıca Temmuz-Ağustos ve Eylül ayları boyunca değişik disiplinlerde çalışan sanatçıların serbest atölye çalışmaları gerçekleştiriliyor (www.tasmektep.com).

Evlerin özgün halleri korunarak, zevkle ve özenle elden geçirildiğini görmek umut verici. İyi birkaç sanat galerisinin köyde şube açması ya da Ege sanatçılarının eserlerinin bulunduğu bir sergi alanı, köye zenginlik katabilir diye düşünüyorum. Ama bunu Türkiye'de nereye gitsem düşünüyorum zaten. »

Hüseyin Meral'in zeytin sütü

Denizden 200-300 metre yükseklikte, yayla havasında yetişen zeytinler tek tek elle toplanıyor. Dakikada 50 devir dönen birkaç ton ağırlığında taşla eziliyor ve özel torbalara konuyor. Bu torbalardan kendi kendine hiç pres kullanmadan sızan, adeta göz yaşı gibi damla damla akan bu yağa Fransızlar "fleur d'huile", İngilizler ise "flower of the oil" diyorlar. Hüseyin Meral ise "zeytin sütü" adını vermiş. Elde edilen yağı, dekantasyon usulü ile 3 saat yerine 3 ay uğraşarak bekleme, durultma ve arıtma işlemlerinden geçiriyor. Sonra bütün bir yıl boyunca klimalı ortamda krom nikel paslanmaz çelik tanklarda özenle saklıyor.

100 kilo zeytinden sadece birkaç kilo zeytin sütü elde edilebiliyor. Yüksek nitelikli özellikleriyle kahvaltısı ve salataların yanı sıra, börek ve baklavalarda da kullanılıyor. Kış sabahlarında yudumladığınız portakal suyuna ekleyeceğiniz zeytin sütü ile kür yapabilirsiniz. Tüm iyi zeytinyağlarında olduğu gibi, vücudu tazeleme özelliğine de sahip.

Hüseyin Meral kimdir?

Hüseyin Meral, Paris Güzel Sanatlar Akademisi'nden mezun olduktan sonra dünyanın modernleşmemiş yerlerine gitme arzusuyla kendini Sahra Çölü, Afrika ve Sumatra'nın balta girmemiş ormanlarında bulmuş. Sonra tekrar Paris'e dönmüş ve burada 25 yıl antikacılık yapmış. Türkiye'ye geldikten sonra Adatepe köyünde yaşamaya başlamış. Zeytine olan tutku derecesindeki sevdası nedeniyle, zeytinyağı ve zeytin sütü üretimine başlamış.

Kantaron

Kantaron, her yörede bulunabilen ve üzerinde sarı çiçekler açan şifalı bir bitki. Halk arasında binbirdelik otu olarak da biliniyor. Yapılan araştırmalara göre kantaron çiçeğinin hiçbir zararlı etkisi yok. Doğal olarak yetişen bu sarı mucize depresyonun bir numaralı ilacı. İçeriğinde bulunan hiperisin maddesi, beyin sinirlerini yumuşatarak kişiye rahatlık veriyor.

Dönüş yolunda açık olan bir plaj bulabildik ve mevsimin ilk deniz banyosunu yaptık. Deniz yosunluydu, o nedenle iskeleden giriliyordu, ama ilerisi tertemiz ve buz gibiydi. Akşamüzeri Assos'a, yani Behramkale'ye çıktık. Benim Maximum kartım, eşimin de Müze Kartı sayesinde, örenyerine para ödemedem girdik.

MANZARALI TAPINAK

MÖ 900'lerde kurulan kentin en tepesinde, sütunları halen ayakta duran sade, Dorik tarzındaki Athena Tapınağı yükseliyor. Bilgelik, cesaret, ilham, medeniyet, adalet, güç, sanat ve yetenek gibi birçok şeyin tanrıçası olan Athena, yine de Yunan mitolojisinde en çok "kahramanların kurnaz yoldaşı" olarak bilinmekte. Ertesi gün ziyaret edeceğimiz Truva'nın hikâyesinde de Paris'in yanında yer alacak olan Athena'nın rolü bir hayli büyük. Doğruyu söylemek gerekirse, Assos'un tek özelliği büyüleyici manzarası. Tüm Kuzey Ege, dantel gibi kıyılarıyla ayaklarınızın altında. Deniz ile gökyüzünün mavide birleştiği bir sonsuzluk. Yoksa yokuş boyunca teyzelerin çirkin pazar tezgâhlarında sattığı birbirine benzer şile bezi elbiseler, basmakalıp yazmalı saç bantları ve Güney Asya'dan ithal deniz kabuğu çanlar manzarayı kötü şekilde bozuyor ne yazık ki. Teyzelerle sohbet güzel. Konuştukça, tezgâhın altından türlü şifalı kuru otlar çıkıyor. İstanbullu olarak, strese en iyi gelen kurutulmuş kantaron çiçeğinden iki demet aldık.

Sahile inince, hayal kırıklığına uğrama sırası eşimde. Yaklaşık yirmi beş yıl önce kalmış olduğu limanı tanıyamadım, "Benim Assosumdan eser kalmamış!" diyerek yüzü düştü. İlk kez gezen biri olarak da pek heyecan verici değil. Yaratıcılıktan uzak, "doldur boşalt" zihniyetiyle işletilen lokantalar zincirinden ibaret, mendireğin arkasında bir koy. Koyun en cazip noktası, ucunda kurulan iskele. Fakat buradan da sadece otel müşterileri denize girebiliyormuş.

Pazar sabahı, iki tabak söğüş salata, taze peynirler, ev yapımı reçeller, bal, yumurta ve Ayvacık'tan gelen köy ekmeğiyle enerji depoladıktan ve yine Midilli'ye karşı kahvemizi içtikten sonra, Truva yolunu tutuyoruz. 10-11 yaşındayken gitmiştim, hiç ama hiç hatırlamıyorum. Truva, nihayet Batılı standartlarda, tertipli, donanımlı ve temiz bir örenyeri. Çok sayıda ve her keseye göre hediyelik eşya ile tüm dillerde rehber kitaplar sunan müze dükkânı, sütunbaşları arasında konumlanmış kafeteryası; bolca poz verilen Truva atı maketi ve audio-guide (gezdikçe tarihçenin her dille anlatıldığı ahize sistemi), "istenince yapılabileceğinin" ve kadim kentin hakkının verildiğinin göstergesi. Ne de olsa dünya tarihinde en önemli savaş ve efsanelerden birine tanıklık etmiş, insanoğlunun en büyük eserlerinden İlyada'ya ilham olmuş bir krallık Truva.

1870'lerde, Alman amatör arkeolog Heinrich Schliemann tarafından Tefikiye köyü civa-

rında keşfedilen antik kentte çıkan eserlerin çoğu günümüzde Türkiye, Almanya ve Rusya'da sergileniyor. Antik kent, 1996 yılından beri Milli Park statüsünde, 1998 yılından beri ise Dünya Miras Listesi'nde.

Troyalılar, Sardis kökenli Herakleid hanedanının yerine geçerek Anadolu'yu 505 yıl boyunca, Lidya krallığı Candaules (MÖ 735-718) dönemine dek yönettiler. Troya, Athena Tapınağı ile özdeşleşmiş bir kent. Öyle ki Pers egemenliği sırasında İmparator I. Serhas'ın çıktığı Yunanistan seferinde Çanakkale Boğazı'nı geçmeden önce Truva'ya gelerek bu tapınağa kurban sunduğu, aynı şekilde Büyük İskender'in de Perslere karşı giriştiği mücadele sırasında zırhını Athena Tapınağı'na bağladığı tarihsel kaynaklarda belirtiliyor.

Antik şehirde gerçekleştirilen kazılar sonucunda, aynı yerde –ama farklı dönemlerde– yedi kez kent kurulduğu ve bu dönemlere ait 33 (!) katman olduğu saptanmış. Şehrin üç bin yıllık tarihi, MÖ 3000'lerden MS 1. yüzyıl Roma dönemine kadar uzanıyor. Üç milenyum boyunca burada yaşayan insanlar, artan nüfus ve değişen ihtiyaçları doğrultusunda

binaların işlevlerini değiştirmiş, yıkılanların taşlarını kullanmış, böylece şehir şekilden şekle sokulmuş. Yani öyle zannedildiği gibi eskiler de önceki yapıları korumamış, bugünkü insanlarda fazla kusur bulmamak lazım!

Truva Savaşı'nın da geçtiği Troya Dönemi, MÖ 1300 ila MÖ 1190 arasında, yüzyıldan uzun bir süreye yayılıyor. Büyük yazar Homer'in İlyada'yı ise savaştan yaklaşık 500 yıl sonra, yeri bizzat ziyaret ederek, MÖ 8. yüzyılda kaleme aldığı tahmin ediliyor. Orijinal dilinde 15.693 satırdan oluşan bu epik şiir on yıl süren savaşın son birkaç haftasını konu alıyor ve esas olarak Truva Kralı Agamemnon ile Myrmidon Kralı'nın oğlu yenilmez savaşçı Aşil arasındaki çarpışmayı anlatıyorsa da, geçmiş ve gelecek yıllara yaptığı atıflarla neredeyse Truva Savaşı'nın bütününe ışık tutuyor.

Kalıntılar arasında, taş bir rampanın yanından geçerken, oradan hızlıca geçen atlı arabaları hayal edebildim. Ama şekil-boyut konusunda zayıf olduğum için, şehrin tümünü, kalan taşlardan ve eskizlerden canlandıramadım doğrusu. Brad Pitt'in başrol oynadığı

Hollywood yapımı Troy filmi izlerken, dev bir trapezoid prizmayı andıran şehir duvarlarını kızıl görünce yadırgamıştım; illa göz kamaştırıcı beyaz renkte olması gerekiyormuş gibi düşünmüştüm. Fakat duvarlardan kalan yerinde görünce, gerçekten de kil renginde olduklarına ikna oldum. Ama zaten antik Yunan mermer heykellerin hepsi de beyaz değil mi? Halbuki onlar da esmer insanlarmış! Hayal gücü böyle bir şey.

Öğlen güneşinin kavurucu sıcaklığında, geçen sene Roma'da 5 Euro'ya aldığım Japon şemsiyesi sayesinde hem güneş çarpmasından kurtuldum, hem de Japon turistlerden büyük takdir topladım. Kültür gezimiz böylece Truva ile sona erdi. Bektaş köyüne varınca, kendimizi köyün aşağısındaki sahile attık. Bu sahili, Çanakkale Boğazı'na giden son düzlük diye tarif edebilirim. Suyu buz gibi, biraz da çalkantılı, ama gezi sonrası ilaç gibi geldi.

Böylece 4 günlük kısa tatilimiz, dinlenmiş olarak, kazasız belasız, 1,5 kilo fazlayla ve güzel anılarla sona erdi. Bu yazıyı yazmak da iyi geldi, bir kez daha tatile çıkmış gibi oldum. Darısı başımıza. İyi tatiller! ■

TARİH VE TARIMIN BULUŞTUĞU YER

EGE

Türkiye tarımında Ege Bölgesi'nin özel bir yeri var. Antik dönemden beri zeytin, incir ve üzüm diyarı olan bu bölge, aynı zamanda 19. yüzyılda tarım ürünlerinin ihracatında Türkiye'ye öncülük eden ve Anadolu'yu modern tarım uygulamalarıyla tanıştıran ilk yer olma özelliğine de sahip. Mitoloji, tarih ve doğanın iç içe geçtiği Ege toprakları, geçmişte olduğu gibi bugün de yöre halkına bereket dağıtmaya devam ediyor.

Bağ bozumu tanrısı Dionysos

Ege'nin sembolü olan üzüm Yunan mitolojisinde de yerini almıştır. Sembolü asma ağacı olan Dionysos, bağ bozumu tanrısı olarak da bilinir. İlk şarabı Dionysos'un yaptığına inanılır.

Ege'nin hazinesi: Zeytin

Dünyada hiçbir bölge, Ege kadar zeytinle özdeşleşmemiştir. Zeytin'in Ege'deki tarihi, mitoloji ile başlar. İnanışa göre Atina şehri kurulurken Deniz Tanrısı Poseidon ile akıl, bilim ve sanat tanrıçası Athena, kente kendi adlarının verilmesini isterler. İkisi arasında bu sebepten anlaşmazlık çıkınca Zeus devreye girer ve hangisi insanlığa daha yararlı bir iş yaparsa, şehre onun adının verileceğini duyurur. Yarışmada bütün tanrılar hazır bulunur. Önce Poseidon, elindeki üç dişli mızrağı deniz kenarındaki bir kayaya hızla vurur. Denizden dört muhteşem at çıkar. Poseidon, "Bu atlarla dünyanın her yerine gider, ordular kurar, fetihler yaparsınız," der. Sonra sıra Athena'ya gelir. O ise elindeki mızrağı yavaşça yere dokundurur ve oradan üstü meyvelerle dolu, gümüş yapraklı güzel bir zeytin ağacı yükselir. Bu, barışın sembolüdür. Ağaç büyüyüp yüzyıllarca yaşayacak, gölgesiyle insanları kucaklayacak, odunuyla ısıtacak, verdiği yağla yaralarını iyileştirecek ve geceleyin evleri aydınlatacaktır. Tanrılar, savaş meydanlarında harp arabalarını çekecek olan atların hiçbir zaman bir zeytin ağacı kadar faydalı olamayacağına karar verirler. Böylece şehre Athena'nın ismi verilir.

Her ne kadar bu efsane Ege'nin karşı kıyısını işaret etse de, birçok kaynakta zeytinin ana yurdunun Anadolu olduğu öne sürülür. Zeytin, dünyadaki en eski tarım ürünlerinden biridir. İÖ 3500'lerde Ege'de zeytin yetiştiriciliği yapıyordu. Destanlarını zeytin ağacına ilişkin zengin tasvirlerle süsleyen Homeros, zeytinyağına "sıvı altın" yakıştırmaları yapar. Antik Yunan'ın yedi bilgesinden biri olan Solon'un yazdığı kanunlar, zeytin ağacı kesenleri ağır cezalara çarptırır. Tıp biliminin kurucusu Hipokrat, yıkanamayanlara, hiç olmazsa zeytinyağıyla vücutlarını ovmalarını önerir. Romalı atletler, kaslarını parlatıp yumuşatmak için zeytinyağı kullanırlar. Zeytinyağıyla yanan kandiller evleri aydınlatır. Olimpiyat kahramanları, zeytin dalından taçlarla onurlandırılır. Antik Yunan'da günlük beslenmenin en değerli parçası zeytin ve zeytinyağıdır.

Tüm mitolojilerde ölümsüzlüğün simgesi sayılan bu kutsal ağaç, insanlık tarihi boyunca hep güzel değerlerle özdeşleştirilmiş, barışın, kutsallığın, yaşamın, sağlığın ve bolluğun simgesi olarak görülmüştür. Zeytinyağı, tüm kutsal kitaplarda anılır. Eski Ahit'e göre tufan durulduktan sonra Nuh Peygamber, gemisinin penceresinden beyaz bir güvercin salar. Güvercin döndüğünde, gagasında bir zeytin dalı vardır. Hz. Davud, kendisini bir zeytin ağacına benzetir. Kudüs'ün doğusundaki Zeytinlik Dağı, Musevilik ve Hıristiyanlık için kutsal bir mekândır. Kuranı Kerim'de ise zeytinin adı, incir, üzüm ve hurma gibi bitkilerle birlikte, insanlığa verilen bir armağan olarak anılır.

Yaklaşık 85 bin kilometrekarelik bir alana sahip olan Ege Bölgesi, yüzölçümü itibariyle Türkiye topraklarının yaklaşık yüzde 11'ini kaplıyor. Doğu-batı doğrultusunda uzunluğu 450 km'yi geçen, kuzey-güney yönünde ise genişliği 400 km'yi bulan bölge, yüzey şekilleri itibariyle Kıyı Ege (Ege Bölümü) ve İç Ege (İçbatı Anadolu) olarak ikiye ayrılıyor.

Kıyı Ege'nin egemen yüzey şeklini, doğu-batı yönünde denize dik uzanan dağlar ile dağlar arasındaki çöküntü ovaları oluşturur. Dağlar kıyıya dik uzandığı için kıyı girintili çıkıntılı bir yapıdadır. Bu durum, Ege'yi Türkiye'nin en uzun kıyı şeridinde sahip bölgesi yapar. Dağların arasında verimli alüvyon ovaları (Bakırçay, Gediz, Küçük Menderes ve Büyük Menderes Ovaları) bulunur. Bunlar aynı adı taşıyan ve bol alüvyon taşıyan akarsular tarafından oluşturulmuştur. Akarsuların döküldükleri yerlerde de delta ovaları yer alır. İçbatı Anadolu bölümü ise Gediz, Sakarya ve Büyük Menderes Nehirleri tarafından parçalanmış geniş bir plato görünümündedir.

Ege Bölgesi'nin denize yakın kesimlerinde genellikle yazları sıcak ve kurak, kışları ise ılık ve yağışlı olan Akdeniz iklimi görülür. İçbatı Anadolu'da ise denizden uzaklaştıkça karasal iklime geçilir. Kıyı Ege'nin alçak kesimlerdeki makilikler, İçbatı Anadolu'da yerini step görünüşlü alanlara bırakır. Daha yüksek kesimlerde yer alan ormanlar meşe, kızılçam ve karaçam ağaçlarından oluşur. Bütün kıyı boyunca zeytinlikler yer alır. Bölgede sınırlı miktarda fıstıkçamı, sakızağacı ve günlük ağaçlarına da rastlanır.

TARİH BOYUNCA BİR TARIM MERKEZİ

Günümüzde Ege Bölgesi'nde yaşayan nüfusun büyük çoğunluğu, iklim ve toprak koşullarının elverişliliği sayesinde geçimini tarımdan sağlar. Ege, tarih boyunca yoğun tarım yapılan bir yer olmuş. Adı uygarlık tarihiyle birlikte anılan zeytin, bu anlamda bölgenin en eski tarım ürünlerinden biri. Dünyanın ikinci en eski zeytin işliği Ege'de, İzmir'in çok yakınındaki Urla İskelesi'nde bulundu. Kuzeyden güneye Ege boyunca sıralanan antik limanlar, birçok ticaret malının yanı sıra bölgede üretilen zeytinyağını tarih boyunca Batı'ya taşıdılar. Bu limanlar arasında en önemlisi, Ege Bölgesi'nin kalbi, büyük ozan Homeros'un "gök kubbenin altındaki en güzel şehir" olarak betimlediği İzmir'di.

İzmir'in bir ticaret ve liman kenti olarak geçmişi antik çağlara kadar uzanmakla birlikte, asıl gelişimi 17. yüzyılda, Batı Avrupa'nın Osmanlı coğrafyasına doğru yayılmasıyla ivme kazandı. Hinterlandında verimli tarım arazileri olan İzmir'in dünya sistemine eklenmesiyle kent, Anadolu'nun zengin tarım ürünlerinin en önemli ihracat kapısı haline geldi.

Bu sürecin dönüm noktalarından biri, Anadolu'da inşa edilen ilk demiryolu olan 130 km'lik İzmir-Aydın hattının 1866 yılında tamamlanarak hizmete girmesiydi. İngilizler tarafından yapılan bu hatla eşzamanlı olarak Fransızların inşa ettiği 94 km uzunluğundaki İzmir-Kasaba (Turgutlu) hattı da 1865 yılında faaliyete geçti. Her iki demiryolunun amacı, daha önce Ege'nin iç bölgelerinden develerle taşınan incir ve üzüm gibi tarımsal ürünlerin daha hızlı ve daha bol miktarda İzmir'e ulaştırılması ve buradan gemilerle Avrupa'ya gönderilmesiydi. »

Demiryollarının yapılması, bölgedeki tarım ve ticaret hayatını topyekûn değiştiren bir gelişmeydi. 250-450 kg arasında yük taşıyabilen develer günde ortalama 30 km yol kat edebilirken, tren yüzlerce tonluk tarımsal mahsulü saatler içerisinde limana ulaştırabiliyordu. Ana hatlara ek olarak 1879 yılında Torbalı-Tire arasında inşa edilen ve 1888 yılında Ödemiş'e ulaşan demiryolu, bereketli topraklara nüfuz eden birer damar gibiydi.

Demiryolu ile sağlanan hızlı ticaret kısa sürede üretim zincirini de etkiledi. Bölgede, tarımsal ürünlerin işlenmesi, toptan ve perakende ti-

caretime kadar tüm faaliyetleri bünyesinde toplayan yabancı sermayeli büyük şirketler oluşmaya başladı. Hatta İngilizler, iç bölgelerde toprak satın alarak çiftlikler kurmaya başladılar. 1868 yılına gelindiğinde, İzmir civarında tarıma elverişli toprakların en az üçte biri İngilizlerin eline geçmişti. Bir süre sonra onlara Hollandalı, Alman ve Fransızlar da katıldılar. Böylece yabancıların elindeki topraklar 2,5 milyon dönümü aştı.

Buna paralel yaşanan bir başka gelişme de, Ege Bölgesi'nde ilkel tarım araçlarının yerini modern tarım araçlarının almaya başlamasıydı. İngiliz toprak sahipleri sayesinde Egeli çiftçiler 19. yüzyılın sonlarına doğru ilk kez buharlı pulluk, biçerdöver, harman dövme ve tohum ekme makineleriyle tanıştılar. İngiliz tarım makinesi üreticileri de Batı Anadolu'da önemli bir pazar elde ettiler.

İngiliz çiftlik sahipleri 1870'lere kadar daha çok tahıl ve pamuk gibi ürünlere ağırlık verirken, 1875'ten itibaren yurtdışından gelen talebin de etkisiyle sanayi bitkilerine yöneldiler. Üzüm, incir, tütün, zeytin ve haşhaş, en rağbet gören ürünlerdi. Yabancılar, tarımda en yeni teknolojileri uyguluyorlardı. Zararlılara karşı ilaç ve hatta sınırlı miktarda kimyevi gübre kullanımına ilk kez bu bölgede rastlanmaktadır. Fakat bölgenin hızla dünya sistemine entegre olması, bazı felaketleri de beraberinde getirdi. Örneğin, Aydın'da faaliyet gösteren Alman bağcılık şirketi Müller-Suppa'nın Almanya'dan getirttiği asma fidanlarıyla taşınan hastalık 1894 yılında tüm bağları etkiledi. Hastalığın daha fazla yayılmasını önlemek için tüm üzüm kütükleri sökülerek yakıldı.

Ege tarımının dışa açılma sürecinin bir parçasını da, bu ürünleri işleyen atölye ve fabrikalar oluşturuyordu. Pamukların çırçırılması, kuru üzüm ve incirin işlenmesi ve zeytinin yağa dönüştürülmesi, yabancı yatırımcıların İzmir civarında kurdukları tesislerde yapılıyordu. Kapitülasyonlar sayesinde oluşan bu ayrıcalıklı düzen Lozan Antlaşması'na kadar varlığını korudu. Cumhuriyetin kurulmasından sonra eski işletmelerin küçük bir bölümü yeni şartlara ayak uydurarak çalışmaya devam etti. Örneğin Smyrna Fig Packers Ltd. adlı şirket, varlığını 1960'lı yıllara kadar sürdürdü. »

Ege tarımının dışa açılma noktası: İzmir

Ege Bölgesi'nde yetiştirilen tarım ürünleri 19. yüzyılda çok canlı bir liman olan İzmir üzerinden Batı'ya ihraç ediliyordu (üstte). İzmir'de, en önemli ihraç ürünlerinden incir işleyen çok sayıda tesis vardı. Bu tesislerin çoğu yabancılar aitti (yanda).

BEREKETLİ TOPRAKLARIN GÜNEŞ KOKAN ÜRÜNLERİ

Zeytin

Ege Bölgesi'nin tipik ürünleri arasında hiç kuşkusuz zeytin başta gelir. Türkiye'deki zeytin üretiminin yaklaşık yüzde 60'ını Ege Bölgesi sağlar. Edremit, Ayvalık ve Burhaniye başta olmak üzere, tüm kıyı kesiminde ve yer yer 100 km içerilere kadar zeytin yetiştirilir.

İncir

Adı bölgeyle özdeşleşen ürünlerden biri olan incirin merkezi Aydın'dır. Büyük Menderes, Küçük Menderes ve Gediz ovalarında Türkiye'deki incir üretiminin yüzde 85'i yapılır. Kurutulmuş incir tarihsel olarak Türkiye'nin önemli ihraç ürünlerinden biridir.

Üzüm

Türkiye'de üzüm üretiminin yüzde 52'sini sağlayan bölge ilk sırada yer alır. Manisa, İzmir ve Denizli çevresinde üretilen çekirdeksiz üzümler özellikle kurutulmuş pazara sunulur ve büyük ölçüde ihraç edilir. Üzüm ayrıca şarap ve pekmez yapımında da kullanılır.

Pamuk

Akdeniz iklimine uyumlu olduğundan bölgenin batı kesiminde yapılan pamuk üretimi Büyük Menderes ve Gediz Ovalarında yoğunlaşır. Türkiye üretiminin yaklaşık yüzde 40'ı bölgeden temin edilir. Ege pamuğu özel yapısı sebebiyle tüm dünyada tanınır.

Tütün

Bölgenin önemli sanayi ürünlerinden biridir. Bölgenin batısında Manisa, İzmir, Aydın, Muğla ve Denizli çevresinde tarımı gelişmiştir. En çok Bakırçay Ovası'nda yetiştirilir. Türkiye tütün üretiminin yüzde 70'ini bu bölge karşılar.

Turunçgiller

Akdeniz iklimine uyumlu olan turunçgil üretimi, İzmir'in güneyindeki kıyı ovalarında ve sınırlı miktarda iç kesimlerde yapılır. Türkiye üretiminin yüzde 10'unu sağlayan bölge, Akdeniz'den sonra ikinci sırayı alır. Bodrum'da mandalina, Aydın ve Nazilli arasında portakal, limon, mandalina ve turunç yetişir.

Tahıllar

Bölgede üretilen tahıl, ülke üretiminin yüzde 10'una yakın bölümünü karşılar. Buğday üretimi bölgenin her yerinde yapılabilmeyle birlikte daha çok İçbatı Anadolu bölümünde gelişmiştir. Buğdayı arpa ve mısır izler. Arpanın başlıca ekim alanı Afyon ve Manisa, mısırın başlıca ekim alanı ise Manisa'dır.

Sebzecilik

Bölgenin batısında kışların ılık geçmesinden dolayı seracılık faaliyetleri bütün yıl yapılabilir. Domates, biber, patlıcan, patates, salata, kereviz ve pırasa başlıca ürünlerdir. İklim koşulları uygun olduğu için turfanda sebze yetiştirilerek diğer bölgelere gönderilir. Patates üretimi yoğun olarak İzmir-Ödemiş çevresinde yapılır. Bölgenin kuzeyinde sanayi domatesi üretimi yaygındır. Türkiye sebze üretiminin yüzde 30'u bölgede gerçekleşir.

Mısır

Bölgenin ana ürün deseninde mısır üretimi ayrı bir öneme sahiptir. Türkiye üretiminin (dane+silajlık) yaklaşık yüzde 37'si Ege Bölgesi'nde gerçekleşir.

Şekerpancarı

Önemli bir endüstri bitkisi olan şekerpancarı Afyon, Uşak, Kütahya ve Denizli'de üretilir.

Haşhaş

Tohumundan yağ ve kozasından morfin elde edilen haşhaşın ekimi devlet kontrolünde yapılır. Afyon başta olmak üzere Uşak, Kütahya, Denizli ve Manisa'nın bazı ilçelerinde yaygındır. Türkiye'deki haşhaş üretiminin yüzde 90'ı bölgede gerçekleştirilir.

TOROS TARIM VE EGE BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ

Toros, Türkiye'nin en önemli tarım merkezlerinden biri olan Ege'deki çalışmalarını Bölge Müdürü Gökalp Henden'in yönetiminde, 12 kişilik bir ekiple sürdürüyor. Müdürlük, İzmir, Aydın, Denizli, Manisa, Balıkesir, Bursa, Çanakkale, Uşak, Afyon ve Kütahya'nın dahil olduğu 10 il ve 168 ilçeden sorumlu. Faaliyet alanında 131 bayi, 132 yetkili satıcı ve 196 özel gübre bayisi bulunuyor.

Ege Bölge Müdürü Gökalp Henden, 2000 yılında Toros ailesine katılmış. 2000-2007 yılları arasında bilfiil sahada çalıştıktan sonra, önce Batı Akdeniz Bölge Müdürü, ardından da Ege Bölge Müdürü olarak atanmış. Henden, Ege denince akla ilk zeytin, üzüm ve incirin geldiğini söylüyor. Henden, iklim ve toprak özelliklerinin uygunluğu nedeniyle bölgede çok geniş yelpazede ürün yetiştirildiğini ve polikültür yapıya sahip olması nedeniyle yılın 12 ayı tarım yapılabildiğini belirtiyor. Modern tarım teknikleri ile bir tarladan yılda 3 ürün alınabilen bölgede, modern jeotermal seralar da bulunuyor.

2014 verilerine göre Türkiye'deki toplam gübre tüketimi 5.470.000 ton seviyesinde iken, bunun 902.000 tonu Ege Bölgesi'nde tüketiliyor. Geniş ürün yelpazesi, kalitesi, çiftçiler nezdindeki güvenilirliği ve güçlü markasıyla Toros,

GÖKALP HENDEN
TOROS TARIM EGE BÖLGE MÜDÜRÜ

bölgede yüzde 40 pazar payına sahip. Ege Bölge Müdürlüğü, 15.15.15 gübrelerinde Toros Tarım'ın satış lideri. Bu kalemlerde Türkiye toplam satışının yüzde 33'ü Ege Bölge Müdürlüğü kanalıyla yapılıyor. Müdürlük tarafından klasik gübrelerin yanında, damla sulama sistemine ve yaprakdan uygulamaya uygun gübrelerin satış ve pazarlaması da yapılıyor.

Bugüne kadar gerçekleştirilen sistemli çalışmalar sayesinde pazardaki liderliklerini pekiştirdiklerini söyleyen Ege Bölge Müdürü Gökalp Henden, çiftçi ve bayi bazlı bilgilendirme çalışmaları sayesinde Toros'un sektörde ilk akla gelen ve tarımsal atılımlara yön veren kurum olmaya devam edeceğine inandığını söylüyor. ■

TOROS HER ZAMAN DAHA ÖNDE

Türkiye’de çiftçilerin hiç bilmediği konuları onlara ilk anlatanlar Toros bayileri oldu. Toros ailesinin sahadaki neferleri olan bayiler, Toros’un kalite ve uzmanlığını çiftçiye ulaştırarak onlara daha bol mahsul ve verimin yolunu açtılar. Toros’un Ege Bölgesi bayileri, bereketli toprakları işleyen çiftçilerin Toros’a bakışını tek kelimeyle özetliyorlar: “Güven!”

“HAYATIMIN DÖNÜM NOKTASI”

SERDAR SERDAROĞLU
AKHISAR BAYİSİ

Yaklaşık 25 yıldır Toros Tarım Akhisar bayiliği yapan ve aslında tesadüf eseri kendini tarım dünyasının içinde bulmuş olan Serdar Serdaroglu, Toros’la tanışmasıyla hayatının değiştiğini anlatıyor:

Bağcı olan dedemin vefatıyla birdenbire kendimi tarım sektörünün içinde buldum. Eğitim müfettişi olmayı beklerken Toros’la tanıştım. Bu da benim hayatımın en önemli dönüm noktası oldu.

“ÇİFTÇİNİN BİLİNÇ SEVİYESİ ARTIYOR”

Ülkemizin en verimli topraklarına sahip Gediz Ovası’nda yer alan Akhisar, tarım açısından önemli bir bölge. Son dönemlerde tütündeki birtakım politikalardan dolayı zeytine

döndük. Türkiye’deki zeytin ihtiyacının domat zeytinlerde yüzde 40’ı, diğer zeytinlerde ise yüzde 20-25’i Akhisar’da yetişiyor. Ayrıca üzüm ve mısır da üretiyoruz.

Günbegün çiftçimizin bilinç seviyesi artıyor. Damla sulama sistemi gelince ürün yelpazesi daha da genişledi. Sulu ve susuz tarım yapılan yerlerin oranları değişmeye başladı. Artık dünyadaki en önemli sorun bir dönümden alınabilecek ürün miktarını artırmak, çünkü nüfus devamlı çoğalıyor. Biz de ürün yelpazesine uygun bir şekilde daha sağlıklı, daha verimli, daha iyi ürün elde edebilmek için Toros Tarım’ın danışmanlarıyla, çalışanlarıyla, hatta teknik elemanlarıyla işbirliği yapıp çiftçimize bu bilgilerin daha sağlıklı bir şekilde ulaşmasını sağlamaya çalışıyoruz.

Türkiye’de çiftçinin hiç bilmediği toprağın pH ve kireç seviyesi gibi konuları çiftçiye anlatanlar Toros bayileri oldu. Bizim bölgemizde ilk kükürtlü, ilk çinkolu, ilk pH düşürücü gübrelere, Toros bayileri olarak bizler sattık. 1992-93 yıllarında bu konuları çiftçilerimize ilk biz anlatmaya başladık. Bugün baktığımızda, sektörde bu konular daha yeni konuşulmaya başlandı. Demek ki Toros ve Toros bayileri her zaman daha önde, daha vizyon sahibi.

“AŞURE VAR MI?”

Burada zeytin ağırlıklı çalışıldığı için genellikle toprakaltı gübrelere ağırlıklı satılıyor. Çinkolu gübrelere ön plana geçti. Süper 20-20’den çiftçi çok memnun. Bir anımı anlatmak istiyorum. 1995-97 yıllarıydı; 18-24-12 gübresi yeni çıkmıştı. Türk çiftçisi aslında yeni ürün-

lere kapalıdır. Yani memnun olduğu bir ürünü, atadan toruna kullanmak ister. Çiftçinin bu kalıplaşmış algısını on senede değiştiremezsiniz. Biz de köy köy gezdik, köy kahvelerinde toplantılar yaptık. Elimize hammadde-lerin renkli şemalarını aldık ve azot, fosfor, potasyum, çinko, kükürt içeren bir gübre olduğunu anlattık. Bir köyde konuşurken bir amca tutup dedi ki, “Ne bu böyle, aşure gibi gübre mi olur?” Herkesin yanında bu soruyu sorduğu için, “Hacı Amca, sen aşure sevmez misin?” dedik. “Çok severim,” dedi. “E o zaman aşure kötü bir şey mi?” dedik. Böylece “Aşure” adı bizim bölgede epey tuttu. Hâlâ gelip, “Aşure var mı?” diye sorarlar.

CAZGIRIN ANONSU

Bizim oralarda eskiden gübreci olmak çok da makbul bir şey değildi. 1995 senesinde bir toplantıya gitmiştik. Bizim orada çok güzel güreş yapılır. Bir okul yararına bir güreş turnuvası yapılıyordu ve o zamanın meşhur başpehlivanları gelmişti. Çiftçiler beni çok sevdiği için bu organizasyona davet ettiler.

Güreş meydanının bir cazgırı olur, davul çalar ve “Milletvekilimiz Ahmet oğlu Mehmet geldi... Fabrikatörümüz bilmem kim geldi...” diye ilan eder. Ben de, “Gübreli Serdaroglu” diyecek diye beklerken cazgır, “Akhisar Toros ana bayimiz şu anda teşrif etti!” diye anons etti. Öyle deyince birden bir alkış tufanı koptu. Herhalde “Gübreli” deseydi o alkışı alamazdım. İnanır mısınız, en çok alkışı protokolden aldım. Çünkü tribünde oturanların çoğu bizim müşterimiz, eşimiz dostumuz. Bu olay beni çok onore etti. ■

“ÜRETİCİ TOROS'A GÜVEN DUYUYOR”

FATMA EKİCİOĞLU
MENDERES BAYISI

25 yıldır tarım sektöründe çalışan Fatma Ekicioğlu, evli ve üç çocuk annesi. Ekicioğlu, kadınların sektörde daha fazla söz sahibi olmasını istiyor:

1990 yılında Ziraat Fakültesi'nden mezun oldum, bir sene sonra da kendi zirai ilaç bayiliğimi açtım. İlerleyen yıllarda Toros Tarım bayiliği aldım. Şu anda da Toros'un özel ürün bayisiyim. Ben inanmadığım ürünü satmam. Üretici de Toros'a aynı güveni duyuyor ve ürünlerini almakta tereddüt etmiyor.

Menderes Bölgesi örtü altı üreticiliği yapıyor. Domates, biber, patlıcan ve salatalık ağırlıklı ürünler. Kışın da marul, maydanoz, roka gibi ürünler ön plana çıkıyor. Bölgemizde yaklaşık 20 bin dekar kapalı alan bulunuyor. Üretilen ürünler daha çok İstanbul'a gönderiliyor.

Bölgemizdeki en büyük sıkıntı, girdilerin sürekli artması ama ürün fiyatlarının aynı oranda artmaması. Özellikle 2013 ve 2014 yılları bizim için pek iyi geçmedi. Hem kış hem de yaz ürünleri çok düşük fiyattan gitti. Bu bakımdan üretici zor durumda. Hatta küçük üreticiler artık yavaş yavaş yok oluyor, büyükler ayakta kalabiliyor. Üretim bir miktar el değiştirdi. Halciler seraları kiralayıp kendileri üretim yaptırıyorlar.

Üretici teknolojiye çok açık değil. Biraz zorlamak gerekiyor. Bayiler teknolojiyi takip edip, üreticiyi yeniliklere ikna etmeye çalışıyorlar.

Tabii büyük üreticilere bunu kabul ettirmek daha kolay.

Müşterilerimle ilişkilerim çok iyi. Onlara sosyal yaşantıda da yardımcı olmaya çalışıyorum; eşleriyle konuşuyorum. Çünkü serada çalışanlar genellikle kadınlar. Onlarla birebir iletişime geçiyorum, yardımcı olmaya çalışıyorum.

“TİCARETE GİRERKEN EN ÇOK ANNEMİN DESTEĞİNİ GÖRDÜM”

Ben bu işe başladığımda çok gençtim. Bölgede de benim gibi kadın bayi hiç yoktu. İnsanlar merak ediyormuş, bu kız nasıl olup da bu işi yapabiliyor diye. “İlaççı Fatma” diye bilirler beni daha çok. “Sırf seni merak ettiğim için geldim,” diyen müşterilerim var. Benim annem çok cesaretli bir kadındır; bu işe de o beni teşvik etti. Bizim ailede ticaretle uğraşan kimse de yok, ilk başta korkuyordum başarabilir miyim diye. Annemin çok desteğini gördüm. İyi ki de başlamışım bu işe. Adım adım ilerleyerek bugünlere geldik. Artık çevremde daha modern, kendini daha iyi ifade eden, eşlerinin gölgesinde kalmayan bir gençlik görüyorum. Genç kadın üreticiler daha meraklı. Ben, kadınların tarım sektöründeki yerine dair umutluyum.

Kadın bayi arkadaşlarla bir araya gelip, “Tarımda Kadın Eli” diye bir grup kurduk. Zaman zaman toplanıyoruz. Ben de bunun için gönüllü olarak çalışıyorum. Zorluyorum diğer kadın arkadaşları, birlikte bir şeyler üretelim diye. ■

“TOPRAKLARIMIZ ÇOK VERİMLİ”

OKAN DİLEK
MENEMEN BAYISI

Edesinin 1960 yılında kurduğu şirkette üçüncü nesil gururla temsil eden Okan Dilek, 2008 yılından beri Toros bayiliği yapıyor:

Menemen'de gübre ve yem üzerine çalışıyoruz. Aynı zamanda çiftçilerin ürettiği malların tüccarlığını yaparak onların buğday, mısır, kuru üzüm gibi ürünlerini değerlendirmeye çalışıyoruz. Gübre işi, benim en sevdiğim iş. Sevdalıyım diyebilirim. Toros Tarım oldukça da Toros'un gübresini satacağım.

Menemen tamamen polikültür yapıda şu anda. Aklınıza gelebilecek her türlü ürün belli bölgelerde yetişmekte. Pamuk, buğday, mısır, ıspanak ve domates ağırlıklı üretim yapıyor. Yalnız çiftçilerin ürettikleri ürünün fiyatını belirleyen pamuk. Çünkü pamuk ekonomisi iyi olduğu sürece, diğer bütün ürünler de iyi

etkileniyor. Yani, lokomotif ürün pamuk. Bu sadece Menemen için değil, polikültür olan Ege Bölgesi'ndeki diğer ilçeler için de böyle. Üzerine en çok düştüğümüz gübreler, nitrat gübreleri. Çiftçi Toros'un kalitesine oldukça güveniyor, dolayısıyla da satışlarımız gayet iyi.

Şu anda, teknoloji ve kullanılan teknikler bakımından tam bir geçiş aşamasındayız. Eski teknikleri kullananlar da var, yeni teknikleri benimseyenler de. Örneğin artık pamuk tamamen makineleşti. Pamuğunu makineye toplatmayanlar, zaten kazanacakları parayı işçiye vermiş oluyorlar. Bunun dışında damla sulama yöntemleri gelişmekle beraber henüz yeterli seviyede değil. Bu, hem çiftçilerin eğitimsizliğinden, hem de teknolojiye yatırım yapabilecek kazançları olmamasından kaynaklanıyor. ■

"TOROS'LA BİR AİLE OLARAK BAŞARILIYIZ"

AŞKIN EKEN
MENDERES BAYISI

Aşkın Eken, 1988 yılında bölgede tarıma yapılan yatırımın arttığını fark eden babasıyla beraber gübre ve yem sektörüne adım atmış. 2006 yılında Toros ailesine katılan Eken, gübre işini Toros Tarım'da öğrendiğini söylüyor:

Bulduğumuz bölgede, sulanabilir alanlarda yoğun olarak mısır ekiliyor. Zaten şirket olarak biz de çiftçilerimizden yılda yaklaşık 30-35 bin ton mısır alıyoruz. Bu da çiftçi için bir avantaj. Mısır çiftçisi kompoze gübre olarak 15-15, 20-20 ve üst gübresi olarak da üre kullanıyor. Çiftçiler makine konusunda en son teknolojiyi takip etmeye çalışıyorlar. Zaten kendi aralarında bir rekabet var. Kim daha iyisini yapıp en çok mahsulü nasıl elde edebilir? Bir çiftçi yeni bir makine aldığı zaman, farkı görülünce diğer çiftçiler de onu takip etmeye çalışıyor.

"TOROS SİSTEMİNİ KURMUŞ"

T Bülten'in bir önceki sayısında da okumuştum, gerçekten de çiftçi gelip gübre sormuyor, Toros istiyor. Biz de depomuzu sürekli çiftçinin talebini rahatlıkla karşılayabilecek şekilde

dolu tutuyoruz. Toros Tarım zaten sürekli takip ediyor. "Senin depondaki mal sezon öncesinde biter," deyip, nakliye nedeniyle sıkışmayalım ve çiftçimize gübremizi zamanında verelim diye önceden uyarıyor. Biz de o sistemin içerisinde yer alıyoruz.

BEŞ RENK GÜVENCESİ

Çuval ambalajlarımız çok iyi. Görünür ve akılda kalıcı. Toros Tarım, sahte gübreyi önlemek amacıyla beş renkli bir çuval sistemi getirdi. Bu nedir? Toros'un çuvallarının üzerinde Toros logosunu görürsünüz, bununla beraber beş renk vardır. Baskı maliyeti yüksek olduğundan başkaları bunu yapamıyor. Bu, Toros'un gübresinin piyasaya sahteciler tarafından sürülmesini önlemek için çok önemli bir yenilik oldu. Çiftçi o çuvalların üzerinde beş rengi görünce güveniyor.

Bir de bölgemizde, çiftçilerin ürünlerini alabilmek için emtia depoları yaptı Toros Tarım. Bu çok başarılı oldu. Bölgede 1989-2005 yılları arasında 1.200-1.300 ton gübre satabiliyordum. Toros Tarım siloları gelince 6.000-8.000 tonlara kadar çıktık. ■

"TOROS'U SEÇMEK ZOR OLMADI"

İBRAHİM İNAN
TORBALI BAYISI

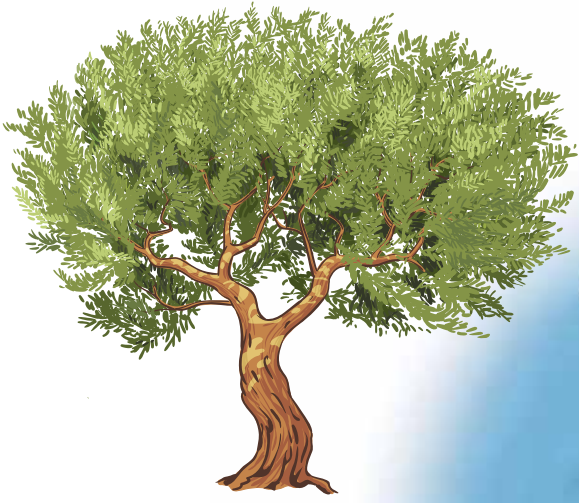
Gübre sektörüne 2009 yılında giren İbrahim İnan, 2011 yılından beri Toros Tarım bayiliği yapıyor. O günden beri de Toros sayesinde, her yıl yüzde 100 büyüyen bir şirket olduklarını anlatıyor:

Daha önce bayilik yapan başka bir firmada çalışıyordum. İş öğrendikten sonra ortağımınla beraber kendi firmamızı kurmaya karar verdik. Toros'u seçmemizin bir numaralı sebebi, çiftçilerin Toros ürünlerini tercih etmesi. Bir avantajı da çiftçinin ihtiyacı olan bütün gübre çeşitlerini Toros'ta bulabilmemiz. Toros Tarım yalnızca gübresinin kalitesiyle değil, aynı zamanda yaptığı saha çalışmalarıyla da çiftçiye destek oluyor. Seçmek zor olmadı. Toros güvenilir bir marka.

"DÖRT MEVSİM ÜRÜN"

Genellikle toprağın pH'ı yüksek olduğundan kükürtlü gübreleri tercih ediyoruz. Ama 12 ay ekim yapıldığı için aslında gübre çeşitleri hemen hemen eşit miktarda satılıyor. Torbalı'da dört mevsim her türlü ürün ekilebilir. Bir yılda tarlasından iki-üç mahsul alan çiftçilerimiz

var. Toprak verimimiz yüksek. Çiftçimiz de modern, en ileri teknolojileri kullanıyor. Torbalı'nın yaklaşık yüzde 60'ı damla sulamaya geçti. Ziraat mühendislerimiz de çiftçiyle beraber saha çalışmaları yapıyor. Sonuçlarına göre verilen reçeteyi uyguluyorlar. Torbalı'da toprak analizi yapan laboratuvarlar var. Gerekli gördüğümüzde buralarda toprak analizi yaptırıyoruz. Çiftçilerimiz de bu konuya ilgi gösteriyor. Toplantılar düzenlendiğinde çiftçimiz mutlaka katılıyor. Zaten bize her konuda, her zaman ulaşabiliyorlar. ■

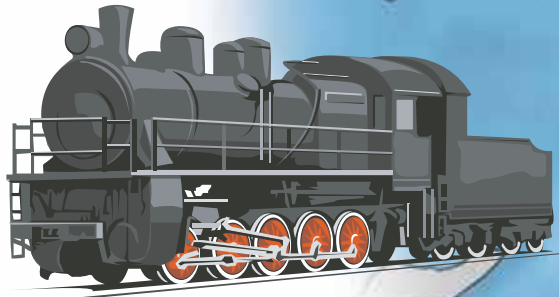

46 milyon

Türkiye'de en fazla zeytin ağacı **46 milyon adetle** Ege Bölgesi'nde bulunur.

2.800 km

Girintili çıkıntılı kıyılar nedeniyle **Türkiye'nin en uzun sahil şeridi** Ege'dedir.

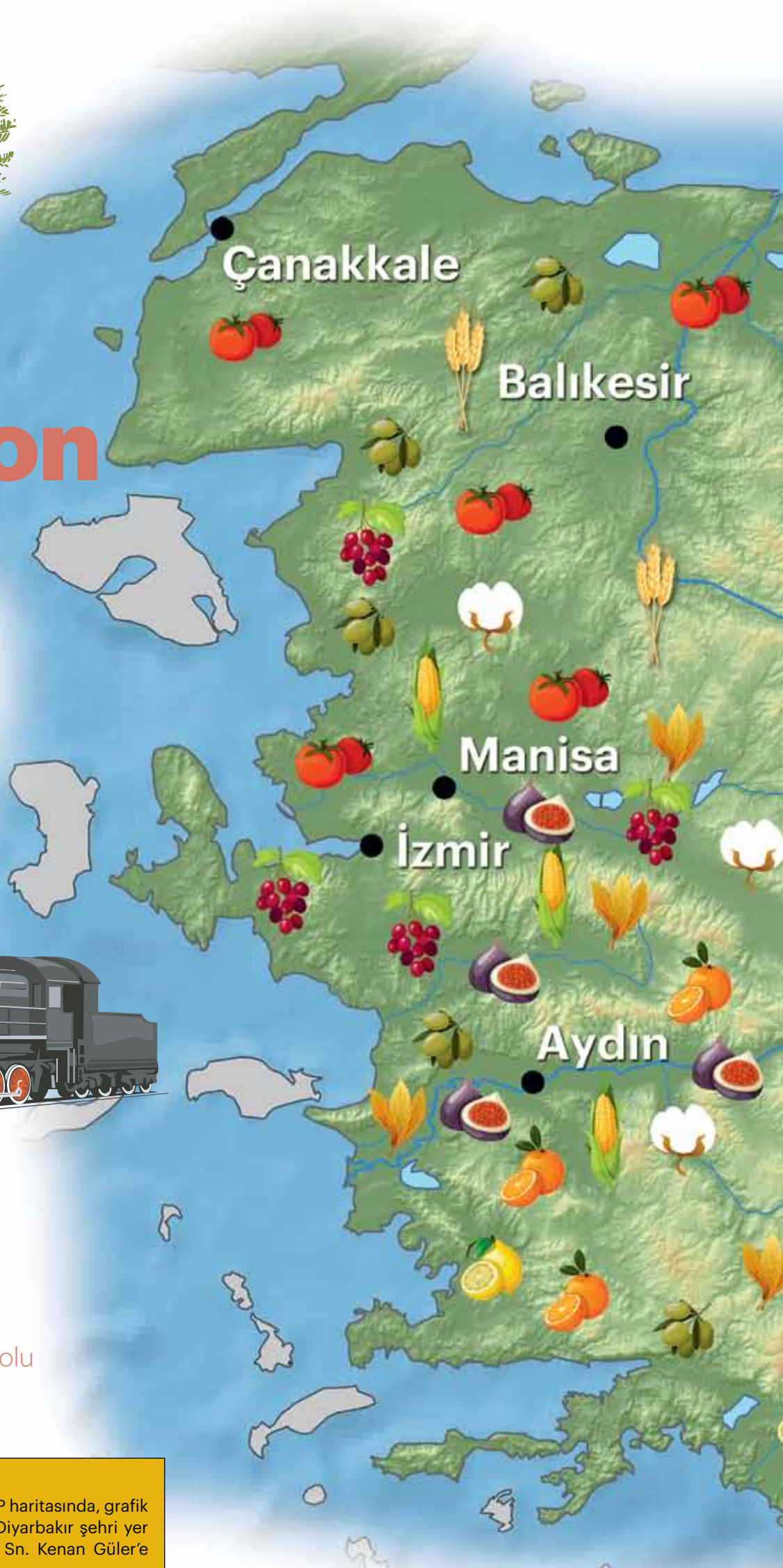

1866

Anadolu'da **yapımına başlanan ilk demiryolu hattı olan** 130 km uzunluğundaki İzmir-Aydın demiryolu İngilizler tarafından hizmete açıldı.

DÜZELTME

30. sayımızın 46-47. sayfalarında yayımlanan GAP haritasında, grafik programından kaynaklanan bir hata nedeniyle Diyarbakır şehri yer almamıştır. Bu eksikliği fark edip bize bildiren Sn. Kenan Güler'e (Toros Tarım Diyarbakır) teşekkür ederiz.

RAKAMLARLA EGE

Anadolu'da modern tarım tekniklerinin ilk uygulandığı yer olan Ege Bölgesi, Türkiye'nin en önemli tarım merkezlerinden biri. Ege'de yetişen birçok ürün sadece Türkiye'de değil uluslararası pazarlarda da rağbet görüyor.

%85

Türkiye'deki **incir** üretiminin **%85'i** Ege Bölgesi'nde yapılır.

%70

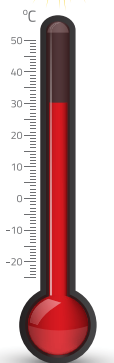
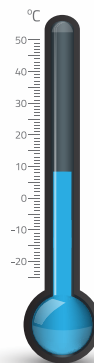
Türkiye'de **tütünün %70'i** Ege Bölgesi'nde üretilir.

1926

Ege Bölgesi'nde gıda sanayisi alanında oluşturulmuş **ilk ve en önemli sanayi tesisi** 1926'da kurulan Uşak Şeker Fabrikası'dır.

17-18°C

Ege Bölgesi'nde en sıcak ay ortalaması **27-28°C**, en soğuk ay ortalaması **8-10°C**, yıllık ortalama **17-18°C'dir**. Kar yağışı ve don olayı çok ender görülür.

TOROS KADAR GÜVENİLİR BİR İSİM

PROF. DR. HABIL ÇOLAKOĞLU

Toros Tarım danışmanı, hocaların hocası Prof. Dr. Habil Çolakoğlu, Ege Bölgesi ve Toros Tarım'ın bölgedeki çalışmaları hakkında konuştu.

Ege Üniversitesi'nden öğretim üyesi olarak emekli oldum. 40 yıllık meslek hayatımı bitirdikten sonra, yaklaşık 15 yıldır da Toros Tarım'da danışman olarak görev yapmaktayım. Toros Tarım, diğer gübre kuruluşlarına oranla, işleyişi bakımından çok ciddi ve sağlam temellere oturtulmuş bir şekilde çalışır. Hatta bir ara Esin (Mete) Hanım'a da söylemiştim; Toros, özel teşebbüsün kamu kuruluşu gibi. Çok ciddi ve doğru. Belki tanımım yanlış anlamlara çekilebilir. Ama bana göre Toros Tarım, gerçekten işini ciddiye alan bir kuruluş.

Toros Tarım'ın neredeyse kuruluşundan beri ilişkilerim var. Gördüğüm kadarıyla Toros, her dönemde doğru ve ülkeye hizmet eden bir yolda ilerledi. Toros Tarım, bugünkü piyasa şartlarına uygun yeni gübre çeşitleri üretiyor. Zaman zaman bana da soruyorlar, "Hocam ne yapalım? Çiftçinin neye ihtiyacı var?" diye. Ziraatçı olarak bizim önerilerimiz doğrultusunda, bugüne kadar piyasaya 5 tane yeni klasik gübre sürülmüştür; diğer gübre fabrikaları da onu takip etmişlerdir.

"AMAÇ ÜRETİCİNİN KAZANCINI ARTIRMAK"

Ege Bölgesi'nin üreticisi, Türkiye'nin diğer bölgelerine oranla daha bilgilidir. Bunun nedenlerinden biri, Türkiye'nin en eski ziraat fakültesi-nin İzmir'de olması. Onun ardından Bursa, Çanakkale ve Aydın gibi şehirlerde de ziraat fakülteleri kuruldu. Her fakültede de 2-3 tane meslek yüksekokulu var. Seracılıktan meyve yetiştiriciliğine, tarla bitkilerine kadar eğitilmiş uzmanlar bulunuyor. Buna ek olarak Tarım Bakanlığı'nın İzmir'deki Zeytincilik Araştırma Enstitüsü gibi araştırma enstitüleri var. Bu enstitülerde görev yapan mühendisler, Tarım İl Müdürlüğü mühendisleriyle birlikte eğitim toplantıları yaparak üreticilerin aydınlanmasına yardım eder, doğru tarım teknolojisi kullanmak suretiyle birim alandan alınan ürün miktarı ve kalitesini artırır.

Burada önemli olan bir üreticinin, doğru gübreleme yapmak suretiyle birim alandan daha yüksek verim almasını sağlamaktır. Nitekim biraz önce Uşak'tan bir üretici telefon etti, "Teşekkür etmek için aradım hocam," dedi. "Hayrola, ne oldu?" diye sordum. "Sizin 20-32 kükürlü gübrenizi kullandım. Makarnalık buğdayda 650 kilogram verim aldım," dedi. Bu, makarnalık buğdayda süper bir verim. 350-400 kilo civarında olur normalde. Tabii böylece üreticinin kazancı da artmış oluyor. Buna vesile olmak, Toros için çok önemli.

"TARIM BAKANLIĞI İLE ORTAK PROJE"

Üç yıl önce, Esin Hanım'ın da yönlendirmesiyle Türkiye'nin farklı yerlerinde Deneme Tarlaları Projesi başladı. Hedef, doğru ve dengeli gübre kullanımının yaygınlaştırmak. Tarım Bakanlığı ile görüştük. Görüş-tüğümüz kişi, "Hocam," dedi, "Özel sektör bizden bir şey istemek için bile gelmezken, siz bize bir şey vermek için geliyorsunuz. Ne yapacağız?" Dedim ki, "Her sene 25-30 tarlada doğru ve dengeli gübre kullanımını projesi uygulamak istiyoruz. Sizlerin de katılmanızı istiyoruz. Deneme yapacağımız ilçelerde, ilçe tarım müdürlüğünden bir ziraat mühendisi, o ilçenin bağlı olduğu ilden de bir mühendis katılırsa denememizin doğruluk kontrolünü yapmış oluruz." "Çok güzel söylüyorsunuz hocam, ama bizim mühendislerimiz yıllardır tarla denemesi yapmadı. Nereden bilecek bunları? Bunları da eğitime alır mısınız?" dedi.

İşte, Toros'un büyüklüğü buradan geliyor. Tarım Bakanlığı'nın yetmiş yakın ziraat mühendisini gruplar halinde Ceyhan Tesisleri'nde 2-3 gün misafir ettik, onlara eğitim verdik. Ondan sonra da tarla denemelerine başladık. Bu, Toros için gerçekten önemli bir proje. Projede yaklaşık 25-30 mühendisimiz var bizim de. Projenin sonuçları 150-200 sayfalık raporlar haline getiriliyor. Bu sene projenin üçüncü yılı. Buğday hasatları tamamlanmak üzere. Onların da sonuçlarını değerlendireceğiz.

GÜBRELEME REHBERİ

Bugüne kadar yüzlerce gübre tanıtım broşürü ve kitapçık hazırladık. En son derlediğimiz bir kitapçık var: *Gübreleme Rehberi*. Toros bundan binlerce bastırıldı, büyük bir hizmet. Hangi bitkiye, bölgelere göre, toprak şartlarına göre, alacağımız ürün miktarına göre ne zaman, hangi gübreden, ne miktarda vermemiz gerektiğini anlatan bir rehber. Bütün bayilerimize, tarım müdürlüklerine, kooperatiflere dağıtımını yaptık. Üreticinin anlayacağı ifadelerle hazırlandı bu rehber; çünkü okuyan herkesin anlayabilmesini istedik.

Üreticilerimizle tarla günlerinde sık sık buluşuyoruz. Türkiye'nin gezmediğim dört tane ili kaldı. İlçelerin de hemen hemen yüzde 50-60'ına gittim. Gittiğimiz yerlerde eğitim toplantıları yapıyoruz. Buna ilave olarak yerel televizyonlarda eğitim programları yayınlıyoruz. İZ TV ile 8 ayrı dizi çekimi yaptık, bütün ana kültür bitkilerimizi anlattık. Meslek hayatımda en onurlu görevlerimden bir tanesi, TÜBİTAK Bilim Kurulu'nda 8-9 yıl görev yapmamdır. Türkiye'deki ziraat hocalarının büyük çoğunluğunu tanıyorum. Tabii her mesleğin bir sonu vardır. Yaşım müsaade ettiği sürece, Toros'ta Habil Hoca olarak varım. ■

Adana-Ceyhan Tekfen Vakfı Özel Eğitim Uygulama Merkezi'ndeki çocuklar karnelerini aldılar

Emeklerin sevince dönüştüğü gün

Dori Kiss Kalafat

Eğitim yılının sona erdiği 12 Haziran Cuma günü, fotoğrafçı arkadaşımız Mahmut ile birlikte Adana-Ceyhan Tekfen Vakfı Özel Eğitim Uygulama Merkezi'ni ziyaret ettik. Geçtiğimiz sonbaharda kapılarını otizmli çocuklara açan okulumuzda yıl boyu eğitim gören 18 öğrencimiz, o gün karnelerini almak üzere sabahın erken saatlerinde bahçede koşturuyordu. Gözleri ıslık ıslık parlayan çocukların heyecanını, neşesini görmeniz lazımdı. Okulda büyük bir özveri, sonsuz şefkat ve sabırla görev yapan 12 genç öğretmen de, en az çocuklar kadar heyecanlı ve şendi.

Zengin bir kahvaltı sofrasının etrafında başlayan sohbetimiz boyunca Ceyhan İlçe Eğitim Müdürü Memduh Topuz, Okul Müdürü Sabiha Eğin ve Müdür Yardımcısı Yılmaz Bayrak, çocukların aldıkları eğitim sayesinde nasıl müthiş bir gelişim kaydettiklerini anlattılar. Örneğin Umut, gösterdiği gelişim sayesinde önümüzdeki yıl ilkökula geçebilecekmiş. İkiz kardeşler Onur ve Okan, annelerinin anlattığına göre önceleri oldukça içine kapanık ve saldırgan iken, bizi sınıflarında kolları açık, güler yüzle karşıladılar. İkizler, Mahmut'un kamerasına şen şakrak pozlar verdiler.

Muhammed Ali, yaşı itibarıyla o gün mezun oldu ve ortaöğretim diplomasını aldı. Annesi, gözyaşları içinde, "Keşke bu okul 2-3 yıl

önceden açılsaymış da oğlum burada daha çok okuyabilseymiş," dedi ve ekledi: "Buranın öyle faydasını gördük ki ben bile inanamadım. Şimdi 3. kademe öğretim için ailecek Dalaman'a nakil isteyeceğiz."

Okul henüz inşa halindeyken, o zamanki İlçe Eğitim Müdürü Mustafa Yaylacı'nın (şimdi Adana İl Eğitim Müdür Yardımcısı) elinden ahizeyi kapalı bir anne bana, "Hanımefendi, bu okul ne zaman açılacak? Biz dört gözle bekliyoruz, hadi artık!" demişti. Emine Hanım, okulun bahçesinde oğlu ile yanıma gelip sımsıkı sarıldı ve "İşte benim Umutum!" dedi. Pek sulugöz sayılmam, ama o an boğazım düğümlendi.

Başta Sabiha Hanım olmak üzere, tüm öğretmenlerin işlerini ve öğrencilerini ne kadar çok sevdikleri, gözlerinden, sözlerinden ve tüm hareketlerinden daha ilk bakışta anlaşılıyordu. Renkli kıyafetleri ve kırmızı burunlarıyla bahçeye giren palyaçolara çocuklar önce çekinerek baktılar; sonra da çaldıkları müzik eşliğinde yüzlerini boyamalarına izin vererek, kimisi kedi, kimisi de korsan oluverdiler.

Sıra karne dağıtımına gelince, öğrenciler kendi öğretmenleriyle sıraya geçip karneyi Sabiha Hanım'ın elinden alırken, Tekfen Vakfı'nın sürpriz karne hediyesi tahtadan yapbozları da büyük sevinçle karşıladılar. Hediye kim sevmez? İyi tatiller çocuklar! ■

TEKFEN AİLESİNİN EMEKTARLARINA KIDEM ÖDÜLÜ

Yaşlanmadan büyüyenlerin gecesi

Tekfen'in emektarları, senenin en güzel ritüellerinden biri olan Kıdem Ödül Töreni için bu yıl da İstanbul ve Adana'da bir araya geldiler. Tekfen Grup Şirketleri'nde 10, 20, 30, 40 ve hatta 50'nci yıllarını dolduran çalışanlar, 10 Haziran'da Tekfen Tower'da ve 12 Haziran'da Toros Tarım Ceyhan Sosyal Tesisleri'nde yapılan törenlerle sertifika ve ödüllerini aldılar.

İstanbul'daki tören, Grup Şirketler Başkanı Osman Birgili'nin yaptığı konuşmayla başladı. Birgili, Kıdem Ödül Töreni'nin hem kesintisiz düzenlendiği uzun yıllar, hem de ödül alanların sayısı itibarıyla Türkiye'de benzerine az rastlanan bir şirket geleneği olduğunu hatırlatarak, 15 bin kişilik Tekfen ailesinde her 5 kişiden birinin en az 10 yıllık Tekfenli

olmasının gurur verici olduğunu söyledi. 2004 yılından bu yana, toplam 2.735 Tekfen çalışanının ödül almayı hak ettiğini hatırlatan Birgili, bu yıl 203 ismin daha eklenmesiyle sayınının 2.938'e yükseleceğini belirtti.

Törenin İstanbul ayağında bu yıl toplam 98 kişi ödül aldı. Grupta 40. yılını tamamlayan Tekfen İmalat Genel Müdürü Tunç Şarman'ın ödülünü almasından sonra verilen arada, sadece 3 ay evvel kurulmuş olan Tekfen Korosu kısa bir dinleti sundu. Ardından, Tekfen çalışanları arasında yarım asrı deviren ilk kişi olan, Tekfen camiasında yaygın bilinen ismiyle "Tank Doktoru" Dehşan Başbuğ için özel olarak hazırlanan film gösterildi. Hem Tekfen'de geçirdiği 50 yıla ışık tutan, hem de bu sürece tanıklık etmiş mesai arkadaşları ve yöneticilerinin

onun hakkındaki görüşlerine yer verilen film sonrasında Dehşan Başbuğ, ödülünü Tekfen Holding Kurucu Ortağı ve Onursal Başkanı Ali Nihat Gökyiğit'in elinden aldı. Dehşan Başbuğ'dan habersiz olarak çağrılan çocukları, gelinleri ve torunlarının da katıldığı tören, duygusal bir atmosferde gerçekleşti.

Kıdem Ödül Törenleri'nin Ceyhan'da gerçekleştirilen ikinci etabında ise bu sene toplam 43 kişi ödül aldı. Toros Tarım Kıdemli Genel Müdür Yardımcısı Mehmet İçöz'ün yaptığı konuşma ile başlayan tören, ödüllerin dağıtılmasından sonra canlı müzik eşliğinde neşeli bir yemekle sona erdi.

Kıdem ödülü alan tüm emektarlarımızı kutluyor, kendilerine daha nice 10 yıllar diliyoruz. ■

50. YIL ÖDÜLÜ

Dehşan Çöme Başbuğ Tekfen İnşaat / TANAP

40. YIL ÖDÜLÜ

Mustafa Tunç Şarman Tekfen İmalat / Merkez

30. YIL ÖDÜLLERİ

Ahmet Ece Tekfen Mühendislik
Ali Rıza Kazancıoğlu Tekfen İnşaat / Sadara Projesi
Ali Kesgin Toros Tarım / Merkez
Atilla Sönmezler Tekfen İnşaat / Ceyhan GAT
Ayhan Sanoğlu Tekfen İnşaat / Merkez
Bahattin Asıcı Toros Terminal / Ceyhan İşletmesi
Bayram Kurt Tekfen Holding
Cahit Yağcı TAYSEB
Fatih Çokgez Tekfen Holding
Hacı Kavut Tekfen İnşaat / Ceyhan GAT
Halil Candan Tekfen İnşaat / BTC Projesi
Halil Tulgar Tekfen Mühendislik
Hasan Cingöz Tekfen İnşaat / Tüpraş
Hüseyin Doğan Tekfen İnşaat / Tüpraş
İsmail Erdoğan Tekfen İnşaat / Merkez
İzzet Turan Tekfen İnşaat / Merkez
Kadir Çabuk Tekfen İnşaat / Tüpraş
Kazım Engin Tekfen İnşaat / Tüpraş
Kemal Erol Topaç Tekfen İnşaat / Sadara Projesi
Mehmet Ali Beler Tekfen İnşaat / Merkez
Mehmet Ayhan Karayığit Tekfen İnşaat / BTC Projesi
Mehmet Kaya Toros Terminal / Ceyhan İşletmesi
Mehmet Muğlu Tekfen İnşaat / TANAP
Meltem Berker Tekfen Holding
Muzaffer Öner Toros Terminal / Ceyhan İşletmesi
Necla Erceiş Tekfen İnşaat / Merkez
Nevzat Özbek Tekfen İnşaat / Ceyhan GAT
Nurcan Gümüş Tekfen İnşaat / Tüpraş
Oktay Erdoğan Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Ömer Öcalan Karaca Depo
Öznur Öztan Tekfen İnşaat / Merkez
Semih Sevinç Tekfen Sigorta
Serdar Çiçekli Tekfen İnşaat / Merkez
Süleyman Sultanoğlu Toros Terminal / Ceyhan İşletmesi
Şenol Usta Tekfen İnşaat / TANAP
Yılmaz Yıldız Tekfen İnşaat / Çelik Atölye

20. YIL ÖDÜLLERİ

Abdullah Çelik Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Adnan Tokkarabudak Tekfen İnşaat / Tüpraş
Ahmet Özdemir Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Bülent Karaca Tekfen İnşaat / Platform Projesi
Cem Aktaş Tekfen İnşaat / Merkez
Cemal Özandaç Tekfen İnşaat / Tüpraş
Cemalettin Can Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Cihan Atbaş Tekfen Mühendislik
Erdal Doğan Tekfen Holding
Fatih Can Tekfen İnşaat / Merkez
Fikri Karaca Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Hasan Darar Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Hüseyin Akçaloğlu Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Hüseyin Kızılluluk Tekfen İnşaat / Tüpraş
İlyas Özdemir Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
M. Ercan Kumcu Tekfen Holding
Mehmet Yaman Tekfen İnşaat / Merkez
Metin Alçiçek Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Metin Ünlüsoy Tekfen İnşaat / Merkez
Mühüttün Gökşen Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Nuh Buldu Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Nurettin Aysan Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Özer Paksoy Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
Remzi Düğücü Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
Resul Pekdemir Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi

Sadık Kar Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Sait Emre Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
Sinan Yalçın Tekfen İnşaat / Tüpraş
Süleyman Emre Atağ Tekfen İnşaat / Merkez
Uğur Özden Tekfen İnşaat / Ceyhan GAT
Yalçın Midilli Tekfen İnşaat / Ceyhan GAT
Zekerye Kala Tekfen İnşaat / Tüpraş
Ziya Doğan Tekfen Turizm

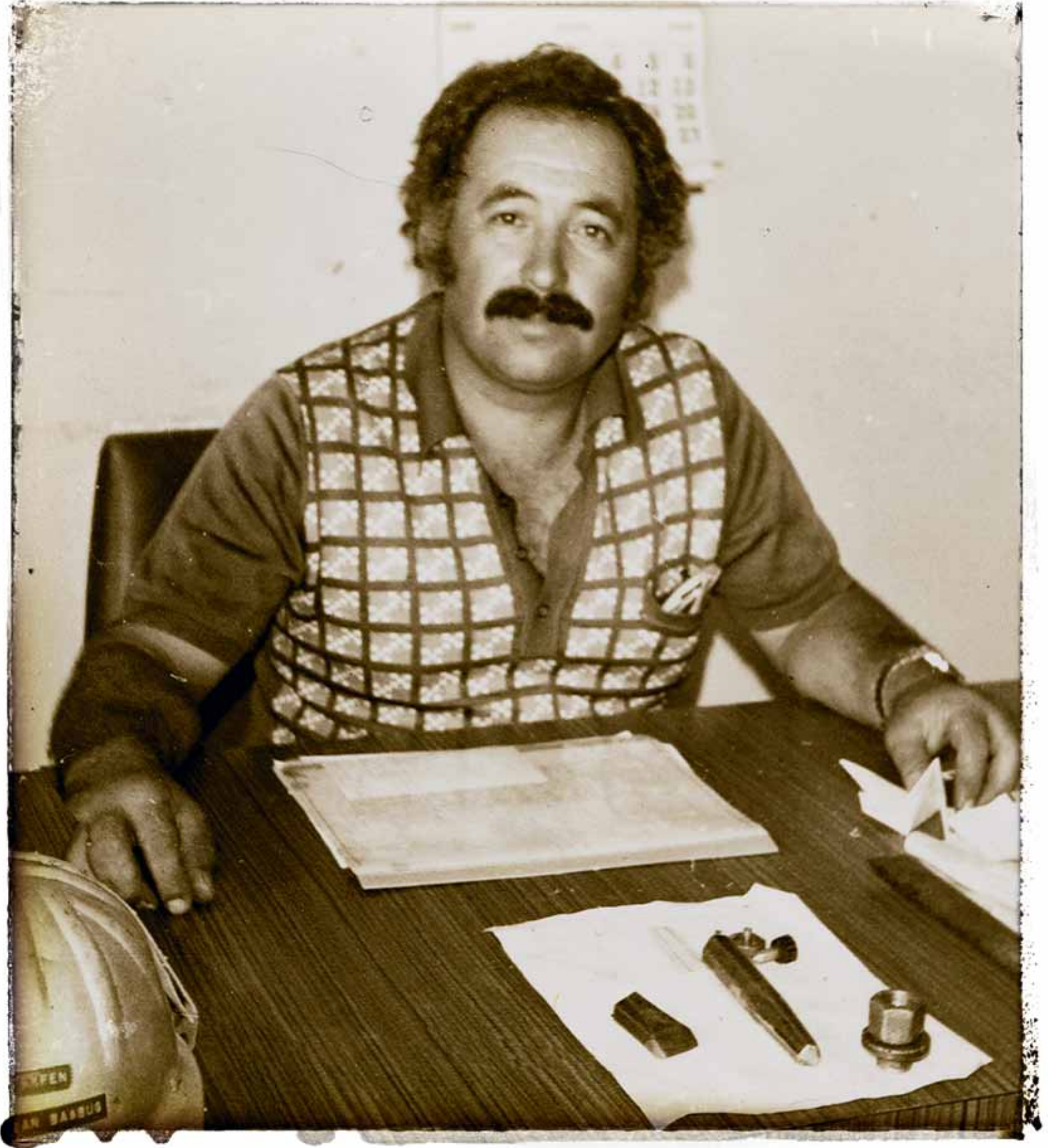
10. YIL ÖDÜLLERİ

Adil Aliyev Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Ahmet Açıkgöz Tekfen İnşaat / Platform Şantiyesi
Ahmet Mete Arslanoğlu Tekfen İnşaat / Bakü Olim. Stadı Pro.
Ahmet Deniz Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Ahmet Sobutay Tekfen İnşaat / Sadara Projesi
Ahmet Yüzal Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Ali Açıkgöz Tekfen İnşaat / Tüpraş
Ali Oktay Toros Tarım / Ceyhan İşletmesi
Ali Soylu Toros Tarım / Ceyhan İşletmesi
Ali Şevket Tursan Tekfen Holding
Alime Şan Hishtil-Toros Fidecilik
Asım Cıngılıç Hishtil-Toros Fidecilik
Ayhan Ateş Hishtil-Toros Fidecilik
Ayhan Tekerli Tekfen İmalat / Fabrika
Ayyüb Aliyev Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Burak Ökten Tekfen Sigorta
Celal Günenç Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Cem Özbay Tekfen İnşaat / TANAP
Cemalettin Gökalp Tekfen İnşaat / Platform Şantiyesi
Cengiz Erkan Toros Tarım / Torba Fabrikası
Cevdet Kissacık Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Çetin Canoğlu Tekfen İnşaat / Tüpraş
Dinçer Polat Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Doğan Can Tekfen İnşaat / Tüpraş
Doğan Yıldırım Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Durdur Demir Hishtil-Toros Fidecilik
Dündar Yağmur Tekfen İnşaat / Tüpraş
Elçin Efendiyev Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Emin Ağayev Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Emin Yıldız Tekfen İmalat / Fabrika
Enver Alkaç Tekfen İnşaat / Tüpraş
Enver Kırçıçek Tekfen İnşaat / Sadara Projesi
Ertan Ulutaş Toros Tarım / Batı Akdeniz Bölge Müdürlüğü
Fatih Çavdar Tekfen Turizm
Ferman Özenli Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Feyzullah Ergen Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Feza Kırıl Çam Tekfen İmalat / Merkez
Güven Arı Tekfen İnşaat / Merkez
Gurbanhan Rzayev Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Hakan Güney Toros Tarım / Mersin İşletmesi
Hanifi Ayhan Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Hasan Özayrak Tekfen Turizm
Hasan Ali Sağlam Hishtil-Toros Fidecilik
Hüseyin Temiz Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
İbrahim Ercan Tekfen İnşaat / Tüpraş
İbrahim Kocayel Toros Tarım / Mersin İşletmesi
İdris Karabulut Toros Tarım / Mersin İşletmesi
İhsan Ünlü Toros Tarım / Tekno Tarım Opr. Müdürlüğü
İlham Mikayılova Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Projesi
İlhan Kurtuldu Tekfen İmalat / Fabrika
İrfan Arslan Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
İsmail Demirci Tekfen İnşaat / Platform Projesi
İsmail Güneş Tekfen İnşaat / Sadara Projesi
İsmail Kurt Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
İsmail Murat Soğukpınar Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Kadir Baran Aydoğdu Tekfen İnşaat / Tüpraş
Kadir Ergün Karaca Depo
Kurban Kala Tekfen İnşaat / Tüpraş
Latif Köken Tekfen İnşaat / Tüpraş
Mahir Kara Toros Tarım / Torba Fabrikası

Medeya İmanova Tekfen İnşaat / Bakü Ofis
Mehmet Alkay Tekfen İnşaat / Tüpraş
Mehmet Aydın Tekfen Turizm
Mehmet Endez Tekfen İnşaat / Ceyhan GAT
Mehmet Güder Toros Tarım / Mersin İşletmesi
Mehmet İldeş Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Mehmet Koca Kaya Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Mehmet Turan Tekfen İnşaat / Tüpraş
Mehmet Yalavaç Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Memet Yılmaz Tekfen İnşaat / Tüpraş
Mete Yel Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Metin Akdeniz Tekfen İnşaat / Tüpraş
Metin İzgi Tekfen İmalat / Fabrika
Muhammed Gündüz Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Mural Kılınç Tekfen İnşaat / Toros Tarım Samsun Projesi
Murat M. Kuşçu Toros Tarım / Torba Fabrikası
Murat Küççük Hishtil-Toros Fidecilik
Mustafa Bolat Toros Tarım / Torba Fabrikası
Mustafa Bülent Dev Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Mustafa Er Tekfen Turizm
Mustafa Kökçü Hishtil-Toros Fidecilik
Mustafa Kutlu Tekfen İnşaat / Çelik Atölye
Mustafa Okutkan Hishtil-Toros Fidecilik
Mustafa Yıldırım Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
Mükerrem Aydın Tekfen İnşaat / Merkez
Osman Genç Tekfen İnşaat / Tüpraş
Ömer Faruk Zehir Toros Tarım / Ceyhan İşletmesi
Ömer İlker Tokmak Tekfen İnşaat / Tüpraş
Ömer Lütfi Demirel Toros Tarım / Mersin İşletmesi
Önder Evcî Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
Özcan Alyur Toros Tarım / Mersin İşletmesi
Özge Hayat Tekfen İnşaat / Merkez
Özgür Köksal Tekfen İmalat / Fabrika
Özver Yenidünya Tekfen İnşaat / Platform Projesi
Raşit Rahat Tekfen İnşaat / BTC Projesi
Recep Lafcı Tekfen İnşaat / Toros Tarım Samsun Projesi
Recep Toy Tekfen İmalat / Fabrika
Reyhan Ertuğrul Tekfen Mühendislik
Seda Kala Tekfen İmalat / Merkez
Sefa Ekren Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Senem Şimşek Hishtil-Toros Fidecilik
Serkan Kala Tekfen İnşaat / Tüpraş
Sezen İnan Toros Tarım / Tekno Tarım Opr. Müdürlüğü
Sezgin Çopur Toros Tarım / Mersin İşletmesi
Sezgin Tan Tekfen İmalat / Fabrika
Sezgin Tarak Tekfen İmalat / Fabrika
Shahin Hüseyinov Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Sinan Üstbaş Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Soner Aynacı Toros Tarım / Mersin İşletmesi
Soner Şükür Tekfen İnşaat / Merkez
Şaban Güzel Tekfen Turizm
Şamil Gasimov Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Tahir Rüstemov Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Tolga Atalay Toros Tarım / Mersin İşletmesi
Turgay Kaya Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
Utku Özdemiroğlu Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Ümit Arslan Tekfen İnşaat / Sadara Projesi
Ümmühan Su Hishtil-Toros Fidecilik
Veli Özdemir Toros Tarım / Mersin İşletmesi
V. Pattarambil Karat Tekfen İnşaat / Katar Otoyolu Projesi
Veysel Acar Tekfen İnşaat / Platform Şantiyesi
Vüsale Hüseyinova Tekfen İnşaat / SOCAR Tower Projesi
Yadigar Tomarov Tekfen İnşaat / Bakü Olimpiyat Stadı Projesi
Yalçın Sevinç Tekfen Mühendislik
Yasin Öztürk Tekfen İmalat / Fabrika
Yaşar Düşünmez Tekfen İnşaat / Tüpraş
Yaver Taşgın Tekfen İnşaat / Şahdeniz Projesi
Yılmaz Bulca Tekfen İnşaat / Tüpraş
Yılmaz Yanık Tekfen İnşaat / Tüpraş
Yusuf Selman Hız Tekfen İnşaat / Ceyhan GAT
Zafer Mavigöz Tekfen İmalat / Merkez

50 YILLIK BİR TEKFEN ÇINARI

DEHŞAN AĞABEY

Adı, Dehşan Çöme Başbuğ... 1 Nisan 1941 tarihinde Bartın'da doğdu. İlk ve ortaokulu Bartın'da okudu; ardından Zonguldak Sanat Okulu'na devam etti. Genç yaşta çalışmaya başladı. İlk işyeri, Amasra'da proje yapan bir Fransız şirketi idi. Askerliğine kadar bu şirkette çalıştı. Askerden sonra, Fransızlar onu bırakmadılar. Ereğli Demir Çelik Fabrikası'nın inşasında, yine Fransızlarla çalıştı. Tekfen'le ilk tanışıklığı da o sırada oldu.

Fransızların Ereğli'deki işleri sona ererken, Tekfen de Gülüş Barajı'nın inşasına başlamıştı (1963). Şantiye Şefi Müfit Sami Erbilgin, gözüne kestirdiği Dehşan Başbuğ'a Tekfen'e katılmasını teklif etti. Ailesi, onun Bartın'dan ayrılmasına önce karşı çıktı, fakat söz konusu Tekfen olunca, sonunda onlar da razı oldu.

Dehşan Başbuğ, 20 Ağustos 1964'te montör olarak Tekfen'de işe başladı. Görevi, büyük kule vinçlerini monte ve demonte etmektir. Gülüş Barajı'nda bir buçuk yıl çalıştıktan sonra, 1965 yılında, bu kez baş montör olarak Batman-İskenderun Petrol Boru Hattı projesine geçti. 493 km uzunluğundaki bu hat, Türkiye'de o güne kadar inşa edilmiş en büyük boru hattıydı. İhaleye yabancı ortaklarla birlikte giren Tekfen, ilk kez bu kadar büyük bir boru hattı projesi üstleniyordu.

Dehşan Başbuğ'un "formen" olarak görev aldığı ilk proje, 1966-67 yılları arasında inşa edilen Çatalca-İstanbul boru hattıydı. Başbuğ, bu tarihten günümüze kadar, neredeyse 50 yıldır formen olarak Tekfen bünyesinde, Türkiye içinde ve dışında sayısız projede yer aldı.

Dehşan Başbuğ, tam 50 yıldır dünyanın farklı köşelerinde, bir projeyi bitirip diğerine geçiyor. Bu kadar uzun zamandır sahada olmak sizi yormadı mı sorusuna, "Hayır," diye cevap veriyor. "İşle kaynaştığım, işe kendimi verdiğim için yorucu olmadı, olmuyor," diyor. Ama sonra ekliyor: "Belki evde hanıma biraz zor olmuş olabilir!"

Dehşan Başbuğ, "Bunca yıldan sonra bile, tekrar dünyaya gelsem yine Tekfen'de çalışırdım" diyecek kadar bu ailenin bir parçası; Tekfen'in adeta demirbaşı. Ondaki Tekfen sevgisi öylesine büyük ki, "Sağlık olduğu müddetçe işime devam edeceğim," diyor.

Biz de var oldukça, senin yanında olacağız Dehşan Ağabey. ■

Dehşan demek Tekfen demek. Formen Dehşan deyince, Tekfen'in yarım asırlık tarihi gözümüzden film şeridi gibi geçiyor...

Ali Nihat Gökyiğit

Erhan Öner

Yönetim Kurulu Üyesi, Tekfen Holding

Çok kabiliyetlidir, Hezarfen Çelebi gibidir. Elinden gelmeyen iş yoktur.

Ümit Özdemir

Yönetim Kurulu Başkanı, Tekfen İnşaat

Dehşanımız, Tekfen'de 50'yi deviren ilk kişi. İnşallah onun gibi başkaları da olur. Kendisine şirketimize yaptığı katkılardan, örnek çalışan olmasından dolayı teşekkür ediyorum.

Gürbüz Alp Kireç

Yönetim Kurulu Başkan Yrd., Tekfen İnşaat

Dehşan Usta, eski bir dost ve arkadaşır her şeyden önce. Genel formen kavramı onunla vücut bulmuş ama o buna sığmamış, bunu aşmış örnek bir çalışanımızdır.

Levent Kafkaslı

Yönetim Kurulu Üyesi, Genel Müdür, Tekfen İnşaat

Dehşan Ağabey tüm sahaya hâkim, müthiş bir takım lideridir. Birleştirir, yön verir, hedefe kilitler ve yapar.

Alpaslan Sümer

Kıdemli Genel Müdür Yrd., Tekfen İnşaat

Dehşan Ağabey bir de mühendislik eğitimi alsaydı acaba ne olurdu?

Celal Erbil

Genel Müdür Yardımcısı, Tekfen İnşaat

Ona "Ağabey" demek benim için bir onurdur.

Samim Anıl

Emekli, Tekfen İnşaat

İnsanın aynı iş yerinde 50 yıl geçirmesi çok güzel bir kişilik ister. Yarım asırdan bahsediyoruz! Dehşan, işte bunu başaran nadir insanlardan.

Nebi Tonguç

Danışman, Tekfen İnşaat

Ben ona nöbetçi itfaiyeci diyeceğim... Şantiyelerde onun konularıyla ilgili bir sorun ortaya çıktığı zaman Dehşan Usta bir türlü oraya ışınlanır, hemen teşhisini koyar, tedavi yöntemlerini belirler ve uygulamaya geçer. Yangını söndürür gelir.

Mustafa Kopuz

Proje Müdürü, Tekfen İnşaat

Dehşan Başbuğ Ağabeyimiz, hepimizin ağabeyi. Güler yüzü ile, saygısı ile hepimize hakikaten örnek oldu. Şirketimizin bu günlere gelmesinde çok büyük emeği var.

Nurettin Kaplan

Proje Merkez Koordinatörü, Tekfen İnşaat

Varlığıyla güven ve huzur veren dev bir insan.

Osman Göçmen

Mekanik İşler Koordinatörü, Tekfen İnşaat

Dehşan Başbuğ mükemmel kişiliğe sahip bir insandır.

Kenan Şekeryapan

İnşaat İşleri Müdürü, Tekfen İnşaat

Güler yüzlü, dost insan.

Seyhun Solim

Teklif Mühendisi, Tekfen İnşaat

O bir yaşayan efsanedir. İnsanlarla ilişkiler konusunda kendisinden çok şey öğrendik.

Ercan Gündüz

Mekanik İşler Teklif Müh., Tekfen İnşaat

Dehşan Ağabey benim için arşivdir; Tekfen arşivi. Çınardır; Tekfen çınarı. Babadır; işçilerin babası.

Adnan Yırtıcı

Formen, Tekfen İnşaat

Çalışma hayatında çok disiplinlidir. Bunun yanında bir baba gibi bizlere karşı şefkatlidir.

İsmail Kayık

Formen, Tekfen İnşaat

İş disiplinini, iş ahlakını, iş bilgisini ondan öğrendim.

Mustafa Büyükççek

Tank Formeni, Tekfen İnşaat

Dehşan Baba'dan çok şeyler öğrendim. Bu konuda adeta öğretmenlik yaptı. Biz de şimdi onun yolundan gitmekteyiz.

ANILARDA KALANLAR

VEDA

9. Cumhurbaşkanı Süleyman Demirel, 17 Haziran 2015 günü 91 yaşında hayata gözlerini yumdu.

Merhum Demirel ile Tekfen'in kurucu ortakları Necati Akçağlılar, Ali Nihat Gökyiğit ve Feyyaz Berker arasında, başbakanlık yaptığı yıllarda başlayan dostluk hayat boyu devam etti. Tekfen'in inşa ettiği pek çok eserin açılışı Demirel tarafından gerçekleştirildi. Demirel'in de kendileri gibi inşaat mühendisi olması, onların ortak paydalarından biriydi. Türkiye'nin imar ve inşasında, birer mühendis olarak hepsi üzerlerine düşen görevi yaptılar.

Demirel'in, demokrasinin gereği olan sivil toplum kuruluşlarının çalışmalarını her zaman desteklemesi ve bu gayretleri yüreklendirmesi, Tekfen'in kurucuları ile Demirel'in yollarının TEMA Vakfı ve Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) gibi kuruluşlarda da kesişmesini sağladı.

1992 yılında, Karadeniz ve Hazar ülkelerini temsil eden sanatçılardan oluştuğu için "İki Denizin Sesi" adıyla anılan Tekfen Orkestrası'nın, Doğu Akdeniz'i de kapsayacak şekilde genişletilmesini öneren ve böylece "Üç Denizin Sesi" olarak büyük bir filarmoni orkestrasına dönüşmesine önayak olan kişi de, dönemin Cumhurbaşkanı Demirel'di.

Tekfen'in üç kurucu ortağının 1997 yılında, T.C. Cumhurbaşkanlığı "Devlet Üstün Hizmet Madalyası"na layık görülmesi ve bu madalyayı Demirel'in ellerinden alması da, onlar için her zaman en büyük gurur vesilesi oldu.

Sayın Süleyman Demirel'i ebediyete uğurlarken kendisine rahmet, ülkemize başsağlığı diliyoruz. ■